2024 ජනාධිපතිවරණ සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ වලදී අපේක්ෂකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය වාර්තා පිළිබඳ විශ්ලේෂණය

2023 අංක 3 දරන මැතිවරණ
වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනතට
අනුකූලව සකස් කරන ලදී

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
SRI LANKA
a nation that upholds integrity

2024 ජනාධිපතිවරණ සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ වලදී අපේක්ෂකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය වාර්තා පිළිබඳ විශ්ලේෂණය

2023 අංක 3 දරන මැතිවරණ
වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනතට
අනුකූලව සකස් කරන ලදී

2024 ජනාධිපතිවරණ සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ වලදී අපේක්ෂකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය වාර්තා පිළිබඳ විශ්ලේෂණය

2026

Research by: Manjula Gajanayake

Design: Haritha Dahanayaka

Transparency International Sri Lanka
366, Nawala Road, Nawala,
Rajagiriya,
Sri Lanka.

Phone: +94 11 4 369 781
Fax: +94 11 2 865 777
Email: tisl@tisrilanka.org
Web: www.tisrilanka.org

Twitter: twitter.com/tisrilanka
LinkedIn: lk.linkedin.com/company/tisrilanka
Facebook: facebook.com/tisrilanka
Instagram: instagram.com/transparency_sri_lanka
YouTube: youtube.com/tisrilankatube

Transparency International Sri Lanka (TISL) is an independent, non-governmental, non-profit and nonpartisan organisation with a vision of Sri Lanka in which government, politics, business, civil society and the everyday lives of citizens are free from corruption. As the fully accredited national chapter in Sri Lanka of the Berlin-based Transparency International (TI), TISL partners and works with TI and its chapters world-wide.

පටුන

හැඳින්වීම	2
සන්දර්භීය පසුබිම	2
දේශපාලන මූල්‍ය නියාමනය කිරීමේ දී ආයතනවල කාර්යභාරය	4
මැතිවරණ වලින් ඔබ්බට දේශපාලන මූල්‍යකරණය	5
ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ලද අත්දැකීම් සහ උගත් කරුණු	5
ගෝලීය සැසඳීම් සහ දේශීය හිඩැස්	6
විනිවිදභාවයේ සංස්කෘතියක් කරා	7
ක්‍රමවේදය	7
සීමාවන් සහ අභියෝග	9
ජනාධිපතිවරණ ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා විශ්ලේෂණය සහ නිරීක්ෂණය	9
ප්‍රධාන සොයාගැනීම් සහ මූලික නිරීක්ෂණ	10
මැතිවරණ වටපිටාව සහ මැතිවරණ ව්‍යාපාර පසුබිම	13
සමස්ත මැතිවරණ වියදම් දත්ත අර්ථ නිරූපණය කිරීම	13
සමස්ත ඇගයීම	24
නිර්දේශ සහ ඉදිරි පියවර	54
සාරාංශය	57

හැඳින්වීම

මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීම ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ කතිකාව තුළ කේන්ද්‍රීය තේමාවක් බවට වැඩි වැඩියෙන් පවත්වෙමින් තිබේ. එය සාපේක්ෂව අලුත් කාරණයක් ලෙස පෙනුනත්, මෙම ගැටලුව රටට නුහුරු දෙයක් නොවේ. ඇත්ත වශයෙන්ම, 1977 ට පෙර වුවද මැතිවරණ වියදම් මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ වැදගත් අංගයක්ව තිබී ඇත.

නව දේශපාලන සංස්කෘතියක් පොරොන්දු වෙමින් බලයට පත් වූ යහපාලන රජයේ නැඟීමත් සමඟ මෙම විෂය යළි ප්‍රාණවත් වී ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා ගත්තේය. ස්වාධීන කොමිෂන් සභා පිහිටුවීම ඇතුළු ආණ්ඩුකරණ ව්‍යුහයන් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම මෙම න්‍යාය පත්‍රයට කේන්ද්‍රීය විය. මෙම රාමුව තුළ, රටේ මැතිවරණ ඉතිහාසයේ සුවිශේෂී සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරමින්, 2015 නොවැම්බර් 13 වන දින ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව පිහිටුවන ලදී[1]. මෙම ජයග්‍රහණය, මීට පෙර ක්‍රියාත්මක කළ නමුත් බොහෝ දුරට සාර්ථක නොවූ ප්‍රතිසංස්කරණ උත්සාහයන් මත පදනම් විය. විශේෂයෙන්, 2001 වසරේ සම්මත කරන ලද 17 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය, එහි සීමාවන් තිබියද, ස්වාධීන අධීක්ෂණයේ මූලධර්මය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සුවිශේෂී සන්ධිස්ථානයක් ලෙස තවමත් සැලකේ.[2]

1977 වර්ෂය විශේෂයෙන් වැදගත් වන්නේ, එය රටේ සුවිශේෂී මැතිවරණ ක්‍රමය යටතේ පැවති අවසන් පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය සනිටුහන් කළ බැවිනි[3]. පසුව සිදු කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ මඟින් මැතිවරණ රාමුවට ප්‍රබල වෙනස්කම් ඇති කරන ලද අතර, එම ක්‍රියාවලිය තුළ, මැතිවරණ වියදම් පිළිබඳ නීතිය ඇතුළු ඇතැම් ප්‍රගතිශීලී ක්‍රියාමාර්ග අහෝසි කරන ලදී. විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු කරුණක් වන්නේ, 1980 දශකයේ ප්‍රතිසංස්කරණ සමයේ හඳුන්වා දෙන ලද කිසිදු මැතිවරණ නීතියක් මඟින් මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීම ප්‍රමාණවත් ලෙස ආමන්ත්‍රය කර නොතිබීමයි. එතෙක් මැතිවරණ වියදම් පාලනය කරන ප්‍රධාන නීතිය වූයේ 1946 ලංකා (පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ) ආඥා පනත වන අතර, අපේක්ෂකයින් හට මැතිවරණ නිලධාරීන් වෙත වියදම් වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා විධිවිධාන එහි ඇතුළත් විය. මෙම නීතිය මඟින් හඳුන්වා දුන් ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වූයේ අපේක්ෂකයින්ට තමන් වෙනුවෙන් ක්‍රියා කිරීම සඳහා නියෝජිතයන් පත් කිරීමේ විකල්පයයි. කෙසේවෙතත්, එය පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයට තරඟ කරන අපේක්ෂකයින්ට පමණක් අදාළ වූ බැවින් එහි විෂය පථය සීමා විය[4].

සන්දර්භීය පසුබිම

වත්මන් නීතියේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයක් වන්නේ එහි මූලික අවධානය දේශපාලන පක්ෂ සහ අපේක්ෂකයින් කෙරෙහි වීමය. මේ අනුව, ශ්‍රී ලංකාව සම්පූර්ණ නව්‍යතාවයකින් මෙම විෂයට ප්‍රවේශ නොවේ; ඒ වෙනුවට, මැතිවරණ භාවිතය 1931 සිට පැහැදිලි නීතිමය රාමුවක් තුළ පරිණාමය වී ඇත. දශක ගණනාවක් පුරාවට, වඩා පිරිසිදු දේශපාලන සංස්කෘතියක් සඳහා වන ඉල්ලීම් වේගවත් වී ඇති අතර, එය දේශපාලන හා ප්‍රජා ක්‍රියාධරයින් අතර පුළුල් ලෙස බෙදාහදා ගත් අභිලාෂයක් බවට පත්ව ඇත. නව නීතිය තේරුම් ගත යුත්තේ මෙම සන්දර්භය තුළ වන අතර, ආණ්ඩුකරණයේ සැලකිය යුතු විපරිවර්තන

1. මහින්ද දේශප්‍රිය මහතා ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ පළමු සභාපතිවරයා වූ අතර, එය සභාපතිවරයා ඇතුළු සාමාජිකයින් තිදෙනෙකුගෙන් සමන්විත විය. අනෙකුත් සාමාජිකයින් වූයේ මහාචාර්ය රත්නජීවන් හූල් සහ ජනාධිපති නීතිඥ නලින් අබේසේකර මහතා ය.

2. ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 17 වන සංශෝධනය පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කර 2001 ඔක්තෝබර් 3 වන දින නීතියක් බවට සහතික කරන ලදී. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණය ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුකරණ ක්‍රියාවලියේ වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කළ අතර, එය රාජ්‍ය ආයතන දේශපාලනීකරණයෙන් ඉවත් කිරීම සහ ඉහළ පෙළේ තනතුරු පත්කිරීමේ දී බැඳියාවන් පිළිබඳ ගැටුම් තුරන් කිරීමේ අරමුණින් හඳුන්වා දෙන ලදී.

3. ශ්‍රී ලංකාවේ 1977 පාර්ලිමේන්තු මහා මැතිවරණය 1977 ජූලි 21 වන දින පැවැත්විණි. එය දිනුම් කණුව පසුකරන පළමුවැන්නා (First-past-the-post: FPTP) මැතිවරණ ක්‍රමය යටතේ පවත්වන ලද අතර, එය මෙම ක්‍රමය යටතේ පැවති අවසන් මහා මැතිවරණය විය. ඒ වන විට, රට තුළ ඡන්ද කොට්ඨාශ 160 ක් තිබූ අතර, එමඟින් මුලින් මන්ත්‍රීවරුන් 168 දෙනෙකු තෝරා පත් කර ගන්නා ලදී. පත්වීම් සහ නාමයෝජනා වලින් පසුව, ශ්‍රී ලංකාවේ දෙවන ජාතික රාජ්‍ය සභාවේ (8 වන පාර්ලිමේන්තුව) මුළු සාමාජික සංඛ්‍යාව 196 දක්වා වැඩි විය.

4. ඒ වන විට මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි කර තිබුණේ දේශපාලන පක්ෂ 23 ක් පමණි. දිනුම් කණුව පසුකරන පළමුවැන්නා (FPTP) මැතිවරණ ක්‍රමය හේතුවෙන්, අපේක්ෂකයින් ඔවුන්ගේ අදාළ දේශපාලන පක්ෂ සමඟ ඉදිරිපත් කර දැක්වූ අතර, එමඟින් සමහර ස්වාධීන අපේක්ෂකයින්ට තේරී පත්වීමට ද හැකි විය. මීට අමතරව, අතුරු මැතිවරණ ඉතා සුලභ වූ අතර, 1989 ට පෙර දේශපාලන භූ දර්ශනය තුළ සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටු කළේය.

වල පසුබිම සලකා බලා එය සම්මත කර ගත යුතු වේ[5].

2015 වන තෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ආයතන මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස විධිමත්ව පිළිගෙන නොතිබුණි. ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව පිහිටුවීමට පෙර, මැතිවරණ බොහෝ දුරට පැවැත්වුණේ 1980 දශකයේ මුල් භාගයේ පැවති නීතිමය රාමුව යටතේ ය. පෙර පැවති මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව මැතිවරණ කළමනාකරණය සඳහා වගකිව යුතු වුවද, ප්‍රතිසංස්කරණ වලට මුලපිරීමේ දී වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කළේ නැත. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව නිර්මාණය කිරීමත් සමඟ, සිවිල් සමාජ සංවිධාන සහ මැතිවරණ නිරීක්ෂණ කණ්ඩායම් වල සහාය ඇතිව ගම්‍යතාව ගොඩනැගීමට පටන් ගත් අතර, මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය කිරීම ඔවුන්ගේ න්‍යාය පත්‍රය මත ඉහළ මට්ටමක තබා ඇත[6].

2019 ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව, අලුතින් පිහිටුවන ලද කොමිෂන් සභාව මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් භාර ගැනීමෙන් පසුව, මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ වල ගමන් පථය වේගවත් විය. මෙම උත්සාහයන් අවසන් වූයේ, 2023 අංක 3 දරන මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත සම්මත කිරීමත් සමඟ වන අතර, එය රටේ ව්‍යවස්ථාදායක ඉතිහාසයේ සන්ධිස්ථානයකි. මෙම පනත සමීපව කියවීමෙන් මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීම සඳහා ගෝලීය ප්‍රවේශයන් සමඟ පැහැදිලි පෙළගැස්මක් පෙන්නුම් කරයි. නමුත් ස්ථාවරත්වය සහ සඵලතාව සහතික කිරීම සඳහා විධිවිධාන කිහිපයකට තවදුරටත් පිරිපහදු කිරීම අවශ්‍ය වේ.

අවසර දිය හැකි වියදම් කාණ්ඩ, මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වියදම් සීමාවන් සහ සම්බාධක වැනි අවශ්‍යතා හරහා, ඒ හා සමානව විනිවිදභාවයට ප්‍රමුඛතාවය දුන්, 1977 ට පෙර පැවති රාමුව ප්‍රතිරාවය කරමින් මෙම නීතිය හෙළිදරව් කිරීම සහ වාර්තා කිරීම දැඩිව අවධාරණය කරයි. මෙය වගවීම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් හට ඇති අභිප්‍රාය පිළිබිඹු කරයි. කෙසේ වෙතත්, සැලකිය යුතු හිඩැස් තවමත් පවතී: ස්වාධීන අධීක්ෂණ ආයතනයක් ස්ථාපිත කිරීම, ප්‍රතිලාභ සඳහා ශක්තිමත් අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක් නිර්මාණය කිරීම, හෝ තත්‍ය කාලීන හෙළිදරව් කිරීමේ යාන්ත්‍රණයන් අනුගමනය කිරීම, යන මේවා නීතිය ප්‍රමාණවත් ලෙස ආමන්ත්‍රණය නොකරයි. ඉදිරියේ දී අර්ථවත් රෙගුලාසි සඳහා මෙම දැනට නොමැති අංග පිළිබඳ අඛණ්ඩ සාකච්ඡාවක් සහ සැලකිලිමත් විශ්ලේෂණයක් අවශ්‍ය වනු ඇත.

වැඩි අවධානයක් ලැබිය යුතු තවත් සංකල්පීය ප්‍රවේශයක් සම්බන්ධයෙන් ද කරුණු ඉදිරිපත් කළ යුතු ය. ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් නෛතික රාමුව මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් කෙරෙහි වඩා දැඩි අවධානයක් යොමු කරයි. දේශපාලන මූල්‍යකරණයේ වඩා පුළුල් නියාමනය කෙරෙහි ශ්‍රී ලංකාවේ සහ විදේශයන්හි දේශපාලන විචාරකයින්, පර්යේෂකයින් සහ ක්‍රියාකාරීන් බොහෝ විට සැලකිය යුතු උනන්දුවක් දක්වයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, මෙම අංගය වත්මන් නීති සම්පාදනයේ සෘජුවම ආමන්ත්‍රණය කර නොමැති වුවත්, බොහෝ මැතිවරණ විශේෂඥයින් සහ ලේඛකයින්, දේශපාලන මූල්‍යකරණයේ පුළුල් දෘෂ්ටිකෝණයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින වියදම් නීතිය විශ්ලේෂණය කිරීමට නැඹුරු වන බැවින්, පොදු වැරදි අර්ථ නිරූපණයක් ඇත. එබැවින්, දේශපාලන මූල්‍ය නියාමනය සහ මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය අතර පවතින න්‍යායාත්මක සහ ප්‍රායෝගික වෙනස්කම් මෙන්ම, ශ්‍රී ලාංකික සන්දර්භය තුළ ඒවායේ අදාළ යෙදුම්

5. 1947 දී ශ්‍රී ලංකාව සිය ප්‍රථම පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය පවත්වන විට, මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය කිරීම සඳහා හොඳින් අර්ථ දක්වා ඇති නීති මාලාවක් ඒ වන විටත් තිබුණි. විශේෂයෙන්ම, ඒ කාලයේදී පවා, ශ්‍රී ලංකාව පුළුල් දේශපාලන මූල්‍යයට වඩා, මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය කිරීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලදී. උපරිම වියදම් සීමාව නිශ්චිත මැතිවරණ කොට්ඨාශයක ඡන්දදායකයෙකුට ශත 20 ක් ලෙස හෝ මුළු ප්‍රචාරක කාලය සඳහාම අපේක්ෂකයෙකුට රුපියල් 5,000 ක් ලෙස නියම කරන ලදී. ඊට අමතරව, අපේක්ෂකයෙකුගේ නියෝජිතයෙකුට (ප්‍රචාරක කළමනාකරු/ නියෝජිත) රු.2,000 ක් දක්වා වියදම් කිරීමට අවසර දෙන ලදී. මෙම විධිවිධාන 1946 කවුන්සිලයේ ලංකා (පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ) නියෝගයේ වගන්ති කිහිපයක, "මැතිවරණ නියෝජිත, මැතිවරණ වියදම් සහ වැරදි" යන මාතෘකා යටතේ දක්වා ඇත.

6. මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය කිරීම සඳහා නීති හඳුන්වා දීමේ දී මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව මුලදී ක්‍රියාශීලී නොවීය. කෙසේ වෙතත්, පළාත් පාලන මැතිවරණ නිරීක්ෂණ දූත මණ්ඩල සහ වෘත්තිකයින් කිහිප දෙනෙකුගේ කැපවුණු ප්‍රයත්නයන් හේතුවෙන් කොමිෂන් සභාවේ සභාපති මහින්ද දේශප්‍රිය මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මේ සඳහා පියවර ගැනීම ආරම්භ කළේය. ඒ වන විට, රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් විසින් මෙහෙයවන ලද මැතිවරණ නිරීක්ෂණ දූත මණ්ඩලයක් විසින් සකස් කරන ලද නීති කෙටුම්පතක් ලබාගත හැකි විය. ඊට සමාන්තරව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ එවැනි නීති සම්පාදනය කිරීමේ අවධානය ශක්තිමත් කිරීමට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ, දේශපාලන මූල්‍ය නියාමනය පිළිබඳ නව දිල්ලි ප්‍රකාශනයට අත්සන් තැබීමට සහභාගී වීම සඳහා නියෝජිතයෝ තිදෙනෙක් 2015 දී ඉන්දියාවට ගියහ. ශ්‍රී ලංකා දූත පිරිසට ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභා (ECSL) සාමාජික මහාචාර්ය රත්නජීවන් හූල්; සන්ඩේ ටයිම්ස් පුවත්පතේ නියෝජ්‍ය කර්තෘ ඇන්තනි ඩේවිඩ් මහතා; සහ මැතිවරණ ප්‍රචණ්ඩත්වය නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයේ (CMEV) ජාතික සම්බන්ධීකාරක මංජුල ගජනායක මහතා අයත් වූහ. දකුණු ආසියාවේ දේශපාලන මූල්‍ය නියාමනය පිළිබඳ නවදිල්ලි ප්‍රකාශනය පසුව 2015 දෙසැම්බර් 16 වන දින සම්මත කරන ලදී.

අවබෝධ කර ගැනීම, ඕනෑම අර්ථවත් විශ්ලේෂණයක නියැලීමට පෙර අත්‍යවශ්‍ය පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් ලෙස සැලකිය යුතු ය. දේශපාලන මූල්‍ය නියාමනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවේ කතිකාව තුළ ඵලදායී ලෙස නිරත වීමට නම් මෙම වෙනස කෙරෙහි සංවේදීතාවයක් අවශ්‍ය වේ. මන්දයත්, වියදම් නියාමනය මැතිවරණ කාලය පමණක් ග්‍රහණය කර ගන්නා අතර, දේශපාලන මූල්‍යකරණය ඉන් ඔබ්බට වඩා පුළුල් දේශපාලන මුදල් ප්‍රවාහයක් ඇතුළත් කරයි.

මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය කිරීමේ තවත් සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වන්නේ නීතියෙන් ස්ථාපිත නියාමන ආයතනයේ, සාමාන්‍යයෙන් මැතිවරණ කළමනාකරණ ආයතනයේ **(EMB)** කාර්යභාර්ය සහ අධිකාරිය යි. ශ්‍රී ලංකාවේ අත්දැකීම පැහැදිලිවම පෙන්වා දෙන්නේ, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව නම් කර ඇති නියාමන අධිකාරිය ලෙස ක්‍රියා කළද, එහි මූලික නෛතික වගකීම වන්නේ ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා ලබාගැනීම සහ නියමිත කාලසීමාවට අනුව වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වුවහොත් ශ්‍රී ලංකා පොලීසියට දැනුම් දීම කෙරෙහි සීමා වී ඇති බවයි. තවද, අපේක්ෂකයින්, පක්ෂ හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම් විසින් මැතිවරණ ව්‍යාපාර අරමුදල් භාවිතා කිරීම සම්බන්ධයෙන් බාහිර පාර්ශවයන්ගෙන් පැමිණිලි ලැබුණු විට, කොමිෂන් සභාවේ කාර්යභාරය බොහෝ දුරට එවැනි පැමිණිලි පොලීසියට යොමු කිරීමට සීමා වේ. මෙයින් පෙන්නුම් කරන්නේ එවැනි අධිකාරියකින් බලාපොරොත්තු වන වඩා පුළුල් නියාමන සහ අධීක්ෂණ කාර්යයන් සැලකිය යුතු ලෙස සීමා කර ඇති බවයි.

මෙම සන්දර්භය තුළ, ව්‍යාපාර පිරිවැය ඵලදායී ලෙස අධීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියක වැදගත්කම පැහැදිලි වේ. එබැවින්, කොමිෂන් සභාවට ලැබෙන වාර්තාවල විශ්වසනීයත්වය පිළිබඳව, විශේෂයෙන් ආදායම් සහ වියදම් හෙළිදරව් කිරීම් පිළිබඳ ගැඹුරු පරීක්ෂාවක් සිදු කිරීමට නියාමන ආයතනයට බලයක් නොමැති විට, සහ මැතිවරණ ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් අතරතුර විනිවිදභාවය සහතික කිරීමේ දී අපේක්ෂකයින්ට සීමාවන්ට මුහුණ දීමට සිදුවිය හැකි විට, ගැටළු මතු විය හැකිය. ඉහත හඳුනාගත් දුර්වලතා මැතිවරණ නීති අඩුවෙන් බලාත්මක කිරීමට දායක වන අතර, අවසානයේදී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුකරණයේ වඩා පුළුල් අභියෝග පිළිබිඹු කරන ලෙස තේරුම් ගත හැකි අතර, එය සාහිත්‍යයේ බොහෝ විට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අඩුවක් ලෙස විස්තර කෙරේ.

දේශපාලන මූල්‍ය නියාමනය කිරීමේ දී ආයතනවල කාර්යභාරය

ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණ ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රධාන ගැටළුවක් වන්නේ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වැනි ආයතන විසින් ඉටු කරනු ලබන සීමිත කාර්යභාරයයි. වත්මන් මැතිවරණ වියදම් නියාමන රාමුව යටතේ වුවද, කොමිෂන් සභාවේ වැඩි මැදිහත්වීමක් සහ සියුම් පරීක්ෂාවක් සඳහා දැඩි අවශ්‍යතාවයක් පවතී. කෙසේවෙතත්, සාම්ප්‍රදායිකව, කොමිෂන් සභාවේ කාර්යභාරය පටු ලෙස, වියදම් සීමාවන් නියම කිරීම, නිර්දේශ සහ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම, වාර්තා ලබා ගැනීම සහ ප්‍රමාද වූ ඉදිරිපත් කිරීම් නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන බලධාරීන් වෙත යොමු කිරීම, යන මේවාට සීමා කර ඇත. පවතින නීතිමය විධිවිධාන මඟින් කොමිෂන් සභාවේ වරම නියම කිරීම හේතුවෙන්, වඩාත් ප්‍රගාමීය නියාමන ක්‍රියාමාර්ග සීමා කර ඇත.

සංසන්දනාත්මකව, අනෙකුත් රටවල නීති පරීක්ෂා කිරීමේ දී පෙනී යන්නේ, ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කළහොත්, ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් රාමුවට, විශේෂයෙන් දැඩි ආර්ථික පීඩනයක් පවතින අවස්ථාවක, ආණ්ඩුකරණය පිළිබඳ පුරවැසියන්ගේ අපේක්ෂාවන් ඉහළ නැංවීමට සහ මැතිවරණ තරඟකාරීත්වය තුළ සැමට සමාන අවස්ථාවන් සහිත අවකාශයක් නිර්මාණය කිරීමට හැකියාව ඇති බවයි. කෙසේවෙතත්, එහි පූර්ණ විභවය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ ආයතනික ධාරිතාව ශක්තිමත් කළ යුතු ය. වර්තමානයේ, මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් කළමනාකරණය පැහැදිලිව විධිමත් කර නොමැති අතර, නෛතික අධිකාරිය සහ සම්පත් යන දෙකෙහිම සීමාවන් කොමිෂන් සභාව හට ප්‍රගාමීය පියවර ගැනීමට ඇති හැකියාව සීමා කරයි. එබැවින්, දේශපාලන මූල්‍ය නියාමනයේ අර්ථවත් ප්‍රගතියක් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා ව්‍යවස්ථාදායක සහාය, ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ සහ මානව සම්පත් සංවර්ධනය තුළින් කොමිෂන් සභාව ශක්තිමත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

මැතිවරණ වලින් ඔබ්බට දේශපාලන මූල්‍යකරණය

ඉහත කරුණු සලකා බැලීමේදී, දේශපාලන මූල්‍යකරණයේ ඉතාමත් වැදගත්, නමුත් බොහෝ විට නොසලකා හරින ලද අංගයක් වන්නේ, දේශපාලන පක්ෂ අරමුදල් සහ ක්‍රියාකාරකම් අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කිරීමයි. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ප්‍රධාන වශයෙන් මැතිවරණ සමයේ දී මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන අතර, ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් ශ්‍රී ලංකා (TISL) වැනි සංවිධාන වඩා පුළුල් අධීක්ෂණයක් සඳහා නිරන්තරයෙන් උද්දේශනය කර ඇත.

කැපී පෙනෙන උදාහරණයක් වන්නේ, ශ්‍රී ලංකාව විවෘත රාජ්‍ය හවුල්කාරිත්ව (OGP) ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට (2017-2018) ඇතුළත් කිරීමයි. එම සැලැස්ම මගින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා දායක කළ මුදල් ප්‍රමාණය සහ මූලාශ්‍ර හෙළි කරන පොදු ලේඛනයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා මැතිවරණ නීති සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරන ලදී. මෙම මුලපිරීම යටතේ, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව සහ අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභාව (CIABOC) වෙත වගකීම පවරන ලද අතර, ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනය සහායක ආයතනයක් ලෙස කටයුතු කළේය.

2016 දී ආරම්භ වූ වසර ගණනාවක උද්දේශන කටයුතු වලින් පසුව, ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව නව මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත සාර්ථකව සම්මත කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මැතිවරණ කාල සීමාවෙන් ඔබ්බට දේශපාලන පක්ෂ වලට අරමුදල් සපයන ආකාරය නිරීක්ෂීමේ පුළුල් ක්‍රමවේදයක් ඇතුළුව, දේශපාලන මුදල් අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ශක්තිමත් යාන්ත්‍රණයක් තවමත් රට තුළ නොමැත.

ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ලද අත්දැකීම් සහ උගත් කරුණු

2023 අංක 3 දරන මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත සම්මත වීමෙන් පසු, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව මේ දක්වා වෙන්වෙන්ව පැවැත්වූ මැතිවරණ හතරකට නීතිය උපයෝගී කර ඇත. මෙය වටිනා ප්‍රායෝගික අවබෝධයක් ලබා දී ඇත. කෙසේවෙතත්, අනුකූලතාව පිළිබඳව ක්‍රමානුකූල තක්සේරුව සීමාසහිත වේ.

ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවෙන් පහසුවෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් ලබාගත හැකි තොරතුරු වන්නේ, වියදම් වාර්තා ඉදිරිපත් කළ අපේක්ෂකයින්, දේශපාලන පක්ෂ සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම් සංඛ්‍යාව මෙන්ම, එසේ කිරීමට අපොහොසත් වූ අපේක්ෂකයින් සංඛ්‍යාව වැනි මූලික සංඛ්‍යා ලේඛන දත්ත යන මේවාය. කොමිෂන් සභාව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පැමිණිලි වලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ගනු ලබන නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග වල ප්‍රගතිය පිළිබඳව එය වරින් වර මහජනතාව දැනුවත් කරයි. මෙයින් ඔබ්බට, වඩාත් සවිස්තරාත්මක තොරතුරු සොයන ඡන්දදායකයින් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතියෙහි (RTI) අයදුම්පත් මත විශ්වාසය තැබිය යුතු වේ. ඒ සඳහා බොහෝ විට දින 14 කට වඩා ගතවන අතර, සම්පූර්ණ හෝ පැහැදිලි කිරීම් සහිත පිළිතුරු ලබා නොදෙනු ඇත.

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට සවිස්තරාත්මක තොරතුරු ප්‍රගාමීයව සැපයීමට නීතිමය බැඳීමක් නොමැති නිසා, මැතිවරණ තරගකරුවන්ගේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම්වල මෙහෙයුම් පිළිබඳ සම්පූර්ණ චිත්‍රය පහසුවෙන් ලබාගත නොහැක. මෙම විනිවිදභාවය නොමැතිකම, වගවීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ දේශපාලන අධීක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීමට අදහස් කරන නීතියේ හරය අඩපණ කරයි.

පිළිතුරු නොලද ප්‍රධාන ප්‍රශ්න වලට ඇතුළත් වන්නේ:

1. දේශපාලන පක්ෂ සහ අපේක්ෂකයින් (ස්වාධීන කණ්ඩායම් ඇතුළුව) ඇත්ත වශයෙන්ම වියදම් කළ මුදල කොපමණ ද?

2. විවිධ ආකාරයේ ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වෙන් කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණය කොපමණ ද?

3. කුමන මට්ටමේ ද්‍රව්‍යමය ප්‍රදානයන් සහ සේවාවන් ලැබී තිබේ ද?

4. අරමුදල් සහ දායකත්වයන්ගේ මූලාශ්‍රයන් මොනවාද?

මෙම ප්‍රශ්න වලට ඵලදායී ලෙස පිළිතුරු සැපයීම සඳහා, වියදම් වාර්තා ක්‍රමානුකූලව වර්ගීකරණය කර සංවිධානය කළ යුතු ය. වර්තමානයේ, මෙම තොරතුරු දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ මැතිවරණ කාර්යාල වල ගබඩා කර, මැතිවරණ කොමිෂන් සභා මූලස්ථානයට සම්බන්ධ කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, දින දහයක මහජන ප්‍රදර්ශන කාලයෙන් ඔබ්බට, මෙම වාර්තා වෙත පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය නොහැකි අතර, එමඟින් විනිවිදභාවය සහ පරීක්ෂා කිරීම සීමා කෙරේ.

ගෝලීය සැසඳීම් සහ දේශීය හිඩැස්

බොහෝ රටවල් තත්‍ය කාලීන ඩිජිටල් දත්ත අනාවරණ පද්ධති හරහා මැතිවරණ ව්‍යාපාර වල මූල්‍යකරණයෙහි විනිවිදභාවය පිළිබඳ අභියෝගය ආමන්ත්‍රණය කරති. උදාහරණයක් ලෙස, එක්සත් ජනපදයේ, ෆෙඩරල් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව (FEC) මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණය පිළිබඳව අඛණ්ඩව යාවත්කාලීන කළ තොරතුරු සපයන අතර, OpenSecrets.org වැනි සිවිල් සමාජ වේදිකා මෙම දත්ත මහජනතාවට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීමට සලස්වයි.

ඊට වෙනස්ව, ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය කිරීමේ ඵලදායී නීති සම්පාදනයක් තිබුණද, එයට සමාන කළ හැකි මහජනතාවට දත්ත අනාවරණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් නොමැත. වඩාත් පුළුල් ලෙස, මැතිවරණ වල දී ඩිජිටල් විනිවිදභාවය ක්‍රියාවට නැංවීමේ දී දකුණු ආසියානු කලාපය ලබා ඇති ප්‍රගතිය සීමිත බව ද සැලකිය යුතු කරුණකි. මෙම සන්දර්භය තුළ, පසුගිය මැතිවරණ හතරෙන් ලබාගත් වටිනා අත්දැකීම් උපයෝගී කර ගනිමින් තවදුරටත් ඉදිරියට යාමට ශ්‍රී ලංකාවට අද්විතීය අවස්ථාවක් තිබේ.

සිවිල් සමාජ සංවිධාන මෙම හිඩැස අර්ධ වශයෙන් ආමන්ත්‍රණය කර ඇත. මෑතකදී පැවති ජනාධිපතිවරණ සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ වල දී මැතිවරණ නිරීක්ෂණ කණ්ඩායම් සහ සිවිල් සමාජ සංවිධාන එක්ව මැතිවරණ මුදල් මීටරය නමින්, මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් හෙළිදරව් කිරීම සඳහා මාර්ගගත මෙවලමක් දියත් කරන ලදී. මැතිවරණ කොමිසම මෙම මුලපිරීමට සෘජුවම සම්බන්ධ නොවුවත්, එය සිය සහයෝගය සහ අනුමැතිය ලබා දුන්නේය. ඡන්දදායකයින්ට දැනුවත් තේරීම් කළ හැකි බව සහතික කිරීම සඳහා, මැතිවරණ කාලය පුරාවටම මැතිවරණ ව්‍යාපාර අරමුදල් සහ මැතිවරණ ක්‍රියාකාරකම් වල රටාවන් පිළිබඳව ක්‍රමානුකූලව වර්ගීකරණය කරන ලද තොරතුරු සැපයීම ඉතා වැදගත් වේ. ඡන්දදායකයින්ට සම්පූර්ණ දැනුවත්භාවයකින් යුක්තව ඡන්ද මධ්‍යස්ථාන වෙත ළඟා විය හැකි වන්නේ එවැනි තොරතුරු සමඟ පමණකි.

මෙම අත්දැකීම් මත පදනම්ව, ක්‍රමානුකූල පර්යේෂණ සහ මහජන වාර්තාකරණය හරහා මැතිවරණ මූල්‍යකරණය පිළිබඳ පුළුල් චිත්‍රයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ස්වාධීන ප්‍රයත්නයක් දරමින් සිටී. විනිවිදභාවය ඉහළ නැංවීම, වගවීම ශක්තිමත් කිරීම, සහ මැතිවරණ මූල්‍ය තොරතුරු කෙරෙහි මහජන ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම මෙම මුලපිරීමෙහි අරමුණ වේ.[7]

7. ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර පිරිවැය අධීක්ෂණය අතිශයින් දුර්ලභ ක්‍රියාවක් වී ඇත. 2019 ට පෙර, රටේ මැතිවරණ ඉතිහාසය තුළ කිසිදු රජයේ ආයතනයක් හෝ සිවිල් සමාජ සංවිධානයක් එවැනි අධීක්ෂණයක් සිදු කර නොතිබුණි. මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණය පාලනය කරන නිත්‍යානුකූල කළ සහ නියාමනය කරන ලද රාමුවක් නොමැතිව වුවද, මැතිවරණ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (CMEV) මෙම ක්‍රියාවලියට මුලපුරන ලද්දේ, පිළිවෙලින්, 2019 සහ 2020 ජනාධිපතිවරණ සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ අතරතුර ය. මෙම මුලපිරීම් වලින් පැන නගින සවිස්තරාත්මක වාර්තා වෙත පහත සඳහන් සබැඳි හරහා ප්‍රවේශ විය හැකිය.

a. https://cmev.org/wp-content/uploads/2021/02/Final-Report_Campaign-Finance_CMEV_Parliamentary-Election_2020-1.pdf

b. https://cmev.org/wp-content/uploads/2021/02/Final-Report_Campaign-Finance-Monitoring_CMEV_PE-2019-Final.pdf

විනිවිදභාවයේ සංස්කෘතියක් කරා

ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වතාවට, මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණය පිළිබඳව මෙවැනි ක්‍රමානුකූල පර්යේෂණයක් සිදු කෙරෙමින් පවතී. මෙහි ඉදිරිපත් කර ඇති සොයාගැනීම් සහ නිර්දේශ හුදෙක් තාක්ෂණික අභ්‍යාස නොව, ක්‍රියා කිරීම කෙරෙහි කැඳවීමක් වේ. එලදායී, විනිවිද බවින් යුතු, සහ බලාත්මක කළ හැකි මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණ රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම යනු, ශක්තිමත් ආයතන, සිවිල් සමාජය තුළ වැඩියෙන් සම්බන්ධවී සිටින, සහ වඩා හොඳින් දැනුවත් පුරවැසියන් අවශ්‍ය කරන සාමූහික වගකීමකි. ශ්‍රී ලංකාවට වඩාත් වග වීමෙන් යුත් දේශපාලන සංස්කෘතියක් සහ වඩාත් සාධාරණ මැතිවරණ ක්‍රියාවලියක් කරා ගමන් කළ හැක්කේ එවිට ය.

ක්‍රමවේදය

මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කරන නීති පද්ධතියට අනුකූලව, දේශපාලන පක්ෂ, ස්වාධීන කණ්ඩායම් සහ අපේක්ෂකයින් විසින් ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද මැතිවරණ වියදම් වාර්තා මෙම පර්යේෂණය මඟින් පරීක්ෂා කරනු ලබයි. විශේෂ ගැසට් පත්‍රිකා මඟින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද නියමිත ආකෘති සහ මාර්ගෝපදේශ භාවිතා කරමින්, නීතියෙන් නියම කර ඇති කාල රාමු තුළ වාර්තා ඉදිරිපත් කරන ලදී.

මෙම අධ්‍යයනය ජාතික මැතිවරණ දෙකක දත්ත මත පදනම් වී ඇත: එනම්, 2024 සැප්තැම්බර් 21 දින පැවති ජනාධිපතිවරණය සහ 2024 නොවැම්බර් 14 දින පැවති පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයයි. සමාලෝචනය කරන ලද වාර්තා වල සංඛ්‍යානමය විෂය පථය පහත සාරාංශගත කර ඇත:

2024 ජනාධිපතිවරණය

අවශ්‍ය කළ මුළු වාර්තා: 76 (මුලින් 78, අපේක්ෂකයා සහ එම අපේක්ෂකයාගේ දේශපාලන පක්ෂය යන දෙපාර්ශවයම වෙන වෙනම වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතු බැවින්, එක් අපේක්ෂකයෙකුගේ මරණය හේතුවෙන්, ඉදිරිපත් කළ යුතු මුළු වාර්තා සංඛ්‍යාව දෙකකින් අඩු විය)

- ලැබුණු වාර්තා: 63
- ඉදිරිපත් නොකළ වාර්තා: 13

2024 පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය

අවශ්‍ය කළ වාර්තා: 9,578 (දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ අපේක්ෂකයින්, දේශපාලන පක්ෂ/ස්වාධීන කණ්ඩායම් සහ ජාතික ලැයිස්තු නාමයෝජනා ලත් අය)

- ලැබුණු වාර්තා: 8,339
- ඉදිරිපත් නොකළ වාර්තා: 1,239

වර්ගීකරණය:

- දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ අපේක්ෂකයින්: වාර්තා 7,412
- දේශපාලන පක්ෂ/ස්වාධීන කණ්ඩායම්: වාර්තා 493

- ජාතික ලැයිස්තු නාමයෝජනා ලත් අයː වාර්තා 434
- මෙම පර්යේෂණය සඳහා විශ්ලේෂණය කරන ලද මුළු වාර්තාː 8,402 (මැතිවරණ දෙකම ආවරණය වන පරිදි).[8]

මූලික ක්‍රමවේද ප්‍රවේශයන් දෙකක් භාවිතා කරන ලදීː

1. ලේඛන විශ්ලේෂණය - මැතිවරණ ව්‍යාපාර කාලවල දී මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද නිල චක්‍රලේඛ, ගැසට් පත්‍රිකා සහ අනෙකුත් ලේඛන සමාලෝචනය කිරීම.
2. සංසන්දනාත්මක සමාලෝචනය - ඉදිරිපත් කරන ලද සියලුම වාර්තා එකකට එකක් සාපේක්ෂව විමර්ශනය කිරීම.

එකතු කිරීමේ, සමාලෝචනය කිරීමේ සහ විශ්ලේෂණය කිරීමේ සම්පූර්ණ ක්‍රියාවලිය මාස තුනක කාලයක් තුළ සිදු කරන ලදී.

පර්යේෂණ පියවර වලට ඇතුළත් වූයේː

පියවර 01ː මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවෙන් නිල වාර්තා ලබාගැනීම.

පියවර 02ː ජනාධිපතිවරණය සඳහා අපේක්ෂකයින්ගේ වාර්තා සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටම් වාර්තා සමාලෝචනය කිරීම.

පියවර 03ː විශ්ලේෂණ සඳහා නිශ්චිත ක්ෂේත්‍ර වලට ප්‍රමුඛතාවය දීම, පහත සඳහන් ඒවා ඇතුළුවː

(i) එක් එක් අපේක්ෂකයා විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද උපරිම වියදම හඳුනා ගැනීම සහ එය කොමිෂන් සභාව විසින් නියම කර ඇති වියදම් සීමාව ඉක්මවා ඇත්දැයි පරීක්ෂා කිරීම.

(ii) නිල මාර්ගෝපදේශ වලට අනුකූලව වාර්තා ක්‍රමානුකූලව සකස් කර ඉදිරිපත් කර ඇත්දැයි තක්සේරු කිරීම.

(iii) අපේක්ෂකයින්ට, දේශපාලන පක්ෂ වලට සහ ස්වධීන කණ්ඩායම් වලට සපයනු ලබන දායක මුදල් සහ සේවාවන් ඇතුළුව, අරමුදල් මූලාශ්‍ර පරීක්ෂා කිරීම.

(iv) පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් 225 දෙනාගේ (ඇමතිවරුන් සහ කථානායකවරයා ඇතුළුව) වියදම් සහ දායක මුදල් සමාලෝචනය කිරීම.

පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ සමයේ දී කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ගේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර භාවිතාවන් පරීක්ෂා කිරීම සහ වර්ගීකරණය කිරීම, විශේෂයෙන් ඔවුන්ගේ ප්‍රකාශිත ආදායම් මාර්ග සහ වාර්තා කළ වියදම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.

දේශපාලන පක්ෂවල සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල වියදම් රටා විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා දේශපාලන පක්ෂ ලේකම්වරුන් සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම් නායකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද වියදම් වාර්තා සමාලෝචනය කිරීම. මෙම විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලද්දේ, පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය සඳහ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ මාලාව යටතේ අවසර දී ඇති උපරිම වියදම් ප්‍රතිශතය පදනම් කරගෙන ය.

8. අදාළ පාර්ශවයන් විසින් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට ඉදිරිපත් කරන ලද වියදම් වාර්තා කිහිපයක් අසම්පූර්ණ වූ අතර, විස්තර සපයා නොතිබුණි. මෙය ඉදිරිපත් කරන්නන්ගේ තාක්ෂණික දෝෂ හෝ නොසැලකිලිමත් වැරදි නිසා ඇති විය හැක. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, එවැනි වාර්තා සමාලෝචන ක්‍රියාවලියෙන් බැහැර කරන ලදී.

සීමාවන් සහ අභියෝග

මැතිවරණ වියදම් නීතිය හඳුන්වාදීමත් සමඟ සැලකිය යුතු ලෙස විශාල දත්ත ප්‍රමාණයක් සහ ආධාරක ලේඛන කළමනාකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඇති විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට මෙම විශාල දත්ත උඩුගත කිරීමට සහ නඩත්තු කිරීමට සුදුසු ඩිජිටල් විසඳුම් තෝරා ගැනීමට අවශ්‍ය විය. මීට පෙර, මහා පරිමාණ දත්ත හැසිරවීම පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ අත්දැකීම් ප්‍රධාන වශයෙන් මැතිවරණ ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රියාවලියට සීමා වූ අතර, ඒ සඳහා පැමිණිලි සිය ගණනක් කළමනාකරණය කිරීමට අවශ්‍ය විය.

නව ක්‍රමවේදය යටතේ, පෞද්ගලිකවම භාරදීම සහ විද්‍යුත් තැපැල ඇතුළුව, බහුවිධ ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රම හඳුන්වා දෙන ලදී. තවද, කොමිෂන් සභාව විසින් දින දහයක් පුරා මහජනතාවට වාර්තා වෙත ප්‍රවේශය ලබා දෙන ලදී. එහිදී වෙබ් අඩවියෙන් ලබාගත හැකි ස්කෑන් කරන ලද පිටපත් සහ, ඉල්ලීම මත, රටපුරා දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල 25 ක ප්‍රදර්ශනය කර ඇති මුල් පිටපත් යන දෙකම මහජනතාවට ලබාගත හැකිවිය.

මෙම වැඩිදියුණු කිරීම් තිබියදීත්, අභියෝග කිහිපයක් මතු විය:

1. ප්‍රමිතිකරණයක් නොමැතිකම – බොහෝ වාර්තා නියම කර ඇති ආකෘති වලට අනුකූලව සකස් කර නොතිබුණි.

2. දත්තවල ගුණාත්මකභාවයේ ගැටළු - වාර්තා වල නිතර අසම්පූර්ණ හෝ අපැහැදිලි ඇතුළත් කිරීම්, නොසැලකිලිමත් දත්ත ඇතුළත් කිරීම් සහ යළි යළිත් පැවති දෝෂ අඩංගු විය.

3. තොරතුරු අඩුවෙන් ඇතුලත් කිරීම - අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු, විශේෂයෙන් අරමුදල් මූලාශ්‍ර සම්බන්ධයෙන්, බොහෝ විට නොතිබුණි.

4. විශ්ලේෂණාත්මක සීමාවන් - මෙම අඩුපාඩු ක්‍රමානුකූල විශ්ලේෂණයට, විශේෂයෙන් අරමුදල් මූලාශ්‍රයන් හඳුනා ගැනීමට සහ වියදම් වර්ගීකරණයට බාධාවක් විය.

එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වාර්තා විශාල සංඛ්‍යාවක් ඉදිරිපත් කර තිබුණද, දත්තවල සමස්ත ගුණාත්මකභාවය සහ විශ්වසනීයත්වය එක සමාන මට්ටමක නොපැවතුණි. අපේක්ෂකයින්, ස්වාධීන කණ්ඩායම් සහ දේශපාලන පක්ෂ නීතියේ දක්වා ඇති ආකෘති සහ අවශ්‍යතා වලට වඩා දැඩි ලෙස අනුගත වූයේ නම් - මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ සමඟ, මෙම සීමාවන් සැලකිය යුතු ලෙස අවම කරගත හැකිව තිබුණි.

ජනාධිපතිවරණ ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා විශ්ලේෂණය සහ නිරීක්ෂණය

සමස්තයක් වශයෙන්, පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂ සහ ස්වාධීන අපේක්ෂකයින් විසින් නම් කරන ලද අපේක්ෂකයින් ජනාධිපතිවරණය සඳහා ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා සැපයීමේ දී සාපේක්ෂව ඉහළ ප්‍රතිචාර අනුපාතයක් පෙන්නුම් කර ඇති බව පෙනේ. බලාපොරොත්තු වූ වාර්තා 76 න් 63 ක් ලැබී ඇති අතර, එය 82.9% ක ඉදිරිපත් කිරීමේ අනුපාතයක් නියෝජනය කරයි. ඒ අනුව, 17.1% ක් වාර්තා ඉදිරිපත් කර නැත.

අපේක්ෂකයින්ට තම ආදායම් සහ වියදම් ප්‍රකාශ කිරීම අවශ්‍ය කළ නව නෛතික රාමුවක් යටතේ පවත්වන ලද පළමු මැතිවරණය මෙය වන බැවින්, මෙය සැලකිය යුතු ප්‍රතිඵලයකි. ඇතැම් අපේක්ෂකයින් කිසිදු මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු වල නිරත නොවූ අතර, තවත් සමහරු අවම මැතිවරණ ව්‍යාපාර කටයුතු පමණක් සිදුකළ බව ද සඳහන් කළ යුතුය.[9] මෙම පසුබිම තිබියදී, සැලකිය යුතු බහුතරයක් වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම විනිවිදභාවය සඳහා දිරිගන්වන පියවරක් නියෝජනය කරයි.

9. [3 presidential candidates 'almost missing', 24 still off the grid: Election watchdog questions accountability]

තවදුරටත් අවධානය යොමු කළ යුතු ප්‍රධාන කරුණක් වන්නේ, වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වූ අපේක්ෂකයින් තිදෙනෙකු සම්බන්ධයෙන් මෙන්ම, දේශපාලන පක්ෂ සහ ඡන්දදායකයින් හරහා නම් කරන ලද අපේක්ෂකයින් 13 දෙනා සම්බන්ධයෙන් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් කරන ලද ඉල්ලීමට ශ්‍රී ලංකා පොලීසියේ ප්‍රතිචාරයයි. අදාළ නීතිය එවැනි අනුකූල නොවීම් ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා යාන්ත්‍රණයන් සපයන අතර, පසු විපරම් ක්‍රියාමාර්ග මෙම නියාමනය බලාත්මක කිරීමේ බරපතලකම පිළිබඳ සැලකිය යුතු දර්ශකයක් වනු ඇත.

ප්‍රධාන සොයාගැනීම් සහ මූලික නිරීක්ෂණ

ඊළඟ කොටසෙහි ප්‍රධාන සොයාගැනීම් වල වගු ගත කළ සාරාංශ ඉදිරිපත් කර ඇති අතර, ඉන් පසුව නිරීක්ෂණ පිළිබඳ අර්ථ විවරණය සහිත විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කෙරේ.

වගුව 01 - ජනාධිපතිවරණ අපේක්ෂක වියදම් වාර්තාව

අපේක්ෂකයාගේ නම	අපේක්ෂකයාගේ ප්‍රමාණය	අපේක්ෂකයාගේ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයාගේ /පක්ෂයේ නම	අපේක්ෂකයාගේ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයාගේ / පක්ෂයේ ප්‍රමාණය	මුළු වටිනාකම
අක්මීමන දයාරත්න	265,200	දෙල්කඳුර ආරච්චිලාගේ සංජීව කුමාර ගුණරත්න	වියදම් නැත	265,000
අබුබකාර් මුහම්මදු ඉන්ෆාස්	1,550,000	ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී එක්සත් සන්ධානය	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	1,550,000
සිරිපාල අමරසිංහ	වියදම් නැත	මයිලන් ආරච්චිගේ දොන් අසංක නන්දන ශ්‍රීනාත්	75,000	75,000
කේ.කේ. පියදාස	175,000	අර්චනා රණතුංග	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	175,000
සරත් කීර්තිරත්න	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	ජාතික සංවර්ධන පෙරමුණ	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත
කේ.ඒ.කුලරත්න	500,000	ඩබ්ලිව්. බී. රත්නායක	50,000	550,000
කේ.ආර්. ක්‍රිෂාන්	වියදම් නැත	අරුණළු ජනතා පෙරමුණ	2,553,858.53	2,553,858.53
ඩබ්ලිව්. බී. රත්නායක	1,000,000	ඩබ්ලිව්. බී. රත්නායක	100,000	1,100,000

අපේක්ෂකයාගේ නම	අපේක්ෂකයාගේ ප්‍රමාණය	අපේක්ෂකයාගේ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයාගේ /පක්ෂයේ නම	අපේක්ෂකයාගේ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයාගේ / පක්ෂයේ ප්‍රමාණය	මුළු වටිනාකම
දිලිත් සුසන්ත ජයවීර	324,643,246.05	ශ්‍රී ලංකා කොමියුනිස්ට් පක්ෂය	වියදම් නැත	324,643,246.05
සිරිතුංග ජයසූරිය	806,200	එක්සත් සමාජවාදී පක්ෂය	549,800	1,356,000
මයිල්වාගනම් තිලකරාජා	1,092,530	ඒ. ෆැන්සිස්	වියදම් නැත	1,092,530
අගම්පොඩිගේ ප්‍රසංග සුරංජීව අනෝජ් ද සිල්වා	3,698,800	ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී එක්සත් ජාතික පෙරමුණ	ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී එක්සත් ජාතික පෙරමුණ	3,698,800
ලලිත් ද සිල්වා	1,647,250.50	එක්සත් ජාතික නිදහස් පෙරමුණ	50,000	1,697,250.50
අජන්ත ද සොයිසා	3,886,500	රුහුණු ජනතා සන්ධානය	3,886,500 (එකම ලේඛනය)	3,886,500
අනුර කුමාර දිසානායක	වියදම් නැත	ජාතික ජන බලවේගය	527,999,889.38	527,999,889.38
මහින්ද දේවගේ	වියදම් නැත	ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජවාදී පක්ෂය	513,780	513,780
අරියනෙත්තිරන් පාක්‍යසෙල්වම්	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	තවචෙල්වම් සිට්පරන්	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	අදාළ නැත
බියන්විලගේ ඇන්තනි වික්ටර් පෙරේරා	1,300,000	එච්. එම්. අසිත බණ්ඩාර	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	1,300,000
අනුරුද්ධ පොල්ගම්පල	92,500	ආනන්ද සුනිල් ශාන්ත ප්‍රනාන්දු	114,500	207,000
සජිත් ප්‍රේමදාස	936,258,524.60	සමගි ජන බලවේගය	194,087,715.04	1,130,346,240
සරත් ෆොන්සේකා	33,588,901.72	චමීර දිනේශ් ගාල්ලේආරච්චි	වියදම් නැත	33,588,901.72
දිසානායක මුදියන්සේලාගේ බණ්ඩාරනායක	327,500	දීගල්ල මුදියන්සේලාගේ ධනංජය බණ්ඩාර දීගල්ල	50,000	377,500
සරත් බණ්ඩාරනායක	357,499	ජාතික සංවර්ධන පෙරමුණ	වියදම් නැත	357,499
බත්තරමුල්ල සීලරත්න හිමි	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	ජන සෙත පෙරමුණේ ලේකම්	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	අදාළ නැත

අපේක්ෂකයාගේ නම	අපේක්ෂකයාගේ ප්‍රමාණය	අපේක්ෂකයාගේ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයාගේ /පක්ෂයේ නම	අපේක්ෂකයාගේ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයාගේ / පක්ෂයේ ප්‍රමාණය	මුළු වටිනාකම
නුවන් බෝපගේ	50,000	ජන අරගල සන්ධානය	10,830,699	10,880,699
සරත් මනමේන්ද්‍ර	වියදම් නැත	නව සිහල උරුමය	වියදම් නැත	අදාළ නැත
ජේමසිරි මානගේ	2,000,000	හබරාදුව නානයක්කාර කණ්ඩම්බි කසුන් ගයාශාන්	50,000	2,050,000
අනුරුද්ධ රොෂාන් රණසිංහ	2,722,000	සරත් නන්ද සිල්වා	2,722,000 (එකම ලේඛනය)	2,722,000
ජනක රත්නායක	24,876,899	එක්සත් ලංකා පොදුජන පක්ෂය	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	24,876,899
නාමල් රාජපක්ෂ	406,566	සමබිම පක්ෂය	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	406,566
ලක්ෂ්මන් නාමල් රාජපක්ෂ	වියදම් නැත	ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ	388,393,085	388,393,085
විජයදාස රාජපක්ෂ	60,445,320	ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ	වියදම් නැත	60,445,320
ඒ.එස්.පී. ලියනගේ	වියදම් නැත	ශ්‍රී ලංකා කම්කරු පක්ෂය	වියදම් නැත	-
ජල්තොටගේ දොන් කීර්ති වික්‍රමරත්න	13,590,158	අපේ ජනබල පක්ෂය	වියදම් නැත	13,590,158
ප්‍රියන්ත වික්‍රමසිංහ	208,990	නව සමසමාජ පක්ෂය	208,990 (එකම ලේඛනය)	208,990
රනිල් වික්‍රමසිංහ	990,327,687.16	චන්න ලලින් වික්‍රමසිංහ	වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නැත	990,327,687.16
පානි විජේසිරිවර්ධන	189,884	සමාජවාදී සමානතා පක්ෂය	556,326	746,210
ඕෂල හේරත්	212,283	අභිනව නිවහල් පෙරමුණ	280,100	492,383

මැතිවරණ වටපිටාව සහ මැතිවරණ ව්‍යාපාර පසුබිම

අපේක්ෂකයින් දායකත්වය ලබාදුන් ජනාධිපතිවරණ ව්‍යාපාරය, මැතිවරණයේ සමස්ත ගතිකත්වය ඉහළ නැංවූ නව ලක්ෂණ කිහිපයකින් තියුණු වූ, සමීප තරඟයකින් සංලක්ෂිත විය. මෙම තියුණු බව අපේක්ෂකයින් අතර පමණක් නොව ඡන්දදායකයින් අතර ද දැනුණි. මෙම උනන්දුව වැඩිවීමට දායක වූ ප්‍රධාන සාධකයක් වූයේ, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරණ ඉතිහාසයේ පෙර නොවූ විරූ වර්ධනයක් වන, ප්‍රතිඵලය නිර්ණය කිරීමේ දී දෙවන මනාප ඡන්ද තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ඇතැයි යන පුළුල්ව ව්‍යාප්ත වූ අපේක්ෂාවයි.

සැලකිය යුතු උද්යෝගයක් ඇති කළ තවත් සාධකයක් වූයේ මැතිවරණය පැවැත්වූ කාලයයි. 2024 ජනාධිපතිවරණයට පෙර, වඩාත්ම මෑත මැතිවරණය පැවැත්වූයේ 2020 වසරේදී ය. මෙම දිගු කාල පරතරය ඡන්දදායකයින්ගේ උනන්දුව සහ සම්බන්ධ වීම ඉහළ යාමට දායක විය. එපමණක් නොව, 2024 ජනාධිපතිවරණය පවත්වනු ලැබුවේ අලුතින් හඳුන්වා දුන් ව්‍යවස්ථාදායක පියවර කිහිපයක් යටතේ ය. මෙයට 2023 අංක 3 දරන මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත ද ඇතුළත් විය.[10]

මෙම මැතිවරණයේ දක්නට ලැබුණු කැපී පෙනෙන සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වූයේ, 1977 වසරෙන් පසු මැතිවරණ වියදම් නිරීක්ෂණය කිරීමේ පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක වූ ප්‍රථම අවස්ථාව මෙය වීමයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ජනාධිපති ධුර අපේක්ෂකයින් සහ ඔවුන්ගේ දේශපාලන පක්ෂ මෙම අලුතින් හඳුන්වා දුන් යාන්ත්‍රණයට ප්‍රතිචාර දැක්වූ ආකාරය නිරීක්ෂණය කිරීමට මහජනතාව තුළ දැඩි උනන්දුවක් හා උද්‍යෝග යක් පැවතිණි. ඉහත වගුවේ අන්තර්ගතය සමාලෝචනය කිරීමට පෙර, එක්තරා ප්‍රධාන නිරීක්ෂණයක් සටහන් කර ගැනීම වැදගත් වේ. මැතිවරණ වියදම් වාර්තා මහජනතාවට විවෘතව ලබාගත හැකි එකම වේදිකාව වන්නේ මෙය පමණි. ජනාධිපති ධුර අපේක්ෂකයින්, ඔවුන්ගේ පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂ හෝ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයින් කිසිවෙකුත් පක්ෂ සන්නිවේදන නාලිකා හෝ මාධ්‍ය මෙහෙයුම් ඇතුළු වෙනත් කිසිදු වේදිකාවක් ඔස්සේ මෙම වාර්තා ප්‍රසිද්ධ කර නොමැත. ඒ අනුව, මෙම තොරතුරු ලබාගැනීමේ අවස්ථාව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද සහ එහි නිල මාර්ගවලින් ලබාගත් තොරතුරුවලට පමණක් සීමා වේ.

මෙම ප්‍රවණතාවයෙන් ගම්‍ය වන්නේ ස්වේච්ඡාවෙන් මූල්‍ය තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමේ පුරුද්ද ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන සංස්කෘතිය තුළ තවමත් මුල් බැස නොමැති බවයි. මහජන වගකීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මූල්‍ය විනිවිදභාවයේ ඇති වැදගත්කම නොතකා, දේශපාලන පක්ෂ සහ අපේක්ෂකයින් අවම ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තාකරණ අවශ්‍යතාවලින් ඔබ්බට ගොස් ස්වේච්ඡාවෙන් තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමේ පිළිවෙත් අනුගමනය කර නොමැත.

සමස්ත මැතිවරණ වියදම් දත්ත අර්ථ නිරූපණය කිරීම

ඉහත වගුව මඟින් ජනාධිපති ධුර අපේක්ෂකයින්ගේ සමස්ත මැතිවරණ වියදම් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. මෙහි දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන නිරීක්ෂණයක් වන්නේ අපේක්ෂකයින් තමන්ගේ මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා ප්‍රතිපාදන සපයාගත් සහ ඒවා කළමනාකරණය කළ ආකාරයෙහි පවතින විවිධත්වයයි. අපේක්ෂකයින් 38 දෙනා අතුරින් 16 දෙනෙකු තම ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික ධනය වැය කර ඇති අතර, ඉතිරි අපේක්ෂකයින් 22 දෙනා මූලික වශයෙන් තම දේශපාලන පක්ෂ, නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයින් හෝ වෙනත් දායකයින් විසින් සපයන ලද මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන මත යැපී ඇත.

10. 2024 ට පෙර පැවති ජනාධිපතිවරණය 2019 නොවැම්බර් 16 වන දින පවත්වන ලද අතර, අවසන් පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය 2020 අගෝස්තු 5 වන දින පවත්වන ලදී. මෙයින් අදහස් වූයේ ප්‍රධාන ජාතික මැතිවරණ අතර වසර හතරකට ආසන්න කාලයක් පැවති බවයි - එය ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ සන්දර්භය තුළ දුර්ලභත්වයකි. වසර 2000 සිට, රට සාමාන්‍යයෙන් අවම වශයෙන් වසර තුනකට වරක්වත් මැතිවරණ පවත්වා ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව (ECSL) වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රකාශනවලට අනුව, අනුර කුමාර දිසානායක මහතාගේ මැතිවරණ ව්‍යාපාරය සම්පූර්ණයෙන්ම ඔහුගේ දේශපාලන පක්ෂය වන ජාතික ජන බලවේගය (NPP) විසින් මූල්‍යකරණය කර කළමනාකරණය කර තිබීම මෙයට කැපී පෙනෙන උදාහරණයකි. එහිදී අපේක්ෂකයා විසින් සිය පෞද්ගලික ධාරිතාවයෙන් කිසිදු මැතිවරණ වියදමක් වාර්තා කර නොමැත. පෞද්ගලික මැතිවරණ වියදම් කිසිවක් වාර්තා කර නොතිබුණද, අපේක්ෂකයා විසින් පිටු 10 කින් සමන්විත සවිස්තරාත්මක මැතිවරණ ආදායම් සහ වියදම් මූල්‍ය වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. මීට අමතරව, ජාතික ජන බලවේගය විසින් මැතිවරණ ආදායම්, වියදම් සහ අනෙකුත් ලේඛන පිළිබඳ පුළුල් තොරතුරු සපයමින්, දළ වශයෙන් පිටු 1,612 කින් සමන්විත උපකාරක ලේඛන කට්ටලයක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

මෙම හෙළිදරව් කිරීම් තුළ සමහර දායකයින්ගේ සම්පූර්ණ නම්, ලිපිනයන් සහ ජාතික හැඳුනුම්පත් අංක මඟ හැරී තිබීම ඇතුළු ඇතැම් අඩුපාඩු පැවතුණද, සමස්ත ලේඛනගත කිරීමේ මට්ටම සහ මැතිවරණ මූල්‍ය තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමට ගෙන ඇති උත්සාහය, මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත යටතේ ස්ථාපිත කර ඇති වාර්තාකරණ අවශ්‍යතාවලට අනුකූල වීමට පවතින කැපී පෙනෙන කැපවීමක් පෙන්නුම් කරයි. මෙම විශ්ලේෂණයේදී සමාලෝචනය කරන ලද අනෙකුත් බොහෝ ඉදිරිපත් කිරීම් සමඟ සැසඳීමේදී, මෙම හෙළිදරව් කිරීම් සාපේක්ෂව ඉහළ විනිවිදභාවයක් ලබා දෙන අතර වඩාත් අර්ථවත් මහජන පරීක්ෂාවකට ඉඩ ප්‍රස්ථා සලසා දෙයි.

ඊට ප්‍රතිපක්ෂව, රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතාගේ ජනාධිපතිවරණ ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරයට අදාළ මූල්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් මගින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක අරමුදල් සපයාගත් මාර්ග පිළිබඳව ලබා දෙන්නේ සීමිත තොරතුරු ප්‍රමාණයකි. හෙළිදරව් කර ඇති තොරතුරු මත පදනම්ව, මෙම ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරය මූලික වශයෙන් ස්වයං-මූල්‍යකරණය මත සිදු වූවක්ද නැතහොත් බාහිර දායකත්වයන් මත පදනම් වූවක්ද යන්න තීරණය කිරීම දුෂ්කරය. අපේක්ෂකයා වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද මැතිවරණ වියදම් සහ ආදායම් වාර්තාව, අපේක්ෂකයාගේ නීති නියෝජිතයාගේ ආවරණ ලිපියක් ද සමඟින් තනි පිටුවක ප්‍රකාශයකින් සමන්විත වේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, එම හෙළිදරව්ව අර්ථවත් මහජන පරීක්ෂාව සඳහා ලබා දෙන්නේ සීමිත තොරතුරු ප්‍රමාණයක් පමණි.

මීට අමතරව, පවතින වාර්තාවලට අනුව, මෙම විශ්ලේෂණය සිදු කරන අවස්ථාව වන විට අපේක්ෂකයාගේ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයා වන චන්න වික්‍රමසිංහ මහතා, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු මැතිවරණ මූල්‍ය වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. මෙම හෙළිදරව් කිරීම්වල ස්වභාවය සහ ප්‍රධාන ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තාකරණ බැඳීම් ඉටු කිරීමට අපොහොසත් වීම සැලකිල්ලට ගත් කල, මෙම තත්ත්වයන් පනතේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම පිළිබඳ අරමුණු පළුදු කරන එකක් ලෙස සාධාරණව අර්ථ නිරූපණය කළ හැකිය. මැතිවරණ වියදම් මූල්‍ය රෙගුලාසිවලට ඉහළම මට්ටමින් අනුකූල වීම අපේක්ෂා කරන, ජනාධිපති ධුරය වැනි තනතුරක් සඳහා තරඟ කරන අපේක්ෂකයෙකු සම්බන්ධයෙන් මෙවැනි ගැටලු වඩාත් බරපතළ වේ.

තවත් වැදගත් නිරීක්ෂණයක් නම්, වඩා ඉහළ මට්ටම් වල ප්‍රකාශිත වියදම් අනිවාර්යයෙන්ම මැතිවරණ සාර්ථකත්වයට අනුරූප නොවන බවයි. වැඩිම වාර්තාගත මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් සහිත අපේක්ෂකයින් අවසානයේ දී සාර්ථක නොවූ බව දත්ත මගින් පෙන්වා දෙන අතර, තුන්වන ඉහළම මට්ටමේ වියදම් සහිත අපේක්ෂකයා ජනාධිපති ධුරය තහවුරු කර ගත්තේය. උදාහරණයක් ලෙස, සජිත් ප්‍රේමදාසගේ වාර්තා කරන ලද මැතිවරණ වියදම් සහ ඒ ආශ්‍රිත සේවාවන්, අනුර කුමාර දිසානායකගේ වියදම මෙන් දෙගුණයකට ආසන්න වූ අතර, රනිල් වික්‍රමසිංහගේ වියදම ද දිසානායකගේ වියදමට වඩා සාපේක්ෂව ඉහල අගයක් ගනී.

ඒ සමඟම, ජනාධිපති අපේක්ෂකයින් දෙදෙනෙකු කිසිදු මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදමක් වාර්තා කර නොමැති බව, සොයාගැනීම් වලින් හෙළිදරව් විය. අපේක්ෂකයින් 38 දෙනෙකු අතුරින්, සරත් මනමේන්ද්‍ර මහතා (නවලංකා නිදහස් පක්ෂය) ලබාගෙන තිබුණේ ඡන්ද 1,911 ක් (0.01%) පමණක් වන අතර, ඒ.ඇස්.පී. ලියනගේ මහතා ඡන්ද 1,860 ක් (එමෙන්ම 0.01%) ලබාගෙන තිබුණි. මෙම අපේක්ෂකයින් දෙදෙනාම තම

මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු වෙනුවෙන් කිසිදු වියදමක් සිදු නොකළ බවත්, ගාස්තු ගෙවා කිසිදු සේවාවක් ලබා නොගත් බවත් ප්‍රකාශ කර ඇත. දිවයින පුරා පවත්වනු ලබන මැතිවරණයකට තරග කිරීමේදී පවතින සංවිධානාත්මක සහ ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගැනීමේදී, සාමාන්‍යයෙන් අවම මට්ටමක හෝ මූල්‍ය පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන බැවින්, මෙම තත්ත්වය සැබවින්ම කැපී පෙනෙන මෙන්ම මවිතයට පත් කරවන කරුණකි. මෙම නිරීක්ෂණය වත්මන් නියාමන රාමුව යටතේ වියදම් වාර්තා කිරීමේ විෂය පථය සහ පූර්ණත්වය සම්බන්ධයෙන් වැදගත් විශ්ලේෂණාත්මක ප්‍රශ්න මතු කරයි. විශේෂයෙන්ම, පවතින හෙළිදරව් කිරීමේ අවශ්‍යතා මඟින්, පක්ෂයෙන් අරමුදල් වියදම් කරන ක්‍රියාකාරකම්, ද්‍රව්‍යමය දායකත්වයන්, සහ අනෙකුත් මූල්‍යමය නොවන සම්පත් ඇතුළුව, මැතිවරණ ව්‍යාපාරයට ලබාදුන් සහයෝගයේ වක්‍ර ආකාරයන් ප්‍රමාණවත් ලෙස ග්‍රහණය කර ගන්නේද යන්න පරීක්ෂා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය එමඟින් ඉස්මතු කරයි.

වත්මන් වාර්තාකරණ බැඳීම් මඟින් මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණයේ සැබෑ ව්‍යුහය කොතරම් දුරට ප්‍රායෝගිකව පිළිබිඹු කරන්නේද යන්න තක්සේරු කිරීමේ වැදගත්කම, එවැනි රටා මඟින් අවධාරණය කරයි. විශේෂයෙන් මැතිවරණ ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් සඳහා බහුවිධ විධිමත් සහ අවිධිමත් මූල්‍යකරණ මාර්ග සම්බන්ධ වීමට ඉඩ ඇති ජාතික මැතිවරණ සන්දර්භයක් තුළ, එය එසේ වේ. එබැවින්, වැඩිදුර විශ්ලේෂණය මඟින් අවධානය යොමු කළ යුතු වන්නේ, ප්‍රකාශිත වියදම් ක්‍රමවේදයෙන් බාහිරව කෙරෙන මැතිවරණ ව්‍යාපාර කටයුතුවල ශක්‍යතාව පිළිබඳ උපකල්පන මත නොව, අදාළ නෛතික විධිවිධාන යටතේ වාර්තාකරණ රාමුව කෙතරම් දුරට ප්‍රමාණවත් වන්නේද යන්න පිළිබඳව ය.

තවද, විනිවිදභාවයේ හිඩැස් ඇති කරමින්, ජනාධිපති අපේක්ෂකයින් තිදෙනෙක් මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වූහ. මෙය 2023 අංක 2 දරන මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත උල්ලංඝනය කිරීමක් වන අතර, බොහෝ දුරට වාර්තා ලබා ගැනීමට සහ අනුකූල නොවීම පිළිබඳව යොමු කිරීමට සිය කාර්යභාරය සීමා වී ඇති ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ ආයතනික සීමාවන් ඉස්මතු කරයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, බලාත්මක කිරීමේ දුර්වලතා වැළැක්වීම අඩු කර, දත්ත වල විශ්වසනීයත්වය අඩපණ කර, නියාමන රාමුවේ සමස්ත විශ්වසනීයත්වය දුර්වල කළ හැකිය.

2024 ජනාධිපතිවරණයේ කාන්තා අපේක්ෂකයින් නොමැතිවීම, මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණය සහ මැතිවරණ සහභාගිත්වයෙහි වඩා පුළුල් සන්දර්භය තුළ සැලකිය යුතු ගැටලුවක් පෙන්නුම් කර දෙයි. නීතිමය රාමුව මඟින් දේශපාලන පක්ෂ වලින් මෙන්ම ස්වාධීන අපේක්ෂකත්වයෙන් ද කාන්තාවන්ගේ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට අවසර දී ඇතත්, මෙම මැතිවරණයේ දී කිසිදු කාන්තාවක් තරග නොකළ අතර, එය පෙර මැතිවරණවල දී ඒ වන විටත් පැවති සීමිත නියෝජනයෙහි පහත වැටීමක් සනිටුහන් කරයි.

මෙම රටාව තනි අපේක්ෂකයෙකු තේරීමකට වඩා ව්‍යුහාත්මක සහ මූල්‍යමය සීමාවන් පිළිබිඹු කරයි. ශ්‍රී ලංකාවෙන් ලැබෙන සාක්ෂිවලින් පෙනී යන්නේ, ජනගහනයෙන් අඩකට වඩා කාන්තාවන් සිටියදීත්, දේශපාලන ආයතනවල සැලකිය යුතු ලෙස කාන්තාවන්ගේ අඩු නියෝජනයක් පවතින බවත්, 2024 වන විට පාර්ලිමේන්තු ආසන වලින් 9.7% ක් පමණක් හිමිකරගෙන සිටින බවත් ය.[11] බොහෝ මැතිවරණ චක්‍ර තුළ ඓතිහාසිකව පාර්ලිමේන්තුවේ කාන්තා සහභාගීත්වය 6% ට වඩා අඩු මට්ටමක තිබෙමින්, කලින් පැවති ප්‍රවණතා ඊටත් වඩා අඩු නියෝජනයක් පෙන්නුම් කරයි.[12] පක්ෂ මූල්‍යකරණයට සීමිත ප්‍රවේශය, වඩාත් දුර්වල අරමුදල් රැස්කිරීමේ ජාල, සහ දේශපාලන තීරණ ගැනීමේ ව්‍යුහයන්ගෙන් පද්ධතිමය බැහැර කිරීම ඇතුළු ප්‍රධාන බාධක පර්යේෂණ මඟින් තවදුරටත් හඳුනා ගනී.[13]

මෙම සන්නිවේදනය තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ජාතික මැතිවරණයකදී කාන්තා අපේක්ෂිකාවන් නොමැති වීම, තරඟකාරී මැතිවරණ දේශපාලනයට කාන්තාවන් ප්‍රවේශ වීම කෙරෙහි බලපාන ව්‍යුහාත්මක බාධක, විශේෂයෙන්ම මැතිවරණ ප්‍රචාරක මූල්‍යකරණයට අදාළව විමර්ශනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මතු කරයි. පක්ෂ

11. ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව (2024). පාර්ලිමේන්තුවේ කාන්තා නියෝජනය. ලබා ගත හැක්කේ: https://elections.gov.lk
12. නිදහස් මැතිවරණ සඳහා වූ ආසියානු ජාලය (2023). ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා දේශපාලන සහභාගීත්වය. ලබා ගත හැක්කේ: https://aerc.anfrel.org
13. මැතිවරණ පද්ධති සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර පදනම (2022). ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා දේශපාලන නියෝජනය: මැතිවරණ පද්ධති විශ්ලේෂණය සහ නිර්දේශ. ලබා ගත හැක්කේ: https://www.ifes.org

අරමුදල් සැපයීමේ පිළිවෙත්, අභ්‍යන්තර සම්පත් වෙන්කිරීමේ යාන්ත්‍රණ, දේශපාලන ජාලයන් වෙත ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහ ජාතික මට්ටමේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර සඳහා වැය වන විශාල මූල්‍ය ඉල්ලුම වැනි සාධක, අපේක්ෂා සහගත කාන්තාවන්ට අසමාන ලෙස බලපාන අතර සමාන පදනමක් යටතේ තරග කිරීමට ඇති හැකියාව සීමා කරයි.

මෙම අවදානම් සහගත තත්ත්වය 2024 ජනාධිපතිවරණයෙන් ඔබ්බට යන අතර, මෑතකාලීන ජනාධිපතිවරණ තරගවලදී නිරීක්ෂණය වූ පුළුල් ප්‍රවණතාවක් ද පිළිබිඹු කරයි. 2019 ජනාධිපතිවරණයේදී තරග වැදුණේ එකම එක කාන්තා අපේක්ෂිකාවක පමණක් වන අතර, අරගලය ව්‍යාපාරයේ අවසාන අදියරේදී 2022 ජූලි 20 වන දින අනුප්‍රාප්තික ජනාධිපතිවරයෙකු තේරී පත් කර ගැනීම සඳහා පවත්වන ලද පාර්ලිමේන්තු ක්‍රියාවලිය ද පිරිමි පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් අතර පමණක් සීමා වූ තරගයක් බවට පත් විය. මෙම වර්ධනයන් මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළම දේශපාලන තරගකාරී මට්ටම්වල කාන්තා නියෝජනය අඛණ්ඩව අවම මට්ටමක පවතින බව පෙන්නුම් කරන අතර, දේශපාලන නායකත්වය සඳහා පවතින වත්මන් මාර්ගවල පවතින ඇතුළත් කරගැනීමේ හැකියාව (inclusiveness) පිළිබඳව ගැටලු මතු කරයි.

මෙම අසමානතාවයට විසඳුම් සෙවීම සඳහා විධිමත් නීතිමය ප්‍රතිපාදන අනුගමනය කිරීමටත් වඩා ඔබ්බට ගිය මැදිහත්වීම් අවශ්‍ය වේ. ඒ සඳහා ප්‍රචාරක සම්පත් වෙත සාධාරණ ප්‍රවේශයක් සහතික කිරීම, දේශපාලන පක්ෂ මූල්‍යකරණයේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම ඉහළ නැංවීම, වඩාත් ඇතුළත්කාරී (inclusive) අපේක්ෂක තේරීම් ක්‍රියාවලීන් දිරිමත් කිරීම සහ මැතිවරණ තරගකාරිත්වය සඳහා කාන්තාවන්ගේ අර්ථවත් සහභාගිත්වය සීමා කරන ව්‍යුහාත්මක බාධක ඉවත් කිරීම සඳහා ඉලක්කගත ආයතනික හා දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ අවශ්‍ය වේ.

මෙම පසුබිම තුළ, 2024 ජනාධිපතිවරණයේදී එකදු කාන්තා අපේක්ෂිකාවක හෝ නොමැති වීම හුදකලා මැතිවරණ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පමණක් අර්ථ නිරූපණය නොකළ යුතුය. ඒ වෙනුවට, එය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ක්‍රමය තුළ පවතින වඩාත් ගැඹුරු ව්‍යුහාත්මක අභියෝග පිළිබිඹු කරන්නක් වන අතර, එහි පවතින දේශපාලන, මූල්‍ය හා ආයතනික විධිවිධාන ජාතික මට්ටමේ මැතිවරණ තරග සඳහා කාන්තාවන්ට ඵලදායී ලෙස සහභාගී වීමට ඇති සමාන අවස්ථා අඛණ්ඩව සීමා කරනු ලබයි.

මෙම වාර්තාකරණ රටාව වත්මන් හෙළිදරව් කිරීමේ රාමුව තුළ, විශේෂයෙන් අපේක්ෂකයින්ගේ සහ දේශපාලන පක්ෂවල මූල්‍ය වෙන් කිරීමට අදාළව ඇතිවිය හැකි අපැහැදිලිතා ඉස්මතු කරයි. හෙළිදරව් කරන ලද දත්තවල නිරවද්‍යතාවය සහ විශ්වසනීයත්වය කෙරෙහි බලපෑම් කරමින්, පැහැදිලි වෙන්කොට දැක්වීමක් නොමැතිකම මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් දෙගුණ කිරීමට, වැරදි ලෙස බෙදා හැරීමට හෝ අඩුවෙන් වාර්තා කිරීමට හේතු විය හැක. 2023 අංක 3 දරන මැතිවරණ වියදම් නියාමන කිරීමේ පනත යටතේ පවතින වාර්තාකරණ මාර්ගෝපදේශ, මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණයට බහුවිධ ක්‍රියාකාරීන් සම්බන්ධ වන විට, මූල්‍යමය වගකීම් වාර්තා කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් පැහැදිලි කිරීමක් ලබාදෙන්නේ ද යන්න පිළිබඳව ද එය ප්‍රශ්න මතු කරයි. පවතින වාර්තාකරණ රාමුව වඩාත් සමීපව පරීක්ෂා කිරීමේදී, ඒ තුළ ව්‍යාකූලතා ඇති වීමට විශාල ඉඩකඩක් පවතින බව අනාවරණය වේ. අපේක්ෂකයන්, පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂ සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම්, නියමිත වාර්තාකරණ ආකෘතිවලට අනුව වෙන වෙනම මැතිවරණ ප්‍රචාරණ මූල්‍ය වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට බැඳී සිටියද, අපේක්ෂකයාට අදාළ ආදායම් මූලාශ්‍ර සහ වියදම් අයිතම මොනවාද, එසේම දේශපාලන පක්ෂයට හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමට අදාළ ඒවා මොනවාද යන්න පැහැදිලිව වෙන්කර හඳුනා ගැනීමට ඡන්දදායකයන්ට, පර්යේෂකයන්ට හෝ වෙනත් උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශ්වකරුවන්ට මෙම රාමුව මඟින් අවස්ථාව සලසා නොදේ.

මෙම විනිවිදභාවයේ පවතින අඩුව වාර්තාකරණ පද්ධතියේ ඵලදායීතාව දුර්වල කරයි. ප්‍රායෝගිකව ගත් කල, මෙමඟින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතුවලට අදාළ ආදායම් සහ වියදම් විවිධ වාර්තාකරණ ආයතන අතර බෙදා වෙන් කර දැක්වීමට අවස්ථාවන් නිර්මාණය වන අතර, එමඟින් අපේක්ෂකයෙකු නියමිත වියදම් සීමාවන්ට සැබවින්ම අනුකූල වී ඇත්දැයි තක්සේරු කිරීම දුෂ්කර කරවයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, වත්මන් රාමුව මඟින් මැතිවරණ වියදම් නියාමනයේ අරමුණු පළුදු වීමේ විභවතාවක් පවතී.

මෙවැනි අවස්ථා මඟින් අපේක්ෂකයින්, දේශපාලන පක්ෂ සහ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයින් අතර සිදුවන අරමුදල් ගලායාම සහ වගකීම් බෙදීයාම, වියදම් හෙළිදරව් කිරීම් මඟින් නිවැරදිව පිළිබිඹු

වන බව සහතික කිරීම සඳහා වඩාත් නිශ්චිත වාර්තාකරණ ප්‍රමිති සහ සත්‍යාපන යාන්ත්‍රණයන්හි පවතින අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරනු ලබයි.

වගුව 02 - දේශපාලන පක්ෂ සහ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයින් විසින් වාර්තා කරන ලද මැතිවරණ වියදම් - ජනාධිපතිවරණය 2024

දේශපාලන පක්ෂය / නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයා විසින් වාර්තා කරන ලද මුළු මැතිවරණ වියදම (රු.)

ශ්‍රේණිගත කිරීම	දේශපාලන පක්ෂය / නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයා	වාර්තාගත වියදම් (රු)	විශේෂ නිරීක්ෂණ
1	ජාතික ජන බලවේගය	527,999,889.38	දේශපාලන පක්ෂයක් විසින් වාර්තා කරන ලද වැඩිම මැතිවරණ වියදම
2	සමගි ජන බලවේගය	194,087,715.04	දේශපාලන පක්ෂයක් විසින් වාර්තා කරන ලද දෙවැනි වැඩිම මැතිවරණ වියදම
3	ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ	388,393,085.00	සැලකිය යුතු මැතිවරණ ප්‍රචාරණ වියදම් වාර්තා කර ඇත
4	ජන අරගල සන්ධානය	10,830,699.00	-
5	රුහුණු ජනතා පෙරමුණ	3,886,500.00	අපේක්ෂකයාගේ වාර්තාවේ ද එම වියදම් ප්‍රමාණයම වාර්තා කර ඇත.
6	සරත් නන්ද සිල්වා	2,722,000.00	වාර්තා දෙකම සඳහා එකම ආධාරක ලේඛන ඉදිරිපත් කර ඇත
7	අරුණලු ජනතා පෙරමුණ	2,553,858.53	-
8	සමාජවාදී සමානතා පක්ෂය	556,326.00	-
9	එක්සත් සමාජවාදි පක්ෂය	549,800.00	-
10	ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජවාදී පක්ෂය	513,780.00	-
11	නව සම සමාජ පක්ෂය	208,990.00	වාර්තා දෙකම සඳහා එකම ආධාරක ලේඛන ඉදිරිපත් කර ඇත
12	අභිනව නිවහල් පෙරමුණ	280,100.00	-
13	එච්. ආනන්ද සුනිල් ශාන්ත ප්‍රනාන්දු	114,500.00	-
14	නන්දික ප්‍රදීප් කුමාර	100,000.00	-

ශ්‍රේණිගත කිරීම	දේශපාලන පක්ෂය / නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයා	වාර්තාගත වියදම් (රු)	විශේෂ නිරීක්ෂණ
15	අසංක නන්දන ශ්‍රීනාත්	75,000.00	-
16	විජයරත්න බණ්ඩාර රත්නායක	50,000.00	-
17	එක්සත් ජාතික නිදහස් පෙරමුණ	50,000.00	-
18	දීගල්ල මුදියන්සේලාගේ ධනංජය බණ්ඩාර දීගල්ල	50,000.00	-
19	හබරාදුව නානායක්කාර කණ්ඩම්බි කසුන් ගයෂාන්	50,000.00	-
20	සංජීව කුමාර ගුණරත්න	වියදම් වාර්තා කර නොමැත	-
21	ශ්‍රී ලංකාවේ කොමියුනිස්ට් පක්ෂය	වියදම් වාර්තා කර නොමැත	-
22	ඒ. ෆ්‍රැන්සිස්	වියදම් වාර්තා කර නොමැත	-
23	ජාතික සංවර්ධන පෙරමුණ	වියදම් වාර්තා කර නොමැත	-
24	නව සිහල උරුමය	වියදම් වාර්තා කර නොමැත	-
25	ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ	වියදම් වාර්තා කර නොමැත	-
26	ශ්‍රී ලංකා කම්කරු පක්ෂය	වියදම් වාර්තා කර නොමැත	-
27	අපේ ජනබල පක්ෂය	වියදම් වාර්තා කර නොමැත	-

අපේක්ෂකයින්ට සහාය දැක්වීම සඳහා දේශපාලන පක්ෂ සහ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයින් විසින් 2024 ජනාධිපතිවරණ ව්‍යාපාරය තුළ දරන ලද වියදම් පිළිබඳ විස්තර ඉහත වගුවේ ඉදිරිපත් කෙරේ. මැතිවරණයට ඉදිරිපත් වූ අපේක්ෂකයින් 38 දෙනා අතරින් ඉහළම වියදම් මට්ටම වාර්තා කළ දේශපාලන පක්ෂය වූයේ ජාතික ජන බලවේගය **(NPP)** යි.[14] මෙම පක්ෂය විසින් අනුමත කරන ලද අපේක්ෂකයා අවසානයේ මැතිවරණයේ ජයග්‍රාහකයා ලෙස මතුවීම සැලකිය යුතු කරුණක් වේ. එසේ නමුදු, ජාතික ජන බලවේගය නියෝජනය කළ අපේක්ෂකයා වූ අනුර කුමාර දිසානායක තම මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා කිසිදු පෞද්ගලික වියදමක් ප්‍රකාශ කර නොමැති අතර, ඔහුගේ මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා පක්ෂය හෝ එහි ආධාරකරුවන් විසින් සම්පූර්ණයෙන්ම අරමුදල් සපයන ලද බව එයින් පෙන්නුම් කරයි.

14.මෙම කොටසට තනි අපේක්ෂකයන් විසින් දරන ලද මැතිවරණ ප්‍රචාරණ වියදම් ඇතුළත් නොවේ. මෙම විශ්ලේෂණය අදාළ දේශපාලන පක්ෂ සහ නාමයෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයින් විසින් වාර්තා කරන ලද වියදම්වලට පමණක් සීමා වේ.

රනිල් වික්‍රමසිංහ නියෝජනය කරමින් නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයා වන චන්න වික්‍රමසිංහ, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට අවශ්‍ය ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා ඉදිරිපත් නොකළ බව ද සඳහන් කළ යුතු ය. තිබෙන එකම වාර්තාව වනුයේ, රනිල් වික්‍රමසිංහ නමින් ඉදිරිපත් කළ වාර්තාවයි. කෙසේ වෙතත්, මෙම වාර්තාවේ විස්තර වල නාමයෝජනාව ඉදිරිපත් කරන ලද ඡන්දදායකයාගේ භූමිකාව හෝ වාර්තා කරන ලද ආදායම් මාර්ග පැහැදිලිව සඳහන් කර නොමැත. ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවට අනුව, වාර්තා කර ඇති මුළු මැතිවරණ වියදම රුපියල් 990,327,687.16 කි.

පවතින දත්ත මත පදනම්ව, දේශපාලන පක්ෂ සහ ඔවුන්ගේ ආධාරකරුවන් විසින් දරන ලද මුළු මැතිවරණ වියදම් පහත පරිදි සාරාංශගත කළ හැකිය:

- ජාතික ජන බලවේගය (NPP) - රුපියල් 527,999,889.38
- ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ (SLPP) – රුපියල් 388,393,085.00
- සමගි ජන බලවේගය (SJB) - රුපියල් 194,087,715.04

එබැවින්, ජාතික ජන බලවේගය ඉහළම මුළු වියදම වාර්තා කළ අතර, ඉන්පසුව ඉහළම වියදම පිළිවෙලින් ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ සහ සමගි ජන බලවේගය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සමස්ත මැතිවරණ වියදම් සැසඳීමේදී අනාවරණය වන්නේ, ජයග්‍රහණය කළ ජනාධිපති ධූර අපේක්ෂකයා සිය පෞද්ගලික මැතිවරණ වියදම් කිසිවක් වාර්තා කර නොමැති බවත්, ඔහුගේ සමස්ත ප්‍රචාරක මෙහෙයුමම ඔහුගේ දේශපාලන පක්ෂය හරහා මූල්‍යකරණය කර කළමනාකරණය කර ඇති බවත්ය. මීට අමතරව, ජයග්‍රහණය කළ පක්ෂයේ වාර්තාගත වියදම් සහ දෙවනුවට වැඩිම වියදමක් දැරූ පක්ෂයේ වියදම් අතර පැහැදිලි විශාල පරතරයක් දක්නට ලැබේ.

එසේ වුවද, ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ බහුතරයක් තම මැතිවරණ ප්‍රචාරක මූල්‍ය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් සාපේක්ෂව සවිස්තරාත්මක තොරතුරු සහ උපකාරක ලේඛන සැපයීමට උත්සාහ කර ඇති බව පෙනේ. ඒ අතුරින්, ජාතික ජන බලවේගය විසින් මැතිවරණ ව්‍යාපාරය සඳහා මූල්‍යමය වශයෙන් දායකත්වය ලබා දුන් පුද්ගලයන්, සංවිධාන, කමිටු මෙන්ම දේශීය හා ජාත්‍යන්තර ආධාරකරුවන්ගේ ලේඛනයක් ඉදිරිපත් කරමින් සාපේක්ෂව පුළුල් හෙළිදරව්වක් සිදු කර තිබුණි. මෙම විශ්ලේෂණයේදී සමාලෝචනය කරන ලද අනෙකුත් බොහෝ ඉදිරිපත් කිරීම් සමඟ සැසඳීමේදී, තනි පුද්ගල දායකයින්ගේ ජාතික හැඳුනුම්පත් අංක ඇතුළත් කර තිබීම යහපත් පූර්වාදර්ශයක් ලෙස දැකිය හැකිය. බොහෝ අවස්ථාවලදී ලැබුණු අරමුදල් සඳහා රිසිට්පත් ද නිකුත් කර තිබූ අතර, එමඟින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක දායකත්වයන් සොයා යාමේ හැකියාව ඉහළ නංවයි.

ඉදිරිපත් කරන ලද හෙළිදරව්වලට අනුව, ජාතික ජන බලවේගයේ මැතිවරණ ප්‍රචාරක ආදායමෙන් සැලකිය යුතු අනුපාතයක් ඒ සඳහාම වෙන් කරන ලද බැංකු ගිණුම් දෙකක් හරහා හසුරුවා ඇති අතර, එම අරමුදල් දේශීය හා විදේශීය හිතවතුන්, ප්‍රචාරක කමිටු සහ වෘත්තීය සමිතිවලින් ලැබී ඇත. සියලුම අරමුදල් මාර්ග සම්පූර්ණයෙන්ම හෙළිදරව් කිරීම සහ සත්‍යාපනය කිරීම සහතික කිරීම සඳහා තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම් අවශ්‍ය වුවද, මෙමඟින් මැතිවරණ වියදම් ව්‍යුහය පිළිබඳ සාපේක්ෂව පැහැදිලි චිත්‍රයක් ලබා දෙයි.

සමගි ජන බලවේගය ද මැතිවරණ ප්‍රචාරක ආදායම් පිළිබඳ විස්තර සපයා තිබූ අතර, මුළු දිවයින පුරාම රුපියල් 50 සිට රුපියල් 1,000 දක්වා අගයකින් යුත් ආධාරක ටිකට්පත් අලෙවි කිරීමෙන් උපයා ගත් අරමුදල් ද ඊට ඇතුළත් විය. මෙමඟින් බිම් මට්ටමේ අරමුදල් රැස්කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් ලේඛනගත කිරීමට ගත් උත්සාහයක් පෙන්නුම් කළද, මෙම යාන්ත්‍රණයන් හරහා උපයාගත් මුළු ආදායම සම්පූර්ණයෙන් හෙළිදරව් කිරීම සහ පියවීම සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් අඩුපාඩු පවතී.

ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ වරලත් ගණකාධිකාරීවරයෙකු විසින් සහතික කරන ලද ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. එම පක්ෂයේ මූල්‍ය ගනුදෙනු මූලික වශයෙන් පිළිබිඹු වූයේ එහි බැංකු ගිණුම් හරහා වන අතර, සපයන ලද තොරතුරු සාපේක්ෂව ක්‍රමානුකූල අයුරින් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. කෙසේ වුවද, අනෙකුත් ප්‍රධාන පක්ෂ මෙන්ම, මූල්‍ය මාර්ග හරහා ලැබුණු ඇතැම් අරමුදල්වල අවසාන මූලාශ්‍ර හඳුනා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සීමාවන් පවතී.

මෙවැනි යහපත් පිළිවෙත් පැවතියද, සියලුම ප්‍රධාන දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන්ගේ මැතිවරණ මූල්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් හරහා පොදු සීමාවක් හඳුනාගත හැකි විය. එනම්, මැතිවරණ වියදම් බැංකු ගිණුම්වල තැන්පත් කර ඇති අරමුදල්වල මූලික මූලාශ්‍ර ප්‍රමාණවත් පරිදි හෙළිදරව් නොකිරීමයි. පක්ෂ සහ අපේක්ෂකයින් සාමාන්‍යයෙන් තමන්ට ලැබුණු මුදල් ප්‍රමාණයන් සහ ගනුදෙනු විස්තර වාර්තා කර තිබුණද, ඊට දායක වූ සැබෑ පාර්ශවකරුවන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක තොරතුරු නොමැති වීම නිසා, මැතිවරණ මූල්‍යකරණයේ මූලාරම්භය සම්පූර්ණයෙන් තක්සේරු කිරීමට පුරවැසියන්ට සහ අධීක්ෂණ ආයතනවලට ඇති හැකියාව සීමා වේ.

මැතිවරණ කාලසීමාව තුළ සියලුම අපේක්ෂකයින්, දේශපාලන පක්ෂ සහ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයින් විසින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතුවලට අදාළ ගනුදෙනු සඳහාම පමණක් වෙන්වූ විශේෂිත බැංකු ගිණුමක් පවත්වාගෙන යාම අනිවාර්ය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙයින් අවධාරණය කෙරේ. විශේෂයෙන්ම, අපේක්ෂකයින් සංඛ්‍යාව සාපේක්ෂව සීමිත වන ජනාධිපතිවරණයකදී, එවැනි අවශ්‍යතාවක් ස්ථාපිත කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම ප්‍රායෝගික මෙන්ම සාක්ෂාත් කරගත හැකි ප්‍රතිසංස්කරණ පියවරක් වනු ඇත.

තවද, මැතිවරණ වියදම් නියාමන රාමුවේ ඉදිරි සංශෝධන මඟින් ආයතනික පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ අනන්‍යතාවය තහවුරු කරගැනීම සඳහා අතිරේක තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීම අනිවාර්ය කිරීමට සලකා බැලිය යුතුය. මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා දායක වන පෞද්ගලික ආයතන, සමාගම්, සංවිධාන සහ අනෙකුත් ලියාපදිංචි ආයතනවල ලියාපදිංචි අංක ඊට ඇතුළත් විය යුතුය. සමාලෝචනය කරන ලද ඉදිරිපත් කිරීම් කිහිපයකදීම, දායකයින් හඳුනාගෙන තිබුණේ වෘත්තීය සමිති, විදේශීය කමිටු හෝ සංවිධාන වැනි පොදු හැඳින්වීම්වලින් පමණක් වන අතර, ඔවුන්ගේ අනන්‍යතාවය හෝ මැතිවරණ අරමුදල් සැපයීමට ඇති සුදුසුකම ස්වාධීනව සත්‍යාපනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් තොරතුරු එහි නොතිබුණි.

සමස්ත වියදම් රටාව දෙස බැලීමේදී, ඉදිරිපත් කරන ලද මැතිවරණ වියදම් වාර්තාවලට අනුව, දේශපාලන පක්ෂ සහ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයින් 38 දෙනා අතුරින් ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ තුන වන ජාතික ජන බලවේගය, සමගි ජන බලවේගය සහ ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ වාර්තාගත වියදම්වලින් සැලකිය යුතු කොටසකට වගකියා ඇති අතර, ඔවුන් සාමූහිකව රුපියල් බිලියන 1.1 ක් (රු. 1,110,480,689.42) වැය කර ඇත. ඊට සාපේක්ෂව, තරග වැදුණු අනෙකුත් සියලුම පක්ෂ සහ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයින් ඒකාබද්ධව වැය කර ඇත්තේ මෙම ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ තුන දැරූ මුළු වියදමෙන් සියයට 10 කට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකි. මෙම කැපී පෙනෙන පරතරය මඟින් ප්‍රධාන දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් අතර මැතිවරණ ප්‍රචාරක සම්පත් කේන්ද්‍රගත වී ඇති බව ඉස්මතු කරන අතර, මැතිවරණ ක්ෂේත්‍රය තුළ තරග කිරීමට කුඩා පක්ෂ සහ ස්වාධීන අපේක්ෂකයින්ට පවතින අසමාන මූල්‍ය ධාරිතාව පිළිබිඹු කරයි.

ඒ අනුව, ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ තුන, අනෙකුත් සියලුම දේශපාලන පක්ෂ සහ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයින් සාමූහිකව වාර්තා කර ඇති මැතිවරණ වියදම රුපියල් 19,489,944.00 ක් පමණි. ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ තුන විසින් වාර්තා කරන ලද රුපියල් 1,110,480,689.42 ක වියදම සමඟ සසඳන විට, අනෙකුත් සියලුම දේශපාලන පක්ෂවල සහ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයින්ගේ වියදම එම මුදලින් 1.75% ක් පමණක් වන අතර, එයින් මැතිවරණ තරඟකරුවන් අතර ප්‍රචාරක සම්පත් පවතින ආකාරයෙහි ඇති දැවැන්ත අසමානතාවය පෙන්නුම් කරයි.

මෙම හෙළිදරව් කිරීමේ අවශ්‍යතා ශක්තිමත් කිරීම මඟින් විනිවිදභාවය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නැංවීමටත්, විගණනය කිරීමේ හැකියාව (auditability) වැඩිදියුණු කිරීමටත් හැකි වේ. එමෙන්ම මැතිවරණ මූල්‍ය නියාමනය මඟින් අපේක්ෂිත, ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි වගවීම සහ මහජන විශ්වාසය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම ද සහතික කරනු ඇත.

වගුව 03 - ජනාධිපති අපේක්ෂකයින්ගේ වියදම් කාණ්ඩ

අපේක්ෂකයාගේ නම	ප්‍රවර්ධන ද්‍රව්‍ය	මාධ්‍ය වෙළඳ දැන්වීම් - සාම්ප්‍රදායික	මාධ්‍ය වෙළඳ දැන්වීම් - නව මාධ්‍ය	මහජන රැලි සහ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය	ප්‍රවාහනය
දිලිත් ජයවීර	11,646,574	270,362,549	22,146,647.1	19,228,900.5	1,258,575
කීර්ති වික්‍රමරත්න	1,742,000	1,537,780	3,370,500	6,939,878	-
ලලිත් ද සිල්වා	81,500	80,000	-	1,153,680.50	332,070
පානි විජේසිරිවර්ධන	75,700	-	-	76,018	38,166
සිරිතුංග ජයසූරිය	120,000	36,300	-	168,678	481,222
මයිල්වාගනම් තිලකරාජා	72,530	-	-	660,290	359,710
සරත් බණ්ඩාරනායක	-	145,520	-	153,873	58,107
සජිත් ප්‍රේමදාස	16,310,200	610,372,712	58,096,013.9	124,687,846	126,791,753
සරත් ෆොන්සේකා	-	-	-	28,640,385	4,948,516.72
විජයදාස රාජපක්ෂ	10,735,500	24,378,000	8,613,300	14,718,520	2,000,000
රනිල් වික්‍රමසිංහ	281,664,000	392,968,122.13	107,112,903.53	146,369,692	62,212,969.87
අක්මීමන දයාරත්න හිමි	240,200	-	-	25,000	-
අබුබකර් මුහම්මදු ඉන්ෆාස්	300,000	-	-	550,000	700,000
සිරිපාල අමරසිංහ	-	-	-	-	-
කේ.කේ. පියදාස	-	-	-	75,000	100,000
කේ.ඒ. කුලරත්න	-	-	-	330,000	170,000
කේ.ආර්. ක්‍රිෂාන්	-	-	-	-	-

අනුර සිඩ්නි ජයරත්න	-	-	-	400,000	600,000
අගම්පොඩිගේ ප්‍රසංග සුරංජීව අනෝජ් ද සිල්වා	1,294,000	-	600,000	1,606,800	198,000
අජන්ත ද සොයිසා	1,430,600	1,386,090	75,000	585,362	334,448
අනුර කුමාර දිසානායක	-	-	-	-	-
මහින්ද දේවගේ	-	-	-	-	-
වික්ටර් පෙරේරා	200,000	-	-	4,000,000	700,000
අනුරුද්ධ පොල්ගම්පල	-	-	-	25,000	67,500
දිසානායක මුදියන්සේලාගේ බණ්ඩාරනායක	-	-	-	85,000	242,500
නුවන් බෝපගේ	-	-	-	50,000	-
සරත් මනමේන්ද්‍ර	-	-	-	-	-
ප්‍රේමසිරි මානගේ	500,000	-	-	950,000	550,000
අනුරුද්ධ රොෂාන් රණසිංහ	682,000	1,000,000	500,000	540,000	-
ජනක රත්නායක	2,039,685	10,934,059	10,383,155	1,520,000	-
නාමල් රාජපක්ෂ	-	-	-	-	406,566
ලක්ෂ්මන් නාමල් රාජපක්ෂ	-	-	-	-	-
ඒ.එස්.පී. ලියනගේ	-	-	-	-	-
ප්‍රියන්ත වික්‍රමසිංහ	17,000	-	-	115,390	76,600
ඔෂල හේරත්	45,400	-	-	166,883	-

විවිධ වියදම් කාණ්ඩ යටතේ වාර්තා කර ඇති මැතිවරණ වියදම් විශ්ලේෂණය කිරීමේදී, ජනාධිපති ධූර අපේක්ෂකයින්ගේ ප්‍රචාරක උපාය මාර්ග, මූල්‍ය ධාරිතාව සහ තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමේ පිළිවෙත්වල පවතින සැලකිය යුතු විවිධත්වයන් අනාවරණය වේ. මෙම දත්ත මගින් පෙන්නුම් කරන්නේ මැතිවරණ වියදම් ඉතා සීමිත අපේක්ෂකයින් සංඛ්‍යාවක් අතර පමණක් ඉහළ වශයෙන් කේන්ද්‍රගත වී තිබූ අතර, අපේක්ෂකයින් සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් ඇතැම් වියදම් කාණ්ඩ යටතේ සීමිත වියදම් හෝ කිසිදු වියදමක් වාර්තා කර නොමැති බවයි.

විශේෂයෙන්ම සමස්ත වියදම් ඉහළ මට්ටමක පැවති අපේක්ෂකයින් අතර, ජනාධිපතිවරණ ප්‍රචාරක වියදම්වල ප්‍රධානතම උපාංගය බවට පත් වූයේ මාධ්‍ය ප්‍රචාරණයයි. රූපවාහිනී, ගුවන්විදුලි සහ මුද්‍රිත මාධ්‍ය ප්‍රචාරණ කටයුතු සඳහා සිදු කරන ලද සැලකිය යුතු ආයෝජනයන් වාර්තා කර ඇති අතර, ඒ අනුව සම්ප්‍රදායික මාධ්‍ය විශාලතම වියදම් කාණ්ඩය ලෙස තවදුරටත් පැවතිණි. ඒ අතරම, නව මාධ්‍ය ප්‍රචාරණ කටයුතු සඳහා වෙන් කරන මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන වර්ධනය වීම මගින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතුවලදී ඩිජිටල් වේදිකාවන්හි පවතින වර්ධනය වෙමින් පවතින වැදගත්කම පෙන්නුම් කරයි. කෙසේ වුවද, වත්මන් හෙළිදරව් කිරීමේ රාමුව මගින් ඩිජිටල් ප්‍රචාරණ සේවා සපයන්නන්, භාවිත කරන ලද වේදිකාවන්, ඉලක්කගත ප්‍රචාරණයන් සහ ඊට අදාළ සේවා පිරිවැය පිළිබඳව සපයන්නේ සීමිත තොරතුරු ප්‍රමාණයක් පමණක් බැවින්, අනාගත ප්‍රතිසංස්කරණවලදී වඩාත් සවිස්තරාත්මක වාර්තාකරණ අවශ්‍යතාවන්හි පවතින වැදගත්කම මෙයින් ඉස්මතු වේ.

මහජන රැලි, ජනතාව අතරට යාමේ ක්‍රියාකාරකම් සහ ප්‍රවාහන කටයුතු ද සැලකිය යුතු වියදම් කාණ්ඩ ලෙස පැවති අතර, එයින් රට පුරා ජනාධිපතිවරණ ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරයක් දියත් කිරීමේදී පවතින සංවිධානාත්මක අවශ්‍යතාවන් පිළිබිඹු වේ. වාර්තා වී ඇති සංඛ්‍යාලේඛනවලට අනුව මැතිවරණ ප්‍රචාරක ප්‍රවේශයන්හි කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් පවතින බව පෙනී යන අතර, එහිදී ඇතැම් අපේක්ෂකයින් මහා පරිමාණ මහජන බලමුලු ගැන්වීම් මත දැඩි ලෙස විශ්වාසය තබා ඇති අතර, අනෙක් අපේක්ෂකයින් වඩාත් මාධ්‍ය කේන්ද්‍රීය උපාය මාර්ග අනුගමනය කර ඇත.

පක්ෂ අනුව වියදම් බෙදා හැරීම පරීක්ෂා කිරීමේ දී හෙළිදරව් වන්නේ බොහෝ අපේක්ෂකයින් තම ප්‍රචාරක උපායමාර්ග වල දී සාම්ප්‍රදායික මාධ්‍ය වලට ප්‍රමුඛත්වය දී ඇති බවයි. දේශපාලන සන්නිවේදනය තුළ සමාජ මාධ්‍යවල ප්‍රමුඛත්වය වර්ධනය වෙමින් තිබියදීත්, සම්ප්‍රදායික මාධ්‍ය මැතිවරණ ව්‍යාපාර සැලසුම්කරණයට වැඩි වැඩියෙන් ඒකාබද්ධ කරමින් තිබෙන අතර, ප්‍රධාන අපේක්ෂකයින් අතර සාම්ප්‍රදායික මාධ්‍ය නාලිකා කෙරෙහි විශ්වාසය තවමත් ශක්තිමත්ව පවතින බව මෙම ප්‍රවණතාවෙන් පෙන්නුම් කරයි.

උදාහරණයක් ලෙස, සජිත් ප්‍රේමදාස රුපියල් 610,372,712.00 ක් වියදම් කරමින් සාම්ප්‍රදායික මාධ්‍ය සඳහා වැඩිම මුදලක් වෙන් කළ අතර, සමාජ මාධ්‍ය සඳහා ඔහුගේ මුළු වියදම රුපියල් 58,096,013.90 ක් විය. ඒ හා සමානව, රනිල් වික්‍රමසිංහ සාම්ප්‍රදායික මාධ්‍ය සඳහා රුපියල් 392,968,122.13 ක් සහ සමාජ මාධ්‍ය සඳහා රුපියල් 610,372,712.00 ක් වියදම් කළේය. සමාජ මාධ්‍ය සඳහා වියදම් කළ රුපියල් 22,146,647.00 හා සසඳන විට දිලිත් ජයවීර ද, රුපියල් 270,362,549,00 ක් සමගින් සාම්ප්‍රදායික මාධ්‍ය සඳහා සැලකිය යුතු ලෙස ආයෝජනය කර ඇත.

වියදම් රටාවේ දක්නට ලැබෙන තවත් එක් සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වන්නේ, සීමිත ප්‍රමුඛ අපේක්ෂකයින් කිහිප දෙනෙකු අතර මූල්‍ය සම්පත් කේන්ද්‍රගත වී තිබීමයි. ජනාධිපති ධූර අපේක්ෂකයින් අතර පවතින අසමාන මූල්‍ය ධාරිතාව පෙන්නුම් කරමින්, ප්‍රධාන වියදම් කාණ්ඩ යටතේ වාර්තා කර ඇති වියදම්වලින් සැලකිය යුතු ප්‍රතිශතයකට වගකියා ඇත්තේ සජිත් ප්‍රේමදාස, රනිල් වික්‍රමසිංහ සහ දිලිත් ජයවීර යන මහත්වරුන්ය. වඩාත් සමබර හා තරඟකාරී මැතිවරණ වටපිටාවක් නිර්මාණය කිරීමට මැතිවරණ මැතිවරණ වියදම් මූල්‍ය රෙගුලාසිවලට පවතින හැකියාව පිළිබඳව වඩාත් පුළුල් ගැටලු මතු කිරීමට මෙම තත්ත්වය හේතු වේ.

සියලුම වියදම් කාණ්ඩ යටතේ ශුන්‍ය (0) වියදම් වාර්තා කළ අපේක්ෂකයින් කිහිප දෙනෙකු ද මෙම විශ්ලේෂණය මගින් හඳුනාගෙන ඇත. පවතින නීතිමය රාමුව යටතේ එවැනි ප්‍රකාශයන් ඉදිරිපත් කිරීමට අවසර තිබුණද, සීමිත ප්‍රචාරක ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වුවද සාමාන්‍යයෙන් පරිපාලන, සන්නිවේදන සහ ප්‍රවාහන පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන රට පුරා පැවැත්වෙන ජනාධිපතිවරණයක සන්දර්භය තුළ, මෙම

ප්‍රකාශයන් පිළිබඳව ඉතා ප්‍රවේශමෙන් විමර්ශනය කළ යුතුවේ. දේශපාලන පක්ෂ, උපකාරක සංවිධාන හෝ තෙවන පාර්ශවයන් හරහා මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු සිදු කර ඇති අවස්ථාවලදී, මැතිවරණ වියදම් මූල්‍ය නියාමනයේ අරමුණුවලට අනුකූල වීම සහතික කිරීම සඳහා එම දායකත්වයන් නිසි පරිදි හෙළිදරව් කළ යුතුය.

මීට අමතරව, වියදම් හෙළිදරව් කිරීම්වල ගුණාත්මකභාවය සහ සම්පූර්ණත්වය පිළිබඳව ද සැලකිය යුතු විවිධත්වයක් නිරීක්ෂණය විය. ඇතැම් අපේක්ෂකයින් උපකාරක ලේඛන ද සමඟින් එක් එක් කාණ්ඩයන්ට අදාළව සවිස්තරාත්මක තොරතුරු සපයා තිබූ අතර, අනෙක් අපේක්ෂකයින් ඉදිරිපත් කර තිබුණේ අර්ථවත් සත්‍යාපනයක් සිදු කිරීම සීමා කරන සීමිත තොරතුරු ප්‍රමාණයකි. ප්‍රමිතිගත විද්‍යුත් ඉදිරිපත් කිරීම් (standardized electronic submissions), සේවා සපයන්නන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක හෙළිදරව් කිරීම්, තෙවන පාර්ශවීය ප්‍රචාරක සහයෝගීතාවන් හඳුනා ගැනීම සහ වැඩිදියුණු කළ ලේඛනගත කිරීමේ අවශ්‍යතා මඟින් වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන් ශක්තිමත් කිරීම තුළින් විනිවිදභාවය ඉහළ නැංවිය හැකි අතර, අධීක්ෂණ ආයතනවලට මෙන්ම මහජනතාවට ද ඵලදායී ලෙස නිරීක්ෂණ කටයුතු සිදු කිරීමට අවස්ථාව සැලසේ.

සමස්ත ඇගයීම

ජනාධිපති ධුර අපේක්ෂකයින්ගේ වියදම් රටාවන් මඟින් පෙන්නුම් කරන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ මූල්‍යකරණය තවදුරටත් දැඩි ලෙස අසමාන මට්ටමක පවතින බවත්, වාර්තාගත වියදම්වලින් බහුතරයකට වගකියා ඇත්තේ සීමිත අපේක්ෂකයින් සංඛ්‍යාවක් බවත්ය. මැතිවරණ මූල්‍ය වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම වැදගත් ප්‍රගතියක් නිරූපණය කළද, එම හෙළිදරව් කිරීම්වල ගුණාත්මකභාවය, සම්පූර්ණත්වය සහ සත්‍යාපනය කිරීමේ හැකියාව තවදුරටත් වැඩිදියුණු කළ යුතුව ඇත. අනාගත මැතිවරණවලදී, මැතිවරණ මූල්‍ය නියාමනයන් මඟින් විනිවිදභාවය, වගවීම සහ මහජන විශ්වාසය උදෙසා අර්ථවත් දායකත්වයක් ලබා දීම සහතික කිරීම සඳහා වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන් සහ බලාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණයන් ශක්තිමත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත.

වගුව 04 - දේශපාලන පක්ෂ වියදම් කාණ්ඩ

පක්ෂයේ නම	ප්‍රවර්ධන ද්‍රව්‍ය	මාධ්‍ය වෙළඳ දැන්වීම (සාම්ප්‍රදායික)	මාධ්‍ය වෙළඳ දැන්වීම (නව මාධ්‍ය)	මහජන රැලි සහ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය	ප්‍රවාහනය	මුළු එකතුව
ජාතික ජන බලවේගය	124,865,801	306,722,603	13,555,230.06	78,850,821	4,005,545.08	527,999,889.38
ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ	64,958,450	4,184,987	24,720,000	284,784,397	2,489,780	381,137,614
සමගි ජන බලවේගය	–	72,293,485.16	–	121,794,230	–	194,087,715
ජන අරගල සන්ධානය	6,168,610	2,148,950	153,880	2,123,720	235,539	10,830,699
සංජීව කුමාර ගුණරත්න	–	–	–	–	–	0
අසංක නන්දන සිරිනාත්	–	–	–	75,000	–	75,000

පක්ෂයේ නම	ප්‍රවර්ධන ද්‍රව්‍ය	මාධ්‍ය වෙළඳ දැන්වීම (සාම්ප්‍රදායික)	මාධ්‍ය වෙළඳ දැන්වීම (නව මාධ්‍ය)	මහජන රැලි සහ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය	ප්‍රවාහනය	මුළු එකතුව
විජයරත්න බණ්ඩාර රත්නායක	–	–	–	50,000	–	50,000
අරුණළු ජනතා පෙරමුණ	1,500,000	–	–	89,958.40	963,900.13	2,553,858.53
නන්දික ප්‍රදීප් කුමාර	–	–	–	–	100,000	100,000
ශ්‍රී ලංකාවේ කොමියුනිස්ට් පක්ෂය	–	–	–	–	–	0
එක්සත් සමාජවාදී පක්ෂය	–	–	–	549,800	–	549,800
ඒ. ෆ්‍රැන්සිස්	–	–	–	–	–	0
එක්සත් ජාතික නිදහස් පෙරමුණ	–	–	–	50,000	–	50,000
රුහුණු ජනතා පෙරමුණ	–	–	–	–	–	0
ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජවාදී පක්ෂය	352,750	–	–	130,250	30,780	513,780
එච්. ආනන්ද සුනිල් ශාන්ත ප්‍රනාන්දු	–	–	–	39,500	–	39,500
චමීර දිනේශ් ගාල්ලේආරච්චි	–	–	–	–	–	0
ඩී.එම්. ධනංජය බණ්ඩාර දීගල්ල	–	–	–	–	50,000	50,000
ජාතික සංවර්ධන පෙරමුණ	–	–	–	–	–	0
නව සිහල උරුමය	–	–	–	–	–	0
එච්.එන්.කේ. කසුන්ගයෂාන්	–	–	–	–	50,000	50,000
සරත් නන්ද සිල්වා	682,000	1,000,000	500,000	540,000	–	2,722,000
ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ	–	–	–	–	–	0

පක්ෂයේ නම	ප්‍රවර්ධන ද්‍රව්‍ය	මාධ්‍ය වෙළඳ දැන්වීම (සාම්ප්‍රදායික)	මාධ්‍ය වෙළඳ දැන්වීම (නව මාධ්‍ය)	මහජන රැලි සහ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය	ප්‍රවාහනය	මුළු එකතුව
ශ්‍රී ලංකා කම්කරු පක්ෂය	–	–	–	–	–	0
අපේ ජනබල පක්ෂය	–	–	–	–	–	0
නව සම සමාජ පක්ෂය	17,000	–	–	115,390	76,600	208,990
සමාජවාදී සමානතා පක්ෂය	152,525	–	–	301,001	102,800	556,326
අභිනව නිවහල් පෙරමුණ	11,000	–	–	103,333	288,050	402,383

ඉහත වගුවේ ජනාධිපතිවරණ සමය අතරතුර, විශේෂයෙන් මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් සම්බන්ධයෙන් දේශපාලන පක්ෂ හැසිරුණු ආකාරය පැහැදිලි කරයි. මැතිවරණ කාලය තුළ ප්‍රධාන වියදම් රටා දෙකක් නිරීක්ෂණය කළ හැකි වේ:

1. අපේක්ෂකයින් විසින්ම සම්පූර්ණයෙන්ම කළමනාකරණය කරනු ලැබූ මැතිවරණ ව්‍යාපාර, සහ
2. දේශපාලන පක්ෂ විසින් සම්පූර්ණයෙන්ම කළමනාකරණය කරනු ලැබූ මැතිවරණ ව්‍යාපාර.

සමහර අවස්ථාවලදී, අපේක්ෂකයා සහ දේශපාලන පක්ෂය යන දෙදෙනාම ඔවුන්ගේ වියදම් බෙදා ගනිති. කෙසේ වෙතත්, මෙම මැතිවරණයේ දී, ඉහළම අපේක්ෂකයින් පස් දෙනා අතර එවැනි මිශ්‍ර සැකැස්මක් දක්නට ලැබුණේ එක් වරක් පමණි. ඇතැම් අවස්ථාවල දී, අපේක්ෂකයා විසින් නම් කරන ලද නියෝජිතයින් ද මැතිවරණ ව්‍යාපාරය වෙනුවෙන් මුදල් ලබා ගැනීමෙන් හෝ වියදම් කිරීමෙන් දායක විය හැකිය. නමුත් මෙවර මැතිවරණයේ දී එවැනි සම්බන්ධයක් වාර්තා වූයේ නැත.

සමස්ත ප්‍රතිඵල දෙස බලන විට, ඉහළින්ම සිටි ජනාධිපති අපේක්ෂකයින් පස් දෙනාගේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් පහත පරිදි සැසඳිය හැකිය:

- අනුර කුමාර දිසානායක: ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව - 5,634,915 / මුළු වියදම රු.527,999,889.38 (අපේක්ෂකයාගේ මූල්‍ය වාර්තාවලට අනුව, ඔහු විසින් පුද්ගලික ආදායමක් හෝ වියදමක් වාර්තා කර නොමැති අතර, මැතිවරණ ප්‍රචාරණයට අදාළ සියලූ වියදම් සම්පූර්ණයෙන්ම ජාතික ජන බලවේගය (**NPP**) විසින් දරා ඇත).
- සජිත් ප්‍රේමදාස: ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව - 4,363,035 / මුළු වියදම රු.1,130,346,239.64 (ඔහුගේ දේශපාලන පක්ෂය විසින් දරන ලද වියදම් ද මීට ඇතුළත් වේ).
- රනිල් වික්‍රමසිංහ: ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව - 2,299,767 / මුළු වියදම රු.990,327,687.16 (ඔහුගේ වියදම් වාර්තාව ප්‍රමාණවත් තොරතුරු රහිත, පිටුවක කෙටි ඉදිරිපත් කිරීමකට පමණක් සීමා විය. වාර්තාගත වියදම් ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට ගත් කල, එය සමාලෝචනය කරන ලද ඉදිරිපත් කිරීම් අතුරින් අවම පැහැදිලිභාවයක් සහිත සහ අවම විස්තරාත්මක වාර්තාවක් ලෙස පවතී. මීට අමතරව, ඔහුගේ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ ඡන්දදායකයා ද වියදම් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කර නොමැත).
- ලක්ෂ්මන් නාමල් රාජපක්ෂ: ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව - 342,781 / මුළු වියදම රු.388,939,085.00 (සියලුම මැතිවරණ වියදම් ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ විසින් දරා ඇත. කෙසේ වුවද, පක්ෂයේ ප්‍රධාන වාර්තාවේ රු. 388,939,085.00 ක වියදමක් දක්වා ඇති අතර, එය ඔවුන්ගේ වරලත් ගණකාධිකාරීවරයා

විසින් සහතික කරන ලද රු. 388,393,085.00 ක මුදල සමඟ පරස්පර වේ. ඒ අනුව රු. 546,000.00 ක නොවිසඳුණු වෙනසක් පවතී).

- අරියනෙත්තිරන් පාක්‍යසෙල්වම්: ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව - 226,343 (ඔහු හෝ ඔහුගේ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ දේශපාලන පක්ෂය/ඡන්දදායකයා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත මැතිවරණ වියදම් වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොමැත).
- දිලිත් ජයවීර: ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව - 122,396 / මුළු වියදම රු. 324,643,246.05 (ඔහු නියෝජනය කළ දේශපාලන පක්ෂය සමස්ත මැතිවරණ ප්‍රචාරණය සඳහා දරා ඇති කිසිදු වියදමක් වාර්තා කර නොමැත).

මෙම දත්ත මත පදනම්ව, ඉහළම අපේක්ෂකයින් පස් දෙනාගෙන් දෙදෙනෙකු වන අනුර කුමාර දිසානායක සහ නාමල් රාජපක්ෂගේ වියදම් දේශපාලන පක්ෂ විසින් සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය කර ඇති බව පෙනේ. සජිත් ප්‍රේමදාස මහතා වෙනුවෙන්, ඔහුගේ මුළු මැතිවරණ වියදම් වලින් 20.43% ක් ඔහුගේ දේශපාලන පක්ෂය විසින් ආවරණය කරන ලදී. මේ අතර ආරියනෙත්තිරන් පාක්‍යසෙල්වම් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කර නොමැත.

සාමාන්‍යයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර වල දී බොහෝ විට අපේක්ෂකයින්ට හෝ ඔවුන්ගේ නියෝජිතයින්ට නිල නොවන හෝ අවිධිමත් පරිත්‍යාග ලැබේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම වාර්තා අනුව, වියහැකි දේවල් දෙකක් සලකා බැලිය හැකිය. එනම්, අනුර කුමාර දිසානායක මහතාට එවැනි කිසිදු අරමුදල් ආධාරයක් නොලැබී තිබීම හෝ, එවැනි අරමුදල් ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කර, ලබාගත හැකි සියලූ පරිත්‍යාග තම දේශපාලන පක්ෂය වෙත යොමු කර තිබීමයි. තවත් ප්‍රධාන නිරීක්ෂණයක් නම්, අලුතින් තේරී පත් වූ ජනාධිපතිවරයා (නව වන විධායක ජනාධිපතිවරයා) තම මැතිවරණ ව්‍යාපාරය සඳහා පෞද්ගලිකව මුදල් වියදම් නොකර මැතිවරණයට තරඟ කර ජයග්‍රහණය කර ඇති බව පෙනේ.

වගුව 05 - දේශපාලන පක්ෂ වල ආදායම් කාණ්ඩ

පක්ෂයේ නම	තනි පුද්ගල දායකත්වය	සාමූහික දායකත්වය	ද්‍රව්‍යමය පරිත්‍යාග - වාහන/කුලී වාහන, ඉන්ධන	ද්‍රව්‍යමය පරිත්‍යාග -ද්‍රව්‍ය	ද්‍රව්‍යමය පරිත්‍යාග - කාර්යාලය	මුළු එකතුව
ජාතික ජන බලවේගය	68,390,484	467,373,321	2,306,000	1,042,000	783,500	539,895,305
ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ	105,120,000	130,000	-	-	-	105,250,000
සමගි ජන බලවේගය	144,087,715.04	50,000,000	-	-	-	194,087,715.04
ජන අරගල සන්ධානය	3,900,125	6,935,217.5	-	-	-	10,835,342.50
සංජීව කුමාර ගුණරත්න	-	-	-	-	-	0
අසංක නන්දන ශ්‍රීනාත්	75,000	-	-	-	-	75,000
විජයරත්න බණ්ඩාර රත්නායක	50,000	-	-	-	-	50,000

අරුණළු ජනතා පෙරමුණ	2,600,000	1,500,000	-	-	-	4,100,000
නන්දික ප්‍රදීප් කුමාර	-	-	-	-	-	0
ශ්‍රී ලංකාවේ කොමියුනිස්ට් පක්ෂය	-	-	-	-	-	0
එක්සත් සමාජවාදී පක්ෂය	-	549,800	-	-	-	549,800
ඒ. ෆ්‍රැන්සිස්	4,700	-	-	-	-	4,700
එක්සත් ජාතික නිදහස් පෙරමුණ	50,000	-	-	-	-	50,000
රුහුණ ජනතා පෙරමුණ	4,000,000	-	-	-	-	4,000,000
ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජවාදී පක්ෂය	-	513,780	-	-	-	513,780
එච්. ආනන්ද සුනිල් ශාන්ත ප්‍රනාන්දු	114,500	-	-	-	-	114,500
චමීර දිනේෂ් ගාල්ලේආරච්චි	-	-	-	-	-	0
දීගල්ල එම්.ඩී.බී. ධනංජය බණ්ඩාර	-	-	-	-	-	0
ජාතික සංවර්ධන පෙරමුණ	-	-	-	-	-	0
නව සිහල උරුමය	-	-	-	-	-	0
එච්.එන්.කේ. කසුන් ගයෂාන්	50,000	-	-	-	-	50,000
සරත් නන්ද සිල්වා	322,000	2,400,000	-	-	-	2,722,000
ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ	-	-	-	-	-	0
ශ්‍රී ලංකා කම්කරු පක්ෂය	-	-	-	-	-	0
අපේ ජනබල පක්ෂය	-	-	-	-	-	0

නව සමසමාජ පක්ෂය	209,000	-	-	-	-	209,000
සමාජවාදී සමානතා පක්ෂය	360,336	-	-	-	-	360,336
අභිනව නිවහල් පෙරමුණ	280,100	-	-	-	-	280,100

ඉහත වගුවේ ජනාධිපතිවරණ ව්‍යාපාර කාලය පුරාවට දේශපාලන පක්ෂ, අපේක්ෂකයින් හෝ ඔවුන්ගේ බලයලත් නියෝජිතයින් වෙත ලැබුණු අරමුදල් සහ පරිත්‍යාග දක්වා ඇත. විශ්ලේෂණය ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර පහක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ප්‍රධාන විෂයයන් කිහිපයක් සලකා බැලීය: පුද්ගල දායකත්වයන්, සාමූහික දායකත්වයන්, ද්‍රව්‍යමය පරිත්‍යාග-වාහන, කුලියට ගත් වාහන සහ ඉන්ධන, ද්‍රව්‍යමය පරිත්‍යාග-ද්‍රව්‍ය, සහ ද්‍රව්‍යමය පරිත්‍යාග-කාර්යාලය.

දත්ත වලින් පැහැදිලි වන්නේ අරමුදල් බොහොමයක් ප්‍රධාන කාණ්ඩ දෙකකට සංකේන්ද්‍රණය වී ඇති බවයි- පුද්ගල දායකත්වයන් සහ සාමූහික දායකත්වයන්.

තනි ප්‍රදායකයින්ගෙන් ඉහළම මට්ටමේ මූල්‍ය ආධාර ලබාගත් පක්ෂ පහත දැක්වේ:

1• සමගි ජන බලවේගය - රු.144,087,715.04

2• ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ - රු.105,120.00

3• ජාතික ජන බලවේගය - රු.68,390.484

4• ජන අරගල සන්ධානය - රු.3,900,125

ඒ අනුව, තනි ප්‍රදායකයින්ගෙන් වැඩිම අරමුදල් ප්‍රමාණයක් ලබාගත් දේශපාලන පක්ෂය සමගි ජන බලවේගය බව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. මුළු මැතිවරණ වියදම වන රු. 936,258,524.60 න් (අපේක්ෂකයා විසින් රැස් කරන ලද මුදල හැර), පුද්ගලයන්ගෙන් ලැබුණු ආදායම රු. 144,087,715.04 ක් වන අතර, එය මුළු මුදලින් 15.39% ක් නියෝජනය කරයි.

තවද, සාමූහික දායකත්වයන් සලකා බැලීමේ දී, කණ්ඩායම් මත පදනම් වූ පරිත්‍යාග හරහා වැඩිම මුදලක් ලබාගත් දේශපාලන පක්ෂය ජාතික ජන බලවේගය බව පැහැදිලි වන අතර, එය රැස් කළ මුදල රුපියල් 467,373,321.00 කි. ඔවුන්ගේ මුළු අරමුදල් ප්‍රමාණය වන රු. 527,999,889.38 මත පදනම්ව, ලැබුණු සාමූහික අරමුදල්වල අනුපාතය 88.54% කි.

මෙම සංඛ්‍යාලේඛන මඟින් ඉස්මතු කරන්නේ ජනාධිපතිවරණයේ ජයග්‍රාහී පක්ෂයට සාමූහික හෝ සමූහ අරමුදල් (crowd funding) රැස් කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් හරහා තම මැතිවරණ ව්‍යාපාර සම්පත් වලින් සැලකිය යුතු කොටසක් ඒකරාශී කර ගැනීමට හැකි වූ බවයි.

වගුව 06 - ජනාධිපති අපේක්ෂකයන් විසින් වාර්තා කරන ලද මැතිවරණ ප්‍රචාරණ වියදම් වැඩිම වියදමේ සිට අඩුම වියදම දක්වා

(ඉදිරිපත් කරන ලද මැතිවරණ වියදම් වාර්තා මත)

ශ්‍රේණිගත කිරීම	අපේක්ෂකයාගේ නම	වියදම් කළ මුළු මුදල (රු.)
1	රනිල් වික්‍රමසිංහ	990,327,687.16
2	සජිත් ප්‍රේමදාස	936,258,524.60
3	දිලිත් ජයවීර	324,643,246.05
4	විජයදාස රාජපක්ෂ	60,445,320.00
5	සරත් ෆොන්සේකා	33,588,901.72
6	ජනක රත්නායක	24,876,899.00
7	කීර්ති වික්‍රමරත්න	13,590,158.00
8	අජන්ත ද සොයිසා	3,886,500.00
9	අගම්පොඩිගේ ප්‍රසංග සුරංජීව අනෝජ් ද සිල්වා	3,698,800.00
10	අනුරුද්ධ රොෂාන් රණසිංහ	2,722,000.00
11	පේමසිරි මානගේ	2,000,000.00
12	ලලිත් ද සිල්වා	1,647,250.50
13	අබුබකර් මුහම්මදු ඉන්ෆාස්	1,550,000.00
14	වික්ටර් පෙරේරා	1,300,000.00
15	මයිල්වාගනම් තිලකරාජා	1,092,530.00
16	අනුර සිඩ්නි ජයරත්න	1,000,000.00

17	සිරිතුංග ජයසූරිය	806,200.00
18	මහින්ද දේවගේ	513,780.00
19	කේ.ඒ. කුලරත්න	500,000.00
20	නාමල් රාජපක්ෂ	406,566.00
21	සරත් බණ්ඩාරනායක	357,499.00
22	දිසානායක මුදියන්සේලාගේ බණ්ඩාරනායක	327,500.00
23	අක්මීමන දයාරත්න හිමි	265,200.00
24	ඕෂල හේරත්	212,283.00
25	ප්‍රියන්ත වික්‍රමසිංහ	208,990.00
26	පානි විජේසිරිවර්ධන	189,884.00
27	කේ.කේ. පියදාස	175,000.00
28	අනුරුද්ධ පොල්ගම්පල	92,500.00
29	නුවන් බෝපගේ	50,000.00
30	සිරිපාල අමරසිංහ	පුද්ගලික වියදම් වාර්තා කර නොමැත
31	කේ.ආර්. ක්‍රිෂාන්	පුද්ගලික වියදම් වාර්තා කර නොමැත
32	අනුර කුමාර දිසානායක	පුද්ගලික වියදම් වාර්තා කර නොමැත
33	සරත් මනමේන්ද්‍ර	පුද්ගලික වියදම් වාර්තා කර නොමැත
34	ලක්ෂ්මන් නාමල් රාජපක්ෂ	පුද්ගලික වියදම් වාර්තා කර නොමැත
35	ඒ.එස්.පී. ලියනගේ	පුද්ගලික වියදම් වාර්තා කර නොමැත

36	සරත් කීර්තිරත්න	මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර නොමැත
37	ආර්ය නෙත්තිරන් පාක්‍යසෙල්වම්	මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර නොමැත
38	බත්තරමුල්ල සීලරතන හිමි	මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර නොමැත

ජනාධිපති ධුර අපේක්ෂකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මැතිවරණ වියදම් දත්ත මගින් පෙන්නුම් කරන්නේ ප්‍රමුඛ දේශපාලන තරඟකරුවන් කිහිප දෙනෙකු අතර මූල්‍ය සම්පත් සැලකිය යුතු ලෙස කේන්ද්‍රගත වී ඇති බවයි. මෙම වියදම් රටාව මඟින් 2024 ජනාධිපතිවරණයට තරඟ කළ ඉහළම වියදම් දැරූ අපේක්ෂකයින් සහ අනෙකුත් බහුතරයක් අපේක්ෂකයින් අතර පවතින දැවැන්ත පරතරය නිරූපණය කරයි. සමාලෝචනය කරන ලද අපේක්ෂකයින් 38 දෙනා අතුරින්, වැඩිම මැතිවරණ වියදම වාර්තා කර ඇත්තේ රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා වන අතර එය රුපියල් මිලියන 990.3 කි. ඊට සමීපව රුපියල් මිලියන 936.3 ක වියදමක් වාර්තා කරමින් සජිත් ප්‍රේමදාස මහතා දෙවන ස්ථානයට පත්ව ඇත. මෙම අපේක්ෂකයින් දෙදෙනාම එක්ව වාර්තාගත වියදම් ලෙස රුපියල් බිලියන 1.9 කට වඩා වැඩි මුදලක් වැය කර ඇති අතර, එමඟින් මෙම ප්‍රධාන දේශපාලන ව්‍යාපාර දෙක සතුව පැවති සුවිශාල මූල්‍ය වාසිය නිරූපණය වේ. රුපියල් මිලියන 324.6 ක වියදමක් වාර්තා කරමින් දිලිත් ජයවීර මහතා තෙවන ස්ථානයට පත්ව සිටියි. කෙසේ වුවද, තෙවනුවට වැඩිම වියදමක් දැරූ අපේක්ෂකයා සහ ප්‍රමුඛ අපේක්ෂකයින් දෙදෙනා අතර පැහැදිලි විශාල පරතරයක් දක්නට ලැබුණි. ඔහුගේ වාර්තාගත වියදම වැඩිම වියදමක් දැරූ අපේක්ෂකයාගේ වියදමෙන් තුනෙන් එකකට (1/3) ආසන්න ප්‍රමාණයක් වූ අතර, එමඟින් ප්‍රධාන තරඟකරුවන් ලෙස සැලකෙන අපේක්ෂකයින් අතර පවා පවතින මූල්‍ය අසමානතාවය මැනවින් පෙන්නුම් කෙරේ.

ප්‍රමුඛ ස්ථානයේ සිටින අපේක්ෂකයින් තිදෙනාගෙන් ඔබ්බට බලන විට මැතිවරණ වියදම් ශීඝ්‍රයෙන් පහත වැටී ඇති බව පෙනේ. සිව්වනුවට වැඩිම වියදමක් දැරූ අපේක්ෂකයා වන විජයදාස රාජපක්ෂ මහතා රුපියල් මිලියන 60.4 ක වියදමක් වාර්තා කර ඇති අතර, එය මුල් පෙළේ අපේක්ෂකයින් තිදෙනාගේ වියදම් සමඟ සසඳන විට කැපී පෙනෙන අඩුවීමකි. එලෙසම, පස්වන ස්ථානයේ සිට ඉදිරියට සිටින අපේක්ෂකයින් වාර්තා කර ඇත්තේ සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වියදම් මට්ටම් වන අතර, ඉන් මැතිවරණ වියදම් රුපියල් මිලියන 10 ඉක්මවා ගොස් ඇත්තේ අපේක්ෂකයින් කිහිප දෙනෙකුගේ පමණි. බහුතරයක් අපේක්ෂකයින් සිය ප්‍රචාරක කටයුතු සිදු කර ඇත්තේ සීමිත මූල්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණයක් භාවිත කරමිනි. සමාලෝචනය කරන ලද අපේක්ෂකයින් 38 දෙනාගෙන් බහුතරයක් දෙනා රුපියල් මිලියන 5 ට අඩු වියදම් වාර්තා කර ඇති අතර, අපේක්ෂකයින් කිහිප දෙනෙකු වාර්තා කර තිබුණේ රුපියල් මිලියන 1 කටත් අඩු වියදමකි. මෙයින් හැඟවෙන්නේ ජනාධිපතිවරණය සඳහා විශාල අපේක්ෂකයින් සංඛ්‍යාවක් සහභාගී වුවද, ප්‍රචාරක සම්පත් වෙත ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව අතිශයින්ම අසමාන මට්ටමක පැවති බවයි.

මෙම දත්ත මඟින් මූල්‍ය තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමේ පිළිවෙත්වල පවතින වෙනස්කම් ද ඉස්මතු කරයි. අපේක්ෂකයින් හය දෙනෙකු තමන්ගේ පෞද්ගලික වියදම් ශුන්‍ය (0) ලෙස වාර්තා කර ඇති අතර, අපේක්ෂකයින් තිදෙනෙකු කිසිදු මූල්‍ය ප්‍රකාශනයක් ඉදිරිපත් කර නොමැත. ඇතැම් අපේක්ෂකයින් දේශපාලන පක්ෂ හෝ වෙනත් ප්‍රචාරක උපකාරක යාන්ත්‍රණ මත යැපෙන්නට ඇතත්, මෙලෙස සවිස්තරාත්මක මූල්‍ය තොරතුරු නොමැති වීම මඟින් ඔවුන්ගේ ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා සැබවින්ම උපයෝගී කරගත් සම්පත් සම්පූර්ණයෙන්ම තක්සේරු කිරීමට ඇති හැකියාව සීමා කරයි.

සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, මෙම වියදම් රටාව මඟින් පෙන්නුම් කරන්නේ අතිශයින්ම කේන්ද්‍රගත වූ මැතිවරණ මූල්‍ය වටපිටාවකි. එහිදී අනෙකුත් බහුතරයක් තරඟකරුවන්ට සාපේක්ෂව සීමිත අපේක්ෂකයින් සංඛ්‍යාවකට සුවිශාල මූල්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණයකට ප්‍රවේශ වීමේ අවස්ථාව හිමිව තිබුණි. මෙම අසමානතාවය අපේක්ෂකයින් අතර පවතින අවස්ථාවන්හි සමානත්වය, දේශපාලන පක්ෂ මූල්‍යකරණයේ භූමිකාව සහ ජනාධිපතිවරණයකදී සැමට සමාන මට්ටමේ තරඟකාරී බිමක් සහතික කිරීම සඳහා වත්මන් මැතිවරණ වියදම් මූල්‍ය රෙගුලාසි ප්‍රමාණවත්ද යන්න පිළිබඳව වැදගත් ප්‍රශ්න මතු කරයි.

සලකා බැලිය යුතු තවත් එක් ප්‍රධාන ගැටලුකාරී කරුණක් වන්නේ, අපේක්ෂකයින් තිදෙනෙකු තම වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොමැති වීමයි. එමඟින් ඔවුන්ගේ අරමුදල් උපයෝගී කරගත් ආකාරය තීරණය කිරීමට නොහැකි වී ඇත. තවත් කැපී පෙනෙන නිරීක්ෂණයක් වන්නේ, ඉහත සඳහන් කළ පරිදි අපේක්ෂකයින් හය දෙනෙකු තමන් කිසිදු වියදමක් සිදු කර නොමැති බව වාර්තා කර තිබීමයි. මෙය මැතිවරණ ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරයක සන්දර්භය තුළ අසාමාන්‍ය ප්‍රවණතාවක් ලෙස සැලකිය හැකිය. ජනාධිපතිවරණයකදී මුළු රටම තනි ඡන්ද කොට්ඨාසයක් ලෙස සලකන බැවින් සහ මාස දෙකකට ආසන්න ප්‍රචාරක කාලසීමාවක් පුරා එය පැතිර පවතින බැවින්, අපේක්ෂකයින් හය දෙනෙකු විසින් ශුන්‍ය (0) වියදම් හෙළිදරව් කිරීම අතිශයින්ම අස්වාභාවික මෙන්ම සංඛ්‍යානමය වශයෙන් සිදු විය නොහැක්කකි. සාමාන්‍ය ගණිතමය දෝෂවලින් ඔබ්බට ගිය බරපතළ පරිපාලනමය අඩුපාඩු රැසකින් ද මෙම ඉදිරිපත් කිරීම් සමන්විත විය. ඇතැම් අපේක්ෂකයින් උපරිම වියදම් සීමාව වැරදියට සඳහන් කර තිබූ අතර, තවත් සමහරු තමන්ගේ ප්‍රකාශන සඳහා අත්සන් තැබීමට පවා අපොහොසත් වී තිබුණි. මීට අමතරව, වියදම් විස්තරවල ප්‍රධාන කොටස් ස්කෑන් කර උඩු යටිකුරු ලෙස අලවා තිබීම හේතුවෙන්, මෙම වාර්තා කියවා තේරුම් ගැනීමට මහජනතාවට ඇති පහසුව දැඩි ලෙස අඩාල වී ඇත.

වියදම් දත්තවලින් හෙළි වන තවත් සුවිශේෂී නිරීක්ෂණයක් වන්නේ, ජයග්‍රහණය කළ අපේක්ෂකයා සහ ප්‍රධාන විපක්ෂ අපේක්ෂකයා අතර පවතින පරස්පරතාවයි. 2024 ජනාධිපතිවරණය ජයග්‍රහණය කළ අපේක්ෂකයා සිය ප්‍රචාරක කටයුතු වෙනුවෙන් පෞද්ගලික වියදම් කිසිවක් වාර්තා කර නොමැති අතර, විපක්ෂ නායකවරයා ලෙස තරඟ කළ අපේක්ෂකයා අනෙකුත් මාර්ගවලින් ලැබුණු ප්‍රචාරක සහයෝගයට අමතරව, සිය පෞද්ගලික ධාරිතාවයෙන් රුපියල් බිලියනයකට ආසන්න මුදලක් වැය කර ඇත.

මෙම පැහැදිලි පරස්පරතාව මඟින් ප්‍රධාන දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් අනුගමනය කළ විවිධ මැතිවරණ වියදම් මූල්‍ය ප්‍රවේශයන් ඉස්මතු කරන අතර, මැතිවරණ වියදම්, සම්පත් බලමුලු ගැන්වීම සහ මැතිවරණ ප්‍රතිඵල අතර පවතින සබැඳියාව පිළිබඳව වැදගත් ප්‍රශ්න මතු කරයි. මෙම දත්තවලින් ගම්‍ය වන්නේ ඉහළ මැතිවරණ වියදම් මඟින් මැතිවරණ ජයග්‍රහණය අනිවාර්යයෙන්ම සහතික නොකෙරෙන බවයි. එමෙන්ම, මැතිවරණ ප්‍රතිඵල තීරණය කිරීමේදී ඡන්දදායකයින්ගේ කැමැත්ත, දේශපාලන ව්‍යාපාර, පක්ෂ ව්‍යුහයන් සහ ප්‍රචාරක උපාය මාර්ග වැනි වඩාත් පුළුල් සාධක විමර්ශනය කිරීමේ වැදගත්කම ද මෙයින් අවධාරණය කෙරේ.

වගුව 07 - දේශපාලන පක්ෂ/නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයින් අතර ඉහළම වියදම් කළ පාර්ශ්වයේ සිට අඩුම වියදම් කළ පාර්ශ්වය දක්වා

දේශපාලන පක්ෂයේ/ නාම යෝජනා භාර දුන් ඡන්දදායකයින්ගේ නම	වියදම් කළ මුළු මුදල (රු.)
ජාතික ජන බලවේගය	527,999,889.38
ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ	388,393,085.00
සමගි ජන බලවේගය	194,087,715.04
ජන අරගල සන්ධානය	10,830,699.00
සරත් නන්ද සිල්වා	2,722,000.00
අරුණළු ජනතා පෙරමුණ	2,553,858.53
සමාජවාදී සමානතා පක්ෂය	556,326.00
එක්සත් සමාජවාදී පක්ෂය	549,800.00
ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජවාදී පක්ෂය	513,780.00

අභිනව නිවහල් පෙරමුණ	280,100.00
නව සම සමාජ පක්ෂය	208,990.00
එච්. ආනන්ද සුනිල් ශාන්ත ප්‍රනාන්දු	114,500.00
නන්දික ප්‍රදීප් කුමාර	100,000.00
අසංක නන්දන ශ්‍රීනාත්	75,000.00
විජයරත්න බණ්ඩාර රත්නායක	50,000.00
එක්සත් ජාතික නිදහස් පෙරමුණ	50,000.00
දීගල්ල මුදියන්සේලාගේ ධනංජය බණ්ඩාර දීගල්ල	50,000.00
හබරාදුව නානයක්කාර කන්ඩම්බි කසුන් ගයාෂාන්	50,000.00
රුහුණු ජනතා පෙරමුණ	වියදම් නැත
සංජීව කුමාර ගුණරත්න	වියදම් නැත
ශ්‍රී ලංකාවේ කොමියුනිස්ට් පක්ෂය	වියදම් නැත
ඒ. ෆ්‍රැන්සිස්	වියදම් නැත
චමීර දිනේශ් ගාල්ලේආරච්චි	වියදම් නැත
ජාතික සංවර්ධන පෙරමුණ	වියදම් නැත
නව සිහල උරුමය	වියදම් නැත
ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ	වියදම් නැත
ශ්‍රී ලංකා කම්කරු පක්ෂය	වියදම් නැත
අපේ ජනබල පක්ෂය	වියදම් නැත

දේශපාලන පක්ෂ සහ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ කණ්ඩායම් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මැතිවරණ වියදම් වාර්තාවලින් හෙළි වන්නේ, මූල්‍ය බලය ප්‍රධාන දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් තිදෙනෙකු අතර පමණක් දැඩි ලෙස කේන්ද්‍රගත වී ඇති බවයි. ආයතන හා පාර්ශව 38 ක් විසින් ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා ගොනු කර තිබුණද, ඉන් බහුතරයක් වැය කර තිබුණේ ඉතා අවම මුදලකි. එමගින් මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ආධිපත්‍යය පැතිරවීමට ප්‍රධාන පෙළේ පක්ෂ කිහිපයකට අවස්ථාව උදා විය. රුපියල් මිලියන 527.9 ක් වැය කරමින් ජාතික ජන බලවේගය (NPP) ලේඛනයේ පෙරමුණ ගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ (SLPP) රුපියල් මිලියන 388.4 ක වියදමක් සමඟ දෙවන ස්ථානයට පත්ව ඇති අතර, සමගි ජන බලවේගය (SJB) රුපියල් මිලියන 194.1 ක වියදමක් සහිතව තෙවන ස්ථානය ලබාගෙන ඇත. මෙම පක්ෂ තුනම එක්ව මැතිවරණය සඳහා රුපියල් බිලියන 1.1 කට වඩා වැඩි මුදලක් වැය කර ඇති අතර, එමගින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක සම්පත්වලින් අතිමහත් බහුතරයක් ඔවුන් සතු කරගෙන ඇත. ඊට හාත්පසින්ම වෙනස්ව, සෙසු සියලුම පාර්ශවයන් සිය කටයුතු සිදු කර ඇත්තේ එම අයවැය ලේඛනවලින් ඉතා සුළු කොටසක් පමණක් භාවිත කරමිනි. සිව්වනුවට වැඩිම වියදමක් දැරූ ජන අරගල සන්ධානය වාර්තා කර ඇත්තේ රුපියල් මිලියන 10.8 ක් පමණි. මෙම ශීඝ්‍ර පහත වැටීම මගින් මුල් පෙළේ පක්ෂ තුන සහ කුඩා දේශපාලන කණ්ඩායම් හෝ ස්වාධීන අපේක්ෂකයින් අතර පවතින බරපතළ මූල්‍ය පරතරය මැනවින් ඉස්මතු කරයි.

සිව්වන ස්ථානයෙන් ඔබ්බට බලන කල, මෙම සංඛ්‍යාලේඛන ඊටත් වඩා වේගයෙන් පහත වැටේ. බහුතරයක් පක්ෂ සහ නාමයෝජනා ඉදිරිපත් කළ කණ්ඩායම් රුපියල් මිලියන 1 කට වඩා අඩු මුදලක් වැය කර ඇති අතර, පක්ෂ නවයක් කිසිදු වියදමක් සිදු කර නොමැති බව වාර්තා කර ඇත. මෙම වියදම් හිඟකම, එම කුඩා මැතිවරණ ව්‍යාපාර සැබවින්ම කෙතරම් දුරට ක්‍රියාත්මක වූයේද යන්න, ඔවුන්ගේ මූල්‍ය සීමාවන් හෝ ඔවුන් වාර්තා නොකළ විකල්ප සහයෝගීතා ක්‍රමවේද මත යැපුණේද යන්න පිළිබඳව බරපතළ ප්‍රශ්න මතු කරයි. අවසාන වශයෙන්, මෙම දත්ත මඟින් පෙන්නුම් කරන්නේ මැතිවරණ මූල්‍යකරණය කෙරෙහි ස්ථාපිත දේශපාලන පක්ෂ සතුව පවතින දැඩි පාලනයයි. මැතිවරණය මඟින් බොහෝ අපේක්ෂකයින්ට තරඟ කිරීමට අවස්ථාව සලසා දුන්නද, මූල්‍ය බලය පැවතියේ සීමිත පිරිසක් අතේය. මෙම දැවැන්ත පරතරය, අපේක්ෂකයෙකුට රට පුරා ඵලදායී මැතිවරණ ව්‍යාපාරයක් දියත් කිරීමට, මාධ්‍ය ආවරණය ලබා ගැනීමට, ඡන්දදායකයින් බලමුලු ගැන්වීමට සහ තමන්ගේ පණිවිඩය ජනගත කිරීමට ඇති හැකියාව කෙරෙහි අනිවාර්යයෙන්ම බලපානු ලබයි. කෙසේ වුවද, මෙම වියදම් රටාවන් මඟින් පක්ෂයේ සහ අපේක්ෂකයාගේ මූල්‍ය කටයුතු අතර පවතින සුවිශේෂී බෙදීමක් ද අනාවරණය වේ. ජාතික ජන බලවේගය සමස්තයක් ලෙස ඉහළම පක්ෂ වියදම වාර්තා කර තිබුණද, එහි අපේක්ෂක අනුර කුමාර දිසානායක මහතා සිය පෞද්ගලික මැතිවරණ වියදම් ශුන්‍ය (0) ලෙස වාර්තා කර ඇත. මෙම පරස්පරතාවයෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ විවිධ දේශපාලන කඳවුරු තුළ මැතිවරණ ප්‍රචාරක අරමුදල් ව්‍යුහගත කර ඇති ආකාරයෙහි පවතින වෙනස්කම්ය. එම නිසා, මැතිවරණ වියදම් පිළිබඳ නිවැරදි චිත්‍රයක් ලබා ගැනීම සඳහා විශ්ලේෂකයින් විසින් පක්ෂයේ මෙන්ම අපේක්ෂකයාගේ ද යන දත්ත ද්විත්වයම එකට ගෙන පරීක්ෂා කළ යුතුය.

වත්මන් නීති මඟින් අනිවාර්ය වාර්තාකරණය හරහා වැඩි විනිවිදභාවයක් ගෙන ඒමට සමත්ව තිබුණද, සැබෑ සංඛ්‍යාලේඛනවලින් හෙළි වන්නේ අසමාන තරඟකාරී වටපිටාවකි. තෝරාගත් සීමිත පිරිසක් අතර මෙලෙස මුදල් කේන්ද්‍රගත වීම, සාධාරණ තරඟකාරිත්වය, සමාන අවස්ථා සහ ජාතික මැතිවරණයකදී කුඩා දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන්ට සැබවින්ම තරඟ වැදීමට පවතින හැකියාව පිළිබඳව බරපතළ සැක සංකා මතු කරයි.

වගුව 08 - මැතිවරණ ප්‍රචාරණ මූල්‍ය අනාවරණය : 2024 පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේ තේරී පත් වූ මන්ත්‍රීවරුන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද වියදම් වාර්තාවල දිස්ත්‍රික් සාරාංශය

දිස්ත්‍රික්කය	පක්ෂය/ කණ්ඩායම	අපේක්ෂකයාගේ නම	මුළු වියදම (රු.)	ආදායම (රු.)
කලුතර	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	නලින්ද ජයතිස්ස	7,000.00	50,000.00- සිය දායකත්වය
		නිලන්ති කොට්ටහච්චි	7,000.00	50,000.00- සිය දායකත්වය
		නිහාල් අබේසිංහ	7,000.00	40,000.00- සිය දායකත්වය
		සංජීව රණසිංහ	7,000.00	30,000.00- සිය දායකත්වය
		ධනුෂ්ක රංගනාත්	7,000.00	25,000.00- සිය දායකත්වය
		ඕෂානි උමංගා	7,000.00	45,000.00- සිය දායකත්වය

		චන්දිම හෙට්ටිආරච්චි	7,000.00	100,000.00- සිය දායකත්වය
		නන්දන පත්මකුමාර	7,000.00	25,000.00- සිය දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	අජිත් පෙරේරා	2,220,134.20	2,220,134.20- (සිය දායකත්වය)
		ජගත් විතාන	4,340,900.00	574,127.00 - පරිත්‍යාග ශීලීන්ගේ දායකත්වය 3,766,773.00 - (සිය දායකත්වය)
	ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ (NDF)	රෝහිත අබේගුණවර්ධන	2,094,723.00	2,036,973.00 (216,973.00 (සිය දායකත්වය) 1,219,800.00- (පරිත්‍යාග ශීලීන්ගේ දායකත්වය) 57,750.00 - අනාවරණය නොකළ අරමුදල්
මහනුවර	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	කේ.ඩී. ලාල් කාන්ත	389,400.00	449,000.00- සිය දායකත්වය
		ජගත් මනුවර්ණ	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	
		ප්‍රසන්න ගුණසේන	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	
		හංසක විජේමුණි	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	
		තනුර දිසානායක	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	
		ඊ.එම්. බස්නායක	167,180.00	150,000.00- මහජන දායකත්වය
		රියාස් ෆාරුක්	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	

		තුෂාරි ජයසිංහ	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	
		මොහොමඩ් පස්මින්	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	රවුෆ් හකීම්	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	
		චමින්ද්‍රානි කිරිඇල්ල	ඇයගේ ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	
	ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ (NDF)	අනුරුද්ධ ජයරත්න	4,364,227.80	1,695,422.80- මහජන දායකත්වය 2,668,805.00- සිය දායකත්වය
ගාල්ල	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	නලින් හේවගේ	1,192,815.00	815,000.00- පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ දායකත්වය 500,000.00- මහජන දායකත්වය
		රත්න ගමගේ	693,495.00	710,100.00- සිය දායකත්වය
		හසරා ලියනගේ	212,900.00	240,000.00- මහජන දායකත්වය
		නිශාන්ත සමරවීර	727,810.00	731,000.00- මහජන දායකත්වය
		තිලංක රුක්මාල්	846,100.00	870,000.00- මහජන දායකත්වය
		නිශාන්ත පෙරේරා	545,230.00	600,000.00- මහජන දායකත්වය
		ටී.කේ. ජයසුන්දර	855,355.00	700,000.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	ගයන්ත කරුණාතිලක	4,772,747.00	1,000,000.00- මහජන දායකත්වය ඉතිරි ආදායම සඳහා මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
	ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ (SLPP)	චානක සම්පත්	437,580.00	420,580.00- සිය දායකත්වය 17,000.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත

මාතර	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	සුනිල් හඳුන්නෙත්ති	78,000.00	100,000.00- මහජන දායකත්වය
		සරෝජා පෝල්රාජ්	76,180.00	100,000.00- මහජන දායකත්වය
		එල්.එම්. අබේවික්‍රම	158,680.00	175,000.00- මහජන දායකත්වය
		අර්කම් ඉල්යාස්	234,580.00	250,000.00- මහජන දායකත්වය
		ගම්මැද්දගේ අජන්ත	143,780.00	150,000.00- මහජන දායකත්වය
		ලාල් ප්‍රේමනාත්	78,000.00	100,000.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	චතුර ගලප්පත්ති	3,985,575.00	4,350,000.00- මහජන දායකත්වය 36,835.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
හම්බන්තොට	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	නිහාල් ගලප්පත්ති	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
		අතුල හේවගේ	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
		සාලිය මදාරසිංහ	98,000.00	100,000.00- මහජන දායකත්වය
		අරවින්ද විතාරණ	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
		ප්‍රභා සෙනරත්	80,000.00	40,000.00- මහජන දායකත්වය (ද්‍රව්‍යමය දායකත්වය) 40,000.00- සේවා සැපයුම
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	දිලිප් වෙදආරච්චි	2,579,192.00	2,150,000.00 - මහජන දායකත්වය 50,632.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
	ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ (SLPP)	ඩී.වී. චානක	2,898,353.00	2,872,687.00- මහජන දායකත්වය 25,666.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත

මොනරාගල	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	ආර්.එම්. ජයවර්ධන	185,700.00	180,000.00 - මහජන දායකත්වය 5,700.00 - මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
		අජිත් ප්‍රියදර්ශන	166,500.00	150,000.00 - මහජන දායකත්වය 16,500.00- සිය දායකත්වය
		චතුරි ගංගානි	228,900.00	220,000.00 - මහජන දායකත්වය 8,900.00- සිය දායකත්වය
		රුවන් විජේවීර	204,900.00	190,000.00 - මහජන දායකත්වය 14,900.00- සිය දායකත්වය
		සරත් කුමාර	224,100.00	200,000.00- මහජන දායකත්වය 24,100.00- සිය දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	එච්.එම්. ධර්මසේන	2,735,500.00	2,716,000.00- සිය දායකත්වය 19,500.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
බදුල්ල	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	සමන්ත විද්‍යාරත්න	1,977,895.00	2,080,000.00- මහජන දායකත්වය
		කත්නන් සෙල්වරාජ්	58,840.00	168,000.00- මහජන දායකත්වය
		අම්බිකා සැමුවෙල්	427,830.00	480,000.00- මහජන දායකත්වය
		රවීන්ද්‍ර බණ්ඩාර	436,490.00	480,000.00- මහජන දායකත්වය
		සුදත් බලගල්ල	255,000.00	280,000.00- මහජන දායකත්වය
		දිනුදු සමන්	22,300.00	85,000.00- සිය දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	චමින්ද විජේසිරි	3,564,760.00	6,000,000.00- සිය දායකත්වය 725,000.00- මහජන දායකත්වය (ද්‍රව්‍යමය දායකත්වය)
		නයන වාසලතිලක	3,351,285.40	3,351,285.40- මහජන දායකත්වය
	ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ (NDF)	චාමර සම්පත් දිසානායක	3,762,650.00	1,675,000.00 – සමූහ දායකත්වය 712,650.00- මහජන දායකත්වය 1,375,000.00- සිය දායකත්වය

රත්නපුර	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	ශාන්ත පද්මකුමාර	37,800.00	37,800.00- මහජන දායකත්වය
		එස්. ප්‍රදීප්	37,800.00	37,800.00- මහජන දායකත්වය
		හිනිදුම සුනිල් සෙනෙවි	40,300.00	90,000.00- මහජන දායකත්වය
		ජනක සේනාරත්න	37,800.00	37,800.00- මහජන දායකත්වය
		සුනිල් රාජපක්ෂ	57,800.00	57,800.00- මහජන දායකත්වය
		උපුල් කිත්සිරි	37,800.00	37,800.00- මහජන දායකත්වය
		වසන්ත පුෂ්පකුමාර	37,800.00	37,800.00- මහජන දායකත්වය
		නිලූෂා ගමගේ	37,800.00	37,800.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	හේෂාන් විතානගේ	3,002,194.00	2,898,489.00- සිය දායකත්වය 103,705.00- මුලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
		වරුණ ප්‍රියන්ත ලියනගේ	2,234,111.00	1,821,611.00- සිය දායකත්වය බැංකු ණය මත 414,500.00- මුලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත 47,111.00- මුලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
		බාලසූරියගේ ආරියවංශ	1,566,100.00	1,547,600.00- සිය දායකත්වය 18,500.00- මුලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
කෑගල්ල	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	ධම්මික පටබැඳි	139,078.00	140,000.00- මහජන දායකත්වය
		කෝසල ජයවීර	137,500.00	140,000.00 - මහජන දායකත්වය
		සාගරිකා අතාවුද	85,063.00	85,063.00 - මහජන දායකත්වය
		මනෝජ් රාජපක්ෂ	146,200.00	146,200.00- මහජන දායකත්වය
		නන්දන මිල්ලගල	36,500.00	36,500.00- මහජන දායකත්වය
		කාංචන වැලිපිටිය	134,050.00	134,050.00- මහජන දායකත්වය

		නන්ද බණ්ඩාර	152,960.00	160,000.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	කබීර් හෂීම්	2,526,150.00	2,497,075.00- සිය දායකත්වය 29,075.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
		සුජිත් සංජය පෙරේරා	2,167,332.00	900,000.00- මහජන දායකත්වය 1,176,166.00- සිය දායකත්වය 78,666.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
පොළොන්නරුව	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	ටී.බී. සරත්	192,000.00	200,000.00- මහජන දායකත්වය
		ජගත් වික්‍රමරත්න	143,000.00	150,000.00- මහජන දායකත්වය
		සුනිල් රත්නසිරි	155,000.00	160,000.00- මහජන දායකත්වය
		පත්මසිරි බණ්ඩාර	191,160.00	200,000.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	කින්ස් නෙල්සන්	3,076,874.00	2,812,624.00- සිය දායකත්වය 264,250.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
අනුරාධපුර	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	වසන්ත සමරසිංහ	298,000.00	298,000.00- සිය දායකත්වය
		සේන නානායක්කාර	90,750.00	90,750.00- සිය දායකත්වය
		සුසිල් රණසිංහ	99,000.00	99,000.00- සිය දායකත්වය
		සුසන්ත කුමාර	99,000.00	99,000.00- සිය දායකත්වය
		භාග්‍ය ශ්‍රී හේරත්	82,500.00	82,500.00- සිය දායකත්වය
		පී.ඩී.එන්.කේ. පලිහේන	82,500.00	82,500.00- සිය දායකත්වය
		තිළිණ සමරකෝන්	99,000.00	99,000.00- සිය දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	රෝහණ බණ්ඩාර	3,803,967.00	1,555,000.00- සිය දායකත්වය 68,643.00 - මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
		සුරංග රත්නායක	3,101,593.00	3,101,593.00- සිය දායකත්වය

කුරුණෑගල	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	නාමල් කරුණාරත්න	195,000.00	195,000.00- මහජන දායකත්වය
		ආනන්ද විජේපාල	317,000.00	500,000.00- මහජන දායකත්වය
		සුජීව දිසානායක	200,000.00	300,000.00- මහජන දායකත්වය
		විජේසිරි බස්නායක	198,820.00	198,820.00- සිය දායකත්වය
		ගීතා හේරත්	204,130.00	204,130.00- සිය දායකත්වය
		නාමල් සුදර්ශන	72,000.00	201,000.00- මහජන දායකත්වය
		ජගත් ගුණවර්ධන	460,723.00	50,000.00- සමූහ දායකත්වය 750,000.00- මහජන දායකත්වය
		අශෝක ගුණසේන	255,000.00	300,000.00- මහජන දායකත්වය
		ඩී. සුරියබණ්ඩාර	151,700.00	151,700.00- සිය දායකත්වය
		චන්දන තෙන්නකෝන්	225,200.00	240,500.00- මහජන දායකත්වය
		ධර්මප්‍රිය දිසානායක	368,500.00	368,500.00- සිය දායකත්වය
		මහමදු අස්ලාම්	244,500.00	300,000.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	නලින් බණ්ඩාර	3,191,428.00	600,000.00- සමූහ අරමුදල 2,006,250.00- මහජන දායකත්වය 600,000.00- සමූහ දායකත්වය මුළු මුදල නිවැරදි ලෙස ගණනය කර නොමැත 311,000.00- මුලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
		දයාසිරි ජයසේකර	4,719,880.00	2,269,880.00- මහජන දායකත්වය 2,450,000.00- සිය දායකත්වය
		ජේ.සී. අලවතුවල	3,441,498.71	3,441,498.71- මුලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත

මාතලේ	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	ගමගෙදර දිසානායක	228,746.00	250,000.00- මහජන දායකත්වය
		සුනිල් බියන්විල	100,000.00	100,000.00- මහජන දායකත්වය
		දීප්ති වාසලගේ	205,000.00	205,000.00- මහජන දායකත්වය
		දිනේශ් හේමන්ත පෙරේරා	100,000.00	100,000.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	රෝහිණී කවිරත්න	1,652,636.00	1,584,960.00- මහජන දායකත්වය සහ සිය දායකත්වය 35,815.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
වන්නි	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	සෙල්වතම්බි තිලකනාදන්	68,400.00	68,400.00- මහජන දායකත්වය
		ආරුමුගම් ජෙගදීශ්වරන්	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
	ඉලන්ගෙයි තමිල් අරසු කච්චි (ITAK)	තුරෙයිරාසා රවිකුමාර්	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	රිෂාඩ් බදියුදීන්	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
	ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දෙමළ ජාතික සන්ධානය	ජේ. අඩෙයික්කලනාදන්	640,000.00	640,000.00- මහජන දායකත්වය
	ශ්‍රී ලංකා කම්කරු පක්ෂය	කාදර් මස්තාන්	935,000.00	935,000.00- මහජන දායකත්වය
නුවරඑළිය	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	මංජුල සුරවීර ආරච්චි	24,500.00	24,500.00- මහජන දායකත්වය
		මධුර සෙනෙවිරත්න	307,109.07	307,109.07- සමූහ දායකත්වය
		ආර්.ජී. විජේරත්න	189,600.00	189,600.00- සමූහ දායකත්වය
		අනුෂ්ක තිලකරත්න	65,000.00	65,000.00- සමූහ දායකත්වය
		ක්‍රිෂ්ණන් කලෙයිචෙල්වි	75,000.00	75,000.00- සමූහ දායකත්වය

	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	පලනි දිගම්බරන්	2,700,000.00	1,744,500.00- සමූහ දායකත්වය
		වේලුසාමි රාධක්‍රිෂ්ණන්	3,524,142.00	3,524,142.00- සමූහ දායකත්වය
	එක්සත් ජාතික පක්ෂය (UNP)	ජීවන් තොන්ඩමන්	3,539,680.00	3,539,680.00- සමූහ දායකත්වය
යාපනය	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	අරුණානන්දන් ඉලංකුමාරන්	1,075,470.00	1,075,470.00- සමූහ දායකත්වය
		ශ්‍රී භවානන්දරාජා ෂන්මුගනාදන්	869,395.00	869,395.00- සමූහ දායකත්වය
		රජීවන් ජයචන්ද්‍රමූර්ති	602,399.00	602,399.00- සමූහ දායකත්වය
	ඉලන්ගෙයි තමිල් අරසු කච්චි (ITAK)	සිවඥානම් ශ්‍රීධරන්	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
	සමස්ත ලංකා දෙමළ කොංග්‍රසය (ACTC)	ගජේන්ද්‍රකුමාර් පොන්නම්බලම්	3,093,260.00	මහජන දායකත්වය කෙසේ වෙතත්, අරමුදල්වල නිශ්චිත මූලාශ්‍ර අනාවරණය කර නොතිබුණි.
	ස්වාධීන කණ්ඩායම 17	රාමනාදන් අර්චුනා	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
මඩකලපුව	ඉලන්ගෙයි තමිල් අරසු කච්චි (ITAK)	ෂානාක්‍යන් රාසමානික්කම්	3,694,840.00	3,694,840.00- මහජන දායකත්වය
		ඥානමුත්තු ශ්‍රීනේසන්	2,671,760.00	2,671,760.00 - මහජන සහ සමූහ දායකත්වය
		ඉලෙයියතම්බි ශ්‍රීනාත්	193,270.00	193,270.00- මහජන දායකත්වය
	ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොංග්‍රසය (SLMC)	එම්.එල්.ඒ. එම්. හිස්බුල්ලා	ඔහුගේ නිල මැතිවරණ වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	කන්දසාමි ප්‍රභු	306,620.00	306,620.00- සමූහ දායකත්වය
දිගාමඩුල්ල	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	වසන්ත පියතිස්ස	3,220.00	3,220.00- සිය දායකත්වය
		මංජුල රත්නායක	3,220.00	3,220.00- සිය දායකත්වය

		ප්‍රියන්ත විජේරත්න	3,220.00	3,220.00- සිය දායකත්වය
		මුතුමැණිකේ රත්වත්ත	3,220.00	3,220.00- සිය දායකත්වය
	ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොංග්‍රසය (SLMC)	මීරසහිබු උතුමලෙබ්බේ	3,576,600.00	600,000.00- සිය දායකත්වය 1,650,000.00- මහජන දායකත්වය 800,000.00- සිය දායකත්වය (ස්වර්ණාභරණ අලෙවිය) 50,000.00- ද්‍රව්‍යමය දායකත්වය 50,000.00- සේවා සැපයුම 503,800.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
කොළඹ	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	හරිනි අමරසූරිය	අපේක්ෂකයා විසින් පුද්ගලිකව කිසිදු ප්‍රචාරක ආදායමක් හෝ වියදමක් දරා නොතිබූ අතර, සම්පූර්ණ ප්‍රචාරක කටයුතු දේශපාලන පක්ෂය විසින් පමණක් කළමනාකරණය කර තිබුණි.	-
		චතුරංග අබේසිංහ	861,150.00	861,150.00- සිය දායකත්වය
		සුනිල් වටගල	503,375.00	500,000.00- මහජන දායකත්වය 5,000.00- සිය දායකත්වය
		ලක්ෂ්මන් නිපුන ආරච්චි	281,250.00	300,000.00- මහජන දායකත්වය
		අනුර පනාගොඩගේ	368,120.00	370,000.00- මහජන දායකත්වය
		එරංග ගුණසේකර	515,250.00	515,250.00- මහජන දායකත්වය
		හර්ෂණ නානායක්කාර	338,500.00	340,000.00- මහජන දායකත්වය
		කෞශල්‍යා ආරියරත්න	285,000.00	300,000.00- මහජන දායකත්වය
		අසිත එගොඩවිතානගේ	685,000.00	700,000.00- සිය දායකත්වය

		එම්.ආර්.සාලි	1,403,680.00	1,425,000.00- මහජන දායකත්වය 1,425.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
		සුසන්ත දොඩවත්ත	351,400.00	351,400.00- සිය දායකත්වය
		චන්දන සූරියආරච්චි	437,500.00	450,000.00- මහජන දායකත්වය
		සමන්මලී ගුණසිංහ	266,000.00	275,000.00- මහජන දායකත්වය
		දේවානන්ද සුරවීර	335,000.00	350,000.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	සජිත් ප්‍රේමදාස	1,933,618.19	1,933,618.19- මහජන දායකත්වය
		හර්ෂ ද සිල්වා	5,612,166.75	මුළු මුදලෙන් රු. 140,000.00ක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද මූලාශ්‍රවලින් ලැබී තිබූ අතර, ඉතිරි මුදල ස්වයං දායකත්වයක් ලෙස සපයා තිබුණි.
		මුජිබර් රහුමාන්	5,718,980.00	4,000,000.00- මහජන දායකත්වය 1,750,000.00- සිය දායකත්වය 25,230.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
		එස්. එම්. මරික්කාර්	5,315,380.00	5,477,870.00- මහජන දායකත්වය 27,352.00- මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත
ත්‍රිකුණාමලය	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	අරුන් හේමචන්ද්‍ර	275,000.00	250,000.00 - මහජන දායකත්වය
		රොෂාන් අක්මීමන	100,000.00	81,500.00- මහජන දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	ඉම්රාන් මහරූෆ්	2,095,000.00 සාමූහික දායකත්වය	වාර්තාව ආවරණය කරනු ලබන්නේ රු.556,000.00 ක වියදම් පමණි
	ඉලන්ගෙයි තමිල් අරසු කච්චි (ITAK)	ෂන්මුගම් කේ.එස්. කුගදාසන්	2,565,000.00 - මූලාශ්‍රය අනාවරණය කර නොමැත	ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු පැහැදිලි නොවේ.
පුත්තලම	ජාතික ජන බලවේගය (NPP)	ඇන්ටන් සරත් ජයකොඩි	200,550.00	200,550.00 – සිය දායකත්වය
		විජේසිංහ මුදියන්සේලාගේ හිරුණි මධූෂා විජේසිංහ	203,000.00	203,000.00 – සිය දායකත්වය

		හේරත් මුදියන්සේලාගේ ගයාන් ජානක කුමාර	249,300.00	249,300.00 – සිය දායකත්වය
		මුහම්මදු ජලීල් මුහම්මද් ෆයිසාල්	161,000.00	161,000.00 – සිය දායකත්වය
		ඇන්ටන් සරත් ජයකොඩි	141,000.00	145,000.00 – සිය දායකත්වය
		අභයරත්න හේරත් මුදියන්සේලාගේ හරිස්චන්ද්‍ර අභයරත්න අජිත් ගිහාන්	315,200.00	315,200.00 – සිය දායකත්වය
	සමගි ජන බලවේගය (SJB)	අප්පුහාමි මාකවිට ආරච්චිගේ දොන් හෙක්ටර් හිජිනස්	ඔහුගේ නිල වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-
		මිහිඳුකුලසූරිය වීබද්දගේ ජනත් චිත්‍රාල් ප්‍රනාන්දු	ඔහුගේ නිල වියදම් අනාවරණය සොයාගත නොහැකි විය	-

විශ්ලේෂණයට ඇතුළත් වන පරාසය : දත්ත රැස්කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අතරතුර මතු වූ තාක්ෂණික දුෂ්කරතා හේතුවෙන්, මෙම විශ්ලේෂණයට ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්ක 22 න් දිස්ත්‍රික්ක 21 ක තොරතුරු ඇතුළත් වේ. ගම්පහ මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කයට අදාළ දත්ත මෙයට ඇතුළත් කිරීමට නොහැකි විය.

2024 පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයට තරඟ කළ අපේක්ෂකයින් විසින් මැතිවරණ වියදම් සහ ආදායම් වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ ඓතිහාසික සන්ධිස්ථානයක් සලකුණු කරයි. 1977 වසරේ මනාප ඡන්ද ක්‍රමය හඳුන්වා දීමෙන් පසු, පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයකට තරඟ කළ අපේක්ෂකයින් විසින් මැතිවරණයකින් පසුව මැතිවරණ මූල්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් ඉදිරිපත් කළ යුතු වූ ප්‍රථම අවස්ථාව මෙය විය. එබැවින්, පාර්ලිමේන්තු අපේක්ෂකයින් විසින් මෙලෙස මැතිවරණ වියදම් වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම, මැතිවරණ මූල්‍යකරණයේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම ඉහළ නැංවීම උදෙසා තැබූ වැදගත් ආයතනික පියවරක් නිරූපණය කරයි.

තේරී පත් වූ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මැතිවරණ වියදම් සහ ආදායම් වාර්තා 225 ක්, දේශපාලන පක්ෂ ලේකම්වරුන් සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම් නායකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා ද සමඟින් විශ්ලේෂණය කිරීමේදී අනාවරණය වන්නේ, බලාපොරොත්තු වූ ඉදිරිපත් කිරීම් සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් මග හැරී තිබුණද, ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවලින් බහුතරයක් මෙම නව නියාමන යාන්ත්‍රණය යටතේ ස්ථාපිත කර ඇති වාර්තාකරණ රාමුව සහ අවශ්‍යතාවලට අනුකූල වීමට උත්සාහ කර ඇති බවයි. කෙසේ වුවද, එම හෙළිදරව් කිරීම්වල ගුණාත්මකභාවය, සම්පූර්ණත්වය සහ උපකාරක තොරතුරුවල මට්ටම අපේක්ෂකයින් සහ දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් අතර සැලකිය යුතු ලෙස විවිධ විය. මෙම සමාලෝචනය මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ප්‍රචාරණ මූල්‍යකරණයේ විකාශනය වන ස්වභාවය පිළිබඳව වැදගත් අවබෝධයක් ලබා දෙන ප්‍රධාන රටාවන් කිහිපයක් හඳුනාගෙන ඇත.

මෙහි දක්නට ලැබෙන වඩාත්ම කැපී පෙනෙන නිරීක්ෂණයක් වන්නේ, අපේක්ෂක මට්ටමේ සහ පක්ෂ මට්ටමේ මැතිවරණ මූල්‍යකරණ ආකෘතීන් අතර පවතින වෙනසයි. දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයකදීම, විපක්ෂ පක්ෂවලින් තේරී පත් වූ අපේක්ෂකයින්ට සාපේක්ෂව ජාතික ජන බලවේගයෙන් තේරී පත් වූ අපේක්ෂකයින් වාර්තා කර තිබුණේ අතිශයින්ම සීමිත පෞද්ගලික මැතිවරණ වියදම් හෝ ශුන්‍ය (0) වියදම්ය. නිදසුනක්

වශයෙන්, කොළඹ මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කය තුළ තනි අපේක්ෂකයෙකු සඳහා අවසර ලත් උපරිම වියදම් සීමාව රුපියල් මිලියන 5.75 ක් වූ අතර, ජාතික ජන බලවේගයේ දිස්ත්‍රික් නායිකා හරිනි අමරසූරිය මහත්මිය වාර්තා කර තිබුණේ තමන් කිසිදු පෞද්ගලික මැතිවරණ වියදමක් දරා නොමැති බවත්, සෘජු මැතිවරණ ප්‍රචාරක දායකත්වයන් කිසිවක් ලබා නොගත් බවත්ය. ඊට ප්‍රතිපක්ෂව, සමගි ජන බලවේගය නියෝජනය කරමින් කොළඹ දිස්ත්‍රික් නායකයා ලෙස කටයුතු කළ සජිත් ප්‍රේමදාස මහතා රුපියල් 1,933,618.19 ක පෞද්ගලික මැතිවරණ වියදමක් වාර්තා කර තිබුණි. කෙසේ වුවද, එම වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා භාවිත කළ මැතිවරණ ප්‍රචාරක ආදායම් මාර්ග පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඔහුගේ හෙළිදරව්ව මගින් සපයා නොතිබුණි.

ජාතික ජන බලවේගයේ අපේක්ෂකයින් සාපේක්ෂව අඩු පෞද්ගලික වියදම් වාර්තා කර ඇති බව වටහා ගැනීම වැදගත් වේ. තවද, ඔවුන් තමන්ට ලැබුණු සියලුම මැතිවරණ ආදායම් සඳහා දායකයින්ගේ නම් හෙළිදරව් කර තිබුණද, මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත මගින් එක් එක් දායකයාගේ ජාතික හැඳුනුම්පත් අංකය ද ඇතුළත් කිරීම අනිවාර්ය කර ඇත. විවිධ දේශපාලන පක්ෂ සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල ඉදිරිපත් කිරීම් සමග සැසඳීමේදී ජාතික ජන බලවේගයේ අපේක්ෂක මට්ටමේ හෙළිදරව් කිරීම්වල එවැනි සවිස්තරාත්මක තොරතුරු අඩුවෙන් පැවතියද, විනිවිදභාවය උදෙසා ඔවුන් දක්වා ඇති සමස්ත උත්සාහය ප්‍රශංසනීය වේ. මෙම අපේක්ෂකයින්ගේ සමස්ත මැතිවරණ ව්‍යාපාරයම මධ්‍යගතව සහ දේශපාලන පක්ෂය විසින් සෘජුවම හසුරුවන ලද බැවින්, තමන්ගේ මූල්‍ය කටයුතු ක්‍රමානුකූලව වාර්තා කිරීමට ඔවුන්ට සුවිශේෂී අවස්ථාවක් හිමි විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, පක්ෂ මට්ටමේ හෙළිදරව් කිරීම් ද සාපේක්ෂව මැනවින් ව්‍යුහගත වී තිබුණි. උදාහරණයක් ලෙස, ජාතික ජන බලවේගයේ මහලේකම්වරයා විසින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද නිල වාර්තාවට අනුව, පක්ෂය විසින් රුපියල් 68,582,205.26 ක ආදායමක් ලැබුණු බවත්, ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා රුපියල් 74,293,405.26 ක මුදලක් වැය කළ බවත් හෙළි කර තිබුණි. නිශ්චිත ආදායම් මාර්ග පිළිබඳව සපයා ඇති තොරතුරු සම්පූර්ණයෙන්ම සර්වග්‍රාහී නොවුවද, දායකයින් හඳුනා ගැනීමට සහ උපකාරක ලේඛන අමුණා තිබීමට පක්ෂය විසින් ගෙන ඇති දැනුවත් උත්සාහය, අනෙකුත් බොහෝ ඉදිරිපත් කිරීම්වල ප්‍රමිතිය හා සැසඳීමේදී සැලකිය යුතු යහපත් පියවරක් නිරූපණය කරයි.

එලෙසම, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය සඳහා දේශපාලන පක්ෂයකට දැරිය හැකි උපරිම වියදම් සීමාව රුපියල් 79,493,756.00 ක්ව පැවති පසුබිමක, සමගි ජන බලවේගය කොළඹ දිස්ත්‍රික් ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා රුපියල් 35,528,984.41 ක වියදමක් වාර්තා කර තිබුණි. කෙසේ වුවද, සමගි ජන බලවේගයේ හෙළිදරව්වේ පැවති ප්‍රධාන සීමාවක් වූයේ, මැතිවරණ ප්‍රචාරක ආදායම් මාර්ග සහ එහි සංයුතිය පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඇතුළත් නොවීමයි. වියදම් සංඛ්‍යාලේඛන හෙළිදරව් කර තිබුණද, එම අරමුදල් සපයාගත් ආකාරය පිළිබඳව ඊට අනුරූප තොරතුරු නොමැති වීම, මැතිවරණ මූල්‍යකරණයේ සමස්ත විනිවිදභාවය තක්සේරු කිරීමේදී දුෂ්කරතා මතු කරයි.

මෙම ගැටලුව බොහෝ දේශපාලන පක්ෂ සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම් හරහා හඳුනාගත් පොදු අභියෝග යකි. වියදම් හෙළිදරව් කිරීම් මගින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක සම්පත් උපයෝගී කරගත් ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු සැපයුවද, ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා බොහොමයක් ලැබුණු අරමුදල්වල මූලාරම්භය ප්‍රමාණවත් පරිදි හෙළිදරව් කිරීමට අපොහොසත් වී ඇත. පැහැදිලි ආදායම් මූලාශ්‍ර පිළිබඳ තොරතුරු නොමැති වීම, මැතිවරණ මූල්‍යකරණයේ විනිවිදභාවය ස්වාධීනව ඇගයීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට, සිවිල් සංවිධානවලට, පර්යේෂකයින්ට සහ පුරවැසියන්ට ඇති හැකියාව සැලකිය යුතු ලෙස සීමා කරයි.

තවදුරටත් අවධානය යොමු කළ යුතු අනෙක් වැදගත් ක්ෂේත්‍රය වන්නේ, මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතුවලදී තෙවන පාර්ශවීය ක්‍රියාකාරීන්ගේ භූමිකාවයි. ප්‍රචාරක කටයුතු කළමනාකරණය කිරීමේදී ප්‍රචාරක ආයතන, සන්නිවේදන සමාගම් සහ අනෙකුත් සේවා සපයන්නන් ඇතුළු අතරමැදි ක්‍රියාකාරීන්ගේ මැදිහත් වීම වර්ධනය වෙමින් පවතින බව මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන සහ පර්යේෂකයින් වසර ගණනාවක සිට පෙන්වා දී ඇත. කෙසේ වුවද, වත්මන් හෙළිදරව් කිරීමේ රාමුව මගින් එවැනි මැදිහත් වීම්වල ස්වභාවය සහ ප්‍රමාණය පිළිබඳව ලබා දෙන්නේ සීමිත අවබෝධයකි. ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා මත පදනම්ව, මෙම තෙවන පාර්ශවයන් විසින් ඉටු කරන ලද සැබෑ භූමිකාව, එනම් ඔවුන් ගාස්තු සහිත සේවාවන් සැපයුවේද, සම්පත් දායකත්වයන් ලබා දුන්නේද, නැතහොත් වෙනත් විධිවිධාන හරහා ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසුවේද යන්න තීරණය කිරීම තවදුරටත් දුෂ්කරව පවතී.

සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, ප්‍රථම වතාවට පවත්වන ලද පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ මූල්‍ය හෙළිදරව් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අනාගත ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වටිනා පදනමක් සපයයි. වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමම සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් නිරූපණය කරන අතරම, ඵලදායී මැතිවරණ මූල්‍ය නියාමනයක් සඳහා අරමුදල් මූලාශ්‍ර වඩාත් ශක්තිමත් ලෙස හෙළිදරව් කිරීම, දේශපාලන පක්ෂ සහ අපේක්ෂකයින් සඳහා වඩාත් පැහැදිලි බැඳීම් පැනවීම, ලේඛනගත කිරීමේ අවශ්‍යතා වැඩිදියුණු කිරීම සහ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ අධීක්ෂණ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම අත්‍යවශ්‍ය වන බව මෙම සොයාගැනීම්වලින් ගම්‍ය වේ. මෙම අඩුපාඩු සඳහා විසඳුම් නොසොයා, මැතිවරණ මූල්‍ය වාර්තාකරණය ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි විනිවිදභාවය, වගවීම සහ මහජන විශ්වාසය සහතික කරන ඵලදායී යාන්ත්‍රණයක් වනු වෙනුවට, හුදෙක් ක්‍රියාපටිපාටික අනුකූලතාවක් පමණක් වීමේ අවදානමක් පවතී.

වගුව 09 - ජාතික ලැයිස්තු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් විසින් වාර්තා කරන ලද මැතිවරණ වියදම්වල විස්තරය

පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය - **2024** නොවැම්බර් **14**

#	අපේක්ෂකයාගේ නම	දේශපාලන පක්ෂය/ ස්වාධීන කණ්ඩායම	වාර්තාගත වියදම් (රු)	උපරිම අනුමත වියදම (රු.)	සටහන්
01	රත්නායක වීරකෝන් බිමල් නිරෝෂන්	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	34,698	අපේක්ෂකයා විසින් කිසිදු ප්‍රචාරක වියදමක් දරා නොමැති බවත්, කිසිදු ආධාරයක් හෝ මූල්‍ය දායකත්වයක් ලබාගෙන නොමැති බවත් ප්‍රකාශ කර ඇත. අදාළ වාර්තාවට අනුව, සියලුම ප්‍රචාරක කටයුතු පක්ෂය, අනුබද්ධ දේශපාලන කණ්ඩායම් සහ තනි පාක්ෂිකයන් විසින් සිදුකර තිබේ. කෙසේ වෙතත්, වාහන ලියාපදිංචි අංක සහ දුරකථන/ජංගම දුරකථන අංක අනාවරණය කිරීම අනිවාර්ය වුවද, එම තොරතුරු සපයා ඇත්තේ නියමිත වියදම් වාර්තාවේ නොව ඊට අමුණා ඇති දිවුරුම් ප්‍රකාශයේ පමණි. තාක්ෂණික වශයෙන් ගත් කල, මෙමගින් අදාළ වාර්තාව අසම්පූර්ණ එකක් බවට පත්වේ.
02	නියගම ගමගේ අනුර කරුණාතිලක	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	35,677	එම නිරීක්ෂණයමය.
03	උපාලි පන්නිලගේ	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	35,677	එම නිරීක්ෂණයමය.
04	පී. එරංග උදේෂ් වීරරත්න	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	34,698	එම නිරීක්ෂණයමය.
05	කුරුඳු පටබැඳිගේ අරුණ ජයසේකර	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	34,698	එම නිරීක්ෂණයමය.

06	හර්ෂණ පීරිස් සූරියප්පෙරුම	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	34,698	එම නිරීක්ෂණයමය.
07	ජනිත් රුවන් කොඩිතුවක්කු	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	34,698	එම නිරීක්ෂණයමය.
08	පුණ්‍ය ශ්‍රී කුමාර ජයකොඩි	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	35,677	එම නිරීක්ෂණයමය.
09	රාමලිංගම් චන්ද්‍රසේකරන්	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	10,227	එම නිරීක්ෂණයමය.
10	කේ.ඩබ්ලිව්.පී. නජිත් ඉන්දික	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	13,214	එම නිරීක්ෂණයමය.
11	සුගත් තිලකරත්න	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	35,677	එම නිරීක්ෂණයමය.
12	හේවා හීන්පල්ලගේ ලක්මාලි කාංචනා හේමචන්ද්‍ර	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	34,698	එම නිරීක්ෂණයමය.
13	අලබඩ ගමගේ සුනිල් කුමාර	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	34,698	එම නිරීක්ෂණයමය.
14	රත්නායක මුදියන්සේලාගේ ගාමිණී රත්නායක	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	13,214	එම නිරීක්ෂණයමය.
15	ජයසූරිය වංශාධිපති පතිරන්නැහෙලාගේ රුවන් චමින්ද රණසිංහ	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	13,264	එම නිරීක්ෂණයමය.
16	සුගත් වසන්ත ද සිල්වා	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	34,698	එම නිරීක්ෂණයමය.
17	අබූබකර් අතම්බාවා	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශූන්‍යයි	10,821	අබූබකර් අතම්බාවා 2024 මැතිවරණයේදී අම්පාර (දිගාමඩුල්ල) දිස්ත්‍රික්කයෙන් තරග කරමින් පෞද්ගලිකව මැතිවරණ වියදම් දැරූ නමුත්, පාර්ලිමේන්තු ආසනයක් දිනා ගැනීමට අපොහොසත් විය. මැතිවරණයෙන් අනතුරුව, ජාතික ජන බලවේගය විසින් ජාතික ලැයිස්තුව හරහා ඔහුව පාර්ලිමේන්තුවට නම් කරන ලදී. ඔහු පත්කරනු ලැබුවේ මැතිවරණයෙන් පසුව වීම නිසාත්, පක්ෂයේ මුල් ජාතික ලැයිස්තු නාමයෝජනාවලට ඇතුළත්ව නොසිටි නිසාත්, එම ධුරය වෙනුවෙන් ඔහුට අතිරේක වියදම් කිසිවක් වැය වී නොමැත.

18	රත්නායක හෙට්ටිගේ උපාලි සමරසිංහ	ජාතික ජන බලවේගය	වියදම ශුන්‍යයි	4,327	ඔහු ජාතික ජන බලවේගය යටතේ වන්නි දිස්ත්‍රික්කයට තරග කළ අතර, රුපියල් 72,200 ක මැතිවරණ වියදමක් ප්‍රකාශයට පත් කළේය. ඔහු වාර්තා කළ ආදායම රුපියල් 75,000 ක පුද්ගලික පරිත්‍යාග යකින් සමන්විත විය. වන්නි දිස්ත්‍රික්කයෙන් ඔහු තේරී පත් නොවූවත්, පසුව ජාතික ජන බලවේගය විසින් ඔහුව ජාතික ලැයිස්තු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයෙකු ලෙස පත් කරන ලදී.
19	දිලිත් සුසන්ත ජයවීර	සර්ව ජන බලය	ඔහු ගම්පහ මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කයට තරග කර, දිස්ත්‍රික් අපේක්ෂකයෙකු ලෙස සිය වියදම් වාර්තා කළද තේරී පත් නොවීය.	35,677	අදාළ ලේඛනවල පැවති තාක්ෂණික දෝෂයක් හේතුවෙන් මෙම අපේක්ෂකයාගේ වියදම් වාර්තාව සොයා ගැනීමට නොහැකි විය. ඔහු ගම්පහ මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කයට තරග කළද තේරී පත් නොවීය. කෙසේ වෙතත්, පක්ෂයට හිමිවූ එක් ජාතික ලැයිස්තු ආසනය වෙනුවෙන් පසුව ඔහුව පාර්ලිමේන්තුවට පත් කරන ලදී. ගම්පහ දිස්ත්‍රික් අපේක්ෂකයෙකු ලෙස ඔහුට අදාළ වූ උපරිම වියදම් සීමාව වූයේ ජාතික ලැයිස්තු සීමාව නොව රුපියල් 5,683,347 කි.
20	රත්නායක මුදියන්සේලාගේ රංජිත් මද්දුම බණ්ඩාර	සමගි ජන බලවේගය	300,000	7,570	පක්ෂයේ මහලේකම්වරයා ලෙස කටයුතු කරන අදාළ අපේක්ෂකයා, ජාතික ලැයිස්තු වියදම් සීමාව රුපියල් 7,570 ක් වුවද, රුපියල් 300,000 ක වියදමක් වාර්තා කර ඇත.
21	අර්ජුන සුජීව සේනසිංහ	සමගි ජන බලවේගය	වියදම ශුන්‍යයි	34,698	අපේක්ෂකයා විසින් කිසිදු වියදමක් දරා නොමැති බව ප්‍රකාශ කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, ජංගම දුරකථන අංකය වැනි අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු මෙම වාර්තාවට ඇතුළත් කර නොමැත. ප්‍රවාහන හා සන්නිවේදන පිරිවැය වියදම් සීමාවන්ගෙන් නිදහස් කර තිබුණද, වාහන සහ සන්නිවේදන තොරතුරු අනාවරණය කිරීම මගින් පාරදෘශ්‍යභාවය සහ වගවීම ඉහළ නැංවේ.
22	මොහොමඩ් නිසාම් කාරියප්පර්	සමගි ජන බලවේගය	වියදම ශුන්‍යයි	34,698	අපේක්ෂකයාගේ ජංගම දුරකථන අංකය වැනි අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු අනාවරණය කර නොමැති බැවින්, මෙම වාර්තාව අසම්පූර්ණ වේ.

23	මොහොම්මදු ඉසමයිල් මුත්තු මුහම්මදු	සමගි ජන බලවේගය	වියදම ශුන්‍යයි		ඔහු 2025 නොවැම්බර් 28 වන දින ජාතික ලැයිස්තු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී ධුරයෙන් ඉල්ලා අස්විය. ඒ වන විට ඔහු සමස්ත ලංකා මක්කල් කොංග්‍රසය නියෝජනය කළේය.
24	අකිලන් මනෝහරන් ගනේෂන්	සමගි ජන බලවේගය	මෙම වාර්තාගත වියදම්, ජාතික ලැයිස්තු නාමකරණය යටතේ පමණක් නොව, අපේක්ෂකයෙකු ලෙස කොළඹ මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කයේ දිස්ත්‍රික් නාමයෝජනා ලැයිස්තුව යටතේ තරග කරමින් සිදුකරන ලද දිස්ත්‍රික් අපේක්ෂකත්වයට අදාළ වේ.	34,698	අදාළ අපේක්ෂකයා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජනතා පෙරමුණ නියෝජනය කරමින්, සමගි ජන බලවේගයේ නාමයෝජනා ලැයිස්තුව යටතේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයට තරග කළේය. ඒ අනුව, වියදම් වාර්තා කර ඇත්තේ ජාතික ලැයිස්තු නාමකරණය යටතේ නොව ඔහුගේ දිස්ත්‍රික් අපේක්ෂකත්වය යටතේය. අපේක්ෂකයෙකු ලෙස ඔහු වාර්තා කළ වියදම රුපියල් 2,377,725.19 ක් විය.
25	මොහොමඩ් ෆයිසර් මුස්තාෆා	නව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ	වියදම ශුන්‍යයි	34,698	අපේක්ෂකයා විසින් කිසිදු වියදමක් දරා නොමැති බව ප්‍රකාශ කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, අවශ්‍ය තොරතුරු කිහිපයක් අනාවරණය කර නොමැති බැවින් මෙම වාර්තාව අසම්පූර්ණ වේ.
26	රවීන්ද්‍ර සංදේශ් කරුණානායක	නව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ	වියදම ශුන්‍යයි	34,698	කිසිදු වියදමක් වාර්තා කර නොමැත. වාහන ලියාපදිංචි අංක සහ ජංගම දුරකථන අංක වැනි අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු ද මෙම වාර්තාවේ අනාවරණය කර නොමැත.
27	මුහම්මතු සාලි නලීම්	ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොන්ග්‍රසය	ඔහු දිස්ත්‍රික් අපේක්ෂකයෙකු ලෙස තරග කළ අතර තේරී පත් නොවීය.		අදාළ අපේක්ෂකයා 2025 මැයි 06 වන දින පැවැත්වුණු පළාත් පාලන මැතිවරණයට තරග කිරීම සඳහා 2025 මාර්තු 14 වන දින පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී ධුරයෙන් ඉල්ලා අස්විය.
28	පත්මනාදන් සත්‍යලිංගම්	ඉලංගෙයි තමිල් අරසු කච්චි	1,698.785	4,327	අදාළ අපේක්ෂකයා වන්නි මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කයට තරග කළද ජයග්‍රහණය කිරීමට අපොහොසත් වූ අතර, පසුව ජාතික ලැයිස්තුව හරහා පත් කරන ලදී. මෙහි අනාවරණය කර ඇති වියදම් අදාළ වන්නේ ඔහුගේ දිස්ත්‍රික් අපේක්ෂකත්වයට මිස ජාතික ලැයිස්තු නාමයෝජනාවට නොවේ. ඉදිරිපත් කරන ලද අනෙකුත් බොහෝ වාර්තාවලට සාපේක්ෂව, මෙම වාර්තාව නියමිත වාර්තාකරණ ආකෘතියට අනුකූලව සකස් කර ඇත.

29	ලක්ෂ්මන් නාමල් රාජපක්ෂ	ශ්‍රී ලංකා පොදු ජන පෙරමුණ	315,000	9,970	අදාළ අපේක්ෂකයා, ජාතික ලැයිස්තු වියදම් සීමාව රුපියල් 9,970 ක් වුවද, ඉන්වොයිස් පත් මගින් සනාථ කරන ලද රුපියල් 315,000 ක වියදමක් වාර්තා කර ඇත. මෙය වියදම් සීමාවන් බලපැවැත්වෙන ආකාරය හෝ වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා අර්ථකථනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ගැටලු මතු කරයි. ඔහු පක්ෂයේ ජාතික සංවිධායකවරයා ලෙස කටයුතු කරයි. තවද, ඔහුගේ ප්‍රකාශයට අනුව, වියදම් ප්‍රමාණයේ ඉහළ සීමාව ලෙස රුපියල් 321,907 ක් සඳහන් කර තිබේ.

ජාතික ලැයිස්තු මන්ත්‍රීවරුන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මැතිවරණ වියදම් හෙළිදරව් කිරීම් විශ්ලේෂණය කිරීමේදී, ඍජුවම මැතිවරණයට තරඟ කළ පාර්ලිමේන්තු අපේක්ෂකයින්ට සාපේක්ෂව පැහැදිලි වෙනස් රටාවක් අනාවරණය වේ. ජාතික ලැයිස්තු මන්ත්‍රීවරුන් තනි මනාප ඡන්ද මගින් තේරී පත් නොවන බැවින් සහ සාම්ප්‍රදායික අර්ථයෙන් කොට්ඨාස පාදක කරගත් ව්‍යාපාර සාමාන්‍යයෙන් සිදු නොකරන නමුත්, ජාතික ලැයිස්තු අපේක්ෂකයින් සඳහා වෙන් කර ඇති අතිශයින්ම අඩු වියදම් සීමාවන්, නියාමන යාන්ත්‍රණයක් ලෙස ඒවායේ පවතින ප්‍රායෝගික අදාළත්වය සහ ප්‍රමාණවත්භාවය පිළිබඳව ගැටලු මතු කරයි.

කැපී පෙනෙන කරුණක් වන්නේ, මෙම සීමාවන් මූලික ප්‍රචාරක කටයුත්තකට පවා ප්‍රමාණවත් නොවිය හැකි බවට මුලදී මතු වූ ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් නොතකා, තමන්ගේ පක්ෂ හරහා පත් කරන ලද ප්‍රමුඛ පෙළේ දේශපාලන චරිත කිහිපයක් ඇතුළුව ජාතික ලැයිස්තු නාමයෝජනා ලැබූවන්ගෙන් බහුතරයක් සිය වියදම් ශුන්‍ය (0) ලෙස වාර්තා කර තිබීමයි. මෙයින් ගම්‍ය වන්නේ බොහෝ ජාතික ලැයිස්තු පත්වීම් සඳහා මූලික වශයෙන් සහයෝගය ලැබී ඇත්තේ තනි අපේක්ෂකයා කේන්ද්‍ර කරගත් මැතිවරණ ව්‍යාපාර හරහා නොව, පක්ෂ මට්ටමේ පවතින ප්‍රචාරක ව්‍යුහයන්ගෙන් බවයි. කෙසේ වුවද, මෙලෙස පුළුල් ලෙස ශුන්‍ය වියදම් ප්‍රකාශ කිරීම මඟින් දේශපාලන පක්ෂ, අනුබද්ධ කණ්ඩායම් හෝ පෞද්ගලික ආධාරකරුවන් විසින් සපයනු ලබන ඕනෑම මැතිවරණ ප්‍රචාරක සහයෝගයක් මෙම හෙළිදරව් කිරීමේ රාමුව තුළ නිසි පරිදි ඇතුළත් කර ගැනීම සහතික කිරීමේ වැදගත්කම ඉස්මතු කරයි.

මෙම සමාලෝචනය හරහා හඳුනාගත් තවත් ගැටලුවක් වන්නේ, මූලික වාර්තාකරණ අවශ්‍යතාවලට අනුකූල වීමේදී පවතින අස්ථාවර ස්වභාවයයි. ජාතික ලැයිස්තු නාමයෝජනා ලැබූවන් කිහිප දෙනෙකු මැතිවරණ කාලසීමාව තුළ භාවිත කරන ලද ජංගම දුරකථන අංක පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීමට අපොහොසත් වී තිබූ අතර, ඇතැම් පිරිස් ප්‍රවාහන වාහන පිළිබඳ විස්තර ද හෙළි කර නොතිබුණි. මෙම තොරතුරු විනිවිදභාවය සහතික කිරීමේ අරමුණ උදෙසා අතිශයින්ම අදාළ වේ. වත්මන් රාමුව යටතේ ප්‍රවාහන හා සන්නිවේදන වියදම්, පනතේ වියදම් සීමාවන්ගෙන් නිදහස් කර තිබුණද, මැතිවරණ ප්‍රචාරක ක්‍රියාකාරකම් ඵලදායී ලෙස නිරීක්ෂණය කිරීමට සහ සත්‍යාපනය කිරීමට හැකි වීම සඳහා එවැනි තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීම තවදුරටත් වැදගත් වේ.

එමෙන්ම, අපේක්ෂකයින් විසින් උපරිම අනුමත වියදම් සීමාවන් වැරදියට වටහාගෙන හෝ වැරදි ලෙස අන්වර්තනය කර ඇති අවස්ථා ද මෙම සමාලෝචනයේදී හඳුනාගෙන ඇත. නිදසුනක් වශයෙන්, සමගි ජන බලවේගයේ මහලේකම්වරයා සහ ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණේ ජාතික සංවිධායකවරයා ඇතුළු පක්ෂවල ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජිතයින්, තමන්ට අදාළ වන සීමාවන් සමඟ නොගැලපෙන වියදම් සීමාවන් සඳහන් කරමින් වියදම් සංඛ්‍යාලේඛන වාර්තා කර තිබුණි. මෙවැනි පරස්පරතාවන් හේතුවෙන්, මැතිවරණ වියදම් සැලසුම් කිරීම සහ වාර්තා කිරීම නියමිත නියාමන රාමුවට අනුකූලව සිදු කර ඇත්දැයි ප්‍රශ්න මතු වේ. මෙම නොගැලපීම් නොවිසඳී පැවතුණහොත්, ඒවා නීතිමය පරීක්ෂාවට ලක් වීමේ විභවතාවක් පවතින අතර අදාළ බලධාරීන්ගෙන් ඒ පිළිබඳව පැහැදිලි කිරීම් අවශ්‍ය වනු ඇත.

ජාතික ජන බලවේගයේ ජාතික ලැයිස්තු නාමයෝජනා ලැබූවන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා ද සුවිශේෂී නියාමන අභියෝගයක් මතු කරයි. එහි නාමයෝජනා ලැබූ අපේක්ෂකයින් 18 දෙනාම බොහෝ දුරට සමාන හෙළිදරව් කිරීම් ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර, එයින් හැඟවෙන්නේ සමස්ත ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරය තනි තනි නාමයෝජනා ලැබූවන් විසින් නොව, දේශපාලන පක්ෂය විසින් මෙහෙයවා මූල්‍යකරණය කර ඇති බවයි. මෙයින් පක්ෂයක් විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබන ප්‍රචාරක ව්‍යුහයක පවතින යථාර්ථය පිළිබිඹු වුවද, වත්මන් නීතිමය රාමුව මඟින් එක් එක් අපේක්ෂකයා විසින් තනි තනිව මැතිවරණ වියදම් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම අනිවාර්ය කර ඇත. පක්ෂය විසින් මෙහෙයවන ලද ප්‍රචාරක කටයුතු පිළිබඳව පමණක් සඳහන් කරමින් දිවුරුම් ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් කිරීම මඟින් මැතිවරණ මූල්‍ය හෙළිදරව් කිරීමේ පුළුල් අරමුණ, එනම් එක් එක් අපේක්ෂක මට්ටමින් විනිවිදභාවය සහතික කිරීම සම්පූර්ණයෙන්ම ඉටු නොවේ.

මෙම සොයාගැනීම් මඟින් වත්මන් මැතිවරණ ප්‍රචාරක මූල්‍ය රාමුව තුළ පවතින නියාමන හිඩැසක් ඉස්මතු කරයි. මෙම පනත මඟින් අපේක්ෂකයින් සඳහා වාර්තාකරණ බැඳීම් ස්ථාපිත කර ඇති නමුත්, ජාතික ලැයිස්තු නාමයෝජනා ලැබූවන් වෙනුවෙන් දේශපාලන පක්ෂ විසින්ම ප්‍රචාරක කටයුතු සම්පූර්ණයෙන්ම කළමනාකරණය කර මූල්‍යකරණය කරනු ලබන අවස්ථාවන්හිදී ගත යුතු පියවර පිළිබඳව සපයන්නේ සීමිත මඟපෙන්වීමකි. එබැවින්, අනාගත ප්‍රතිසංස්කරණ මඟින් ජාතික ලැයිස්තු අපේක්ෂකයින්ගේ සහ දේශපාලන පක්ෂවල වගකීම් පැහැදිලි කිරීම, පක්ෂ අරමුදල්වලින් සිදු කෙරෙන ප්‍රචාරක ව්‍යාපාර සඳහා සුදුසු වාර්තාකරණ යාන්ත්‍රණ ස්ථාපිත කිරීම සහ සියලුම ආකාරයේ ප්‍රචාරක සහයෝගයන් විනිවිදභාවයකින් යුතුව වාර්තාගත කර අර්ථවත් මහජන පරීක්ෂාවකට ලක් කිරීම සහතික කළ යුතුය.

නිර්දේශ සහ ඉදිරි පියවර

ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ ස්ථාවරත්වය සහ එහි මතු වෙමින් පවතින අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින්, මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීම වැදගත් නෛතික සහ ආයතනික සංවර්ධනයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. තවද, එය මැතිවරණ කළමනාකරණය සඳහා වගකිව යුතු අධිකාරිය ලෙස ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් ගන්නා ලද ප්‍රගතිශීලී පියවරක් නියෝජනය කරයි. එබැවින්, මෙම ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සමාලෝචනය කර ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අදාළ සියලුම පාර්ශවකරුවන්ට වගකීමක් ඇත. වඩාත්ම මෑත කාලයේ පැවැත්වූ ජාතික මැතිවරණ දෙක සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා විශ්ලේෂණය මත පදනම්ව පහත සඳහන් නිර්දේශ යෝජනා කෙරේ.

1. වාර්තාකරණ ක්‍රමවේදයට පහසුකම් සැලසීම

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව දැනටමත් ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා සම්මත ආකෘතියක් සහ මාර්ගෝපදේශ මාලාවක් හඳුන්වා දී ඇත. මෙම ආකෘතිය සාමාන්‍යයෙන් ක්‍රමානුකූල වන අතර, මෙම අදියරේ දී ප්‍රධාන සංශෝධන අවශ්‍ය නොවේ. කෙසේ වෙතත්, ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය නවීකරණය කිරීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතු ය.

වර්තමානයේදී වාර්තා භෞතිකව, තැපැල් මාර්ගයෙන් සහ විද්‍යුත් තැපෑල හරහා භාරගනු ලබන අතර, ඒ හේතුවෙන් කොමිෂන් සභාවේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ඒවා නැවත පරිලෝකනය කිරීමට සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට සිදුවේ. මෙය අධික කාලයක් වැය වන මෙන්ම අකාර්යක්ෂම කාර්යයකි. මෙම තත්ත්වය මඟහරවා ගැනීම සඳහා, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබන විශේෂිත වෙබ් අඩවියක් පාදක කරගත් යෙදවුමක් හරහා වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතුය. හෙළිදරව් කිරීම්වල අඩංගු විය හැකි මඟහැරුණු හෝ වැරදි දත්ත ඉවත් කිරීම සඳහා, කොමිෂන් සභාව විසින් වෙබ් අඩවියක් පාදක කරගත් ගොනු කිරීමේ යෙදවුමක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. මෙම ඩිජිටල් වේදිකාව මඟින් ස්වයංක්‍රීය වලංගුභාවය පරීක්ෂා කිරීමේ පියවර ක්‍රියාත්මක කෙරෙන බැවින්, අපේක්ෂකයින්ට තම වාර්තා නිල වශයෙන් ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර, එහි පවතින දෝෂ තථ්‍ය කාලීනව හඳුනාගෙන නිවැරදි කිරීමට අවස්ථාව සැලසේ.

කාර්යක්ෂමතාව සහතික කිරීම සඳහා, සෑම මැතිවරණයකින්ම පසුව වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි දිස්ත්‍රික් මැතිවරණ කාර්යාල 25 තුළම සම්බන්ධීකරණ නිලධාරියෙකු බැගින් පත් කිරීමට ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ. මෙම නිලධාරීන්ට මධ්‍යගත පද්ධතිය හරහා වාර්තා එකතු කිරීම, සත්‍යාපනය කිරීම සහ උඩුගත කිරීම අධීක්ෂණය කළ හැකිය. සමස්ත වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමේ සහ හෙළිදරව් කිරීමේ කාලසීමාව පුරාම, දිස්ත්‍රික්කවල සිටින දේශීය සම්බන්ධීකරණ නිලධාරීන් මධ්‍යම දත්ත ගබඩාව වෙත සම්බන්ධ කිරීම මඟින් දිස්ත්‍රික්කවල සිටින බලයලත් සහකාර සහ නියෝජ්‍ය මැතිවරණ කොමසාරිස්වරුන් මත පැටවෙන කාර්යභාරය අවම කිරීමට මෙම ක්‍රියාවලිය හේතු වනු ඇත.

2. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ අධීක්ෂණ බලතල ශක්තිමත් කිරීම

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා ලබා ගැනීම සඳහා සැලකිය යුතු උත්සාහයක් දරා ඇති අතර, අනුකූලතාව දිරිමත් කිරීම සඳහා මාධ්‍ය ව්‍යාපාර පවා භාවිතා කර ඇත. මෙම උත්සාහයන් තිබියදීත්, බොහෝ වාර්තා අසම්පූර්ණ හෝ සත්‍යාපනය කර නොමැති ලෙස පවතී. එබැවින් පවතින නෛතික රාමුව යටතේ කොමිෂන් සභාවට වඩාත් ශක්තිමත් අධීක්ෂණ බලතල ලබාදීම අවශ්‍ය වේ.

වර්තමානයේ දී, කොමිෂන් සභාවට වාර්තා කළ හැක්කේ ප්‍රමාදයන් හෝ පොලීසියට ඉදිරිපත් නොකරන කරුණු පමණි. ඉන් ඔබ්බට, පුරවැසියෙකු, ආයතනයක් හෝ දේශපාලන පක්ෂයක් විසින් පැමිණිල්ලක් ගොනු කිරීම නොකළහොත්, එහි අධිකාරිය සීමිත වේ.

මෙය පහත සඳහන් කරුණු වෙනුවෙන් කොමිෂන් සභාව සතුව මැදිහත් වීමට ඇති හැකියාව සීමා කරයි:

වාර්තාවක නිරවද්‍යතාවය සැක සහිත වන විට,

වියදම් නෛතික සීමාව ඉක්මවා යන විට, නැතහොත්

උපකාරක බිල්පත් සහ ආදායම් මූලාශ්‍ර තොරතුරු නොමැතිවිට.

එවැනි අවස්ථාවල දී මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සෘජු මැදිහත්වීම සඳහා සීමිත ඉඩක් ලබාදීමට පනත සංශෝධනය කිරීම මඟින් විනිවිදභාවය සහ වගවීම ඉහළ නංවනු ඇත.

3. දේශපාලන පක්ෂ ලේකම්වරුන්ට සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම් නායකයින්ට සහාය වීම

මැතිවරණ දෙකෙහිම වාර්තා සමාලෝචනය කිරීමෙන් පෙනී යන්නේ, වඩා හොඳ මගපෙන්වීමක් සහ තාක්ෂණික සහායක් ලබාදීමෙන් බොහෝ දෝෂ සහ පැහැර හැරීම් වළක්වා ගත හැකිව තිබූ බවයි. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව දැනටමත් මැතිවරණ ව්‍යාපාර වියදම් නියාමනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී ඒකකයක් ස්ථාපිත කර ඇති නමුත් අමතර සහය දීමේ යාන්ත්‍රණ අවශ්‍ය වේ.

24/7 සහාය සේවාවක් ස්ථාපිත කළ හැකි අතර, නිතර අසනු ලබන ප්‍රශ්න හැසිරවීමට සහ පියවරෙන් පියවර මගපෙන්වීම සඳහා කෘතිම බුද්ධියෙහි AI සහාය සහිත මෙවලම් භාවිතා කළ හැකි වේ. වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය වෙබ් යෙදුමක් හරහා ඩිජිටල්කරණය කරන්නේ නම් (නිර්දේශ 1 හි සඳහන් පරිදි), වාර්තා උඩුගත කරන විට පද්ධතියට ලබා නොදුන් තොරතුරු හෝ නොගැලපීම් ස්වයංක්‍රීයව සලකුණු කළ හැක.

එවැනි සහයෝගයක් නොමැතිව, අසම්පූර්ණ හෝ සාවද්‍ය වාර්තා පිළිගැනීම අඛණ්ඩව සිදු කෙරෙනු ඇත. මෙම තත්ත්වය 2023 අංක 9 දරන අල්ලස් හා දූෂණ විරෝධී පනත බලාත්මක කිරීමට පෙර, වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශන ක්‍රියාවලිය තුළ පෙර තිබූ සීමාවන්ට සමාන වේ. අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශනය කිරීමේ කොමිෂන් සභාවට එම සන්දර්භය තුළ ක්‍රියා කිරීමට දැන් බලය ඇති සේම, වාර්තාකරණ කාලය තුළ සහාය දීමට සහ අනුකූලතාවය අධීක්ෂණය කිරීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට ද ප්‍රමාණවත් යාන්ත්‍රණ තිබිය යුතු ය.

4. තත්‍ය-කාලීන හෙළිදරව් කිරීමේ වේදිකාවක් හඳුන්වා දීම

මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණය නියාමනයේ වඩාත්ම තීරණාත්මක සහ සංවේදී අංගයක් වන්නේ ආදායම් මූලාශ්‍ර හෙළිදරව් කිරීමයි. මැතිවරණ දෙකෙහිම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි වන්නේ පැහැදිලි නෛතික අවශ්‍යතා තිබියදීත්, බොහෝ පාර්ශවකරුවන් තම ආදායම් මාර්ග හෙළි කිරීමට මැලි වූ බවයි.

මෙය ආමන්ත්‍රණය කිරීමට, මැතිවරණයට අදාළ සියලුම මූල්‍ය ගනුදෙනු මාර්ගගතව වාර්තා කිරීමට ඉඩ සලසන තත්‍ය කාලීන හෙළිදරව් කිරීමේ වේදිකාවක් සකස් කළ යුතු ය. මෙම ක්‍රමවේදය මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ විනිවිදභාවය සහ මහජන විශ්වාසය ඉහළ නංවනු ඇත. මහජනතාවට සහ මාධ්‍යයට මැතිවරණ ව්‍යාපාර මූල්‍යකරණය තත්‍ය කාලීනව නිරීක්ෂණය කළ හැකි බැවින්, එය අනුකූලතාව දිරිමත් කිරීම ද සිදු කරනු ඇත. එවැනි වේදිකාවක් සුදුසු තාක්ෂණික සහාය ඇතිව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට නායකත්වය දිය හැකිය.

5. ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා වෙත මහජන ප්‍රවේශය සහතික කිරීම

ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ දේපළක් වුවද, ඒවා වෙත මහජනතාවට ද ප්‍රවේශය තිබිය යුතු වේ. වර්තමානයේ දී, මෙම වාර්තා දින දහයකට පසු කොමිෂන් සභාවේ වෙබ් අඩවියෙන් ඉවත් කරනු ලබන අතර, එමඟින් විනිවිදභාවය සීමා කර දිගුකාලීන මහජන පරීක්ෂාව වළක්වයි.

විනිවිදභාවය සහතික කිරීම සඳහා, සියලුම මූල්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් ඊළඟ මැතිවරණය පැවැත්වෙන තෙක් විශේෂිත වෙබ් යෙදවුමක අඛණ්ඩව සත්කාරකත්වය සපයා තිබිය යුතුය. ජනාධිපතිවරණයේදී සම්පූර්ණ වාර්තා කෙටි කලකට අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ප්‍රකාශයට පත් කළද, පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයෙන් පසුව ලැබුණු වාර්තා ප්‍රමාණය අධික වීම හේතුවෙන් ඒවා ඩිජිටල් මාධ්‍ය ඔස්සේ ලබා ගැනීමට තිබූ අවකාශය දැඩි ලෙස සීමා විය. ඒ වෙනුවට, මහජනතාවට නිල වේලාවන් තුළ දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල ඇතුළු නම් කරන ලද ස්ථානවලට ගොස් ඒවා භෞතිකව පරීක්ෂා කිරීමට සිදු විය. මෙම පසුගාමී තත්ත්වය මඟින් ඉහළ ධාරිතාවකින් යුත්, විශේෂිත වෙබ් ද්වාරයක් හඳුන්වා දීමේ පරම අවශ්‍යතාව මැනවින් ඉස්මතු කරයි.

විශේෂයෙන් අනාගත මැතිවරණ වල දී, ඡන්දදායකයින්ගේ දැනුවත්භාවය සහ දැනුවත් තේරීම් සඳහා සහාය වීමට අඛණ්ඩ මහජන ප්‍රවේශය පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

6. ස්වාධීන බලාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීම

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව සමස්ත වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය කළමනාකරණය කරන අතර, බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට එයට ඇත්තේ සීමිත බලයකි. එබැවින්, අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභාව (CIABOC) හෝ වෙනත් ආයතනයක් සමඟ සහයෝගීතාවයෙන් ස්වාධීන බලාත්මක කිරීමේ ආයතනයක් පිහිටුවීම හෝ නම් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

එවැනි බලාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් නොමැතිව, එක් මැතිවරණයක් සඳහා වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වන අපේක්ෂකයින්ට අනාගත මැතිවරණ වල දී ප්‍රතිවිපාක නොමැතිව තරග කළ හැකි වනු ඇත. විමර්ශන සහ නඩු පැවරීමේ බලතල කැපවූ ආයතනයකට පැවරීම මඟින් උල්ලංඝනයන් කඩිනමින් විසඳනු ඇති බවට සහතික කෙරෙනු ඇති අතර, නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව හෝ පොලීසිය වෙත නඩු යොමු කිරීමේ දී බොහෝ විට සිදුවන ප්‍රමාදයන් අවම කරනු ඇත.

සාරාංශය

2023 අංක 3 දරන මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත මඟින් මැතිවරණ මූල්‍ය නියාමනය හඳුන්වා දීම, මැතිවරණවල සදාචාරාත්මකභාවය, විනිවිදභාවය සහ වගවීම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව දරන උත්සාහයන්හි වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් නිරූපණය කරයි. අපේක්ෂකයින් සහ දේශපාලන පක්ෂ තම මැතිවරණ ආදායම් සහ වියදම් හෙළිදරව් කිරීමට නීතිමය වශයෙන් බැඳී සිටි ප්‍රථම අවස්ථාව මෙය වූ අතර, එමඟින් වඩාත් විනිවිදභාවයෙන් යුත් මැතිවරණ වටපිටාවකට පදනම වැටුණි. මෙය ප්‍රශංසනීය ජයග්‍රහණයක් වුවද, මෙම වාර්තාවේ සොයාගැනීම්වලින් පැහැදිලි වන්නේ මෙම නව නීතිමය රාමුවේ ඵලදායීතාවය අවසාන වශයෙන් රඳා පවතින්නේ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම, බලාත්මක කිරීම සහ අඛණ්ඩව සිදු කරනු ලබන වැඩිදියුණු කිරීම් මත බවයි.

2024 ජනාධිපතිවරණයේ සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේ අත්දැකීම්වලින් හෙළි වන්නේ, මැතිවරණ මූල්‍ය වාර්තා සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණද, නීතියේ අරමුණු සහ අවශ්‍යතා යන දෙකෙහිම අනුකූලතාවය තවදුරටත් ඒකාකාරී මට්ටමක නොපවතින බවයි. බොහෝ අවස්ථාවලදී වියදම් වාර්තාවල අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු මඟ හැරී තිබූ අතර, අපේක්ෂකයින් සහ දේශපාලන පක්ෂ සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් තමන්ගේ මැතිවරණ ආදායම් මාර්ග ප්‍රමාණවත් පරිදි හෙළිදරව් කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි, නැතහොත් සපයා තිබුණේ සීමිත තොරතුරු ප්‍රමාණයක් පමණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා බොහොමයකින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා ප්‍රතිපාදන සපයාගත් ආකාරය පිළිබඳ පුළුල් හෝ අර්ථවත් චිත්‍රයක් නිරූපණය නොවේ.

වත්මන් නීතිමය සහ ආයතනික රාමුව තුළ පවතින ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා ද මෙම වාර්තාව මඟින් තවදුරටත් ඉස්මතු කරයි. පනත මඟින් වාර්තාකරණ බැඳීම් ස්ථාපිත කර ඇති නමුත්, ක්‍රමානුකූල සත්‍යාපනය, පරීක්ෂාව සහ බලාත්මක කිරීම සඳහා සපයන්නේ සීමිත යාන්ත්‍රණයන්ය. ශක්තිමත් අධීක්ෂණ බලතල, ප්‍රමාණවත් තාක්ෂණික ධාරිතාව සහ ඵලදායී අනුකූලතා යාන්ත්‍රණයන් නොමැති වුවහොත්, මැතිවරණ මූල්‍ය වාර්තාකරණය මහජන වගකීම සහතික කරන අර්ථවත් මෙවලමක් වනු වෙනුවට, හුදෙක් ක්‍රියාපටිපාටික අභ්‍යාසයක් පමණක් වීමේ අවදානමක් පවතී. පුරවැසියන්ට, පර්යේෂකයින්ට, මාධ්‍ය සංවිධානවලට සහ සිවිල් සමාජයට මැතිවරණ මූල්‍යකරණය ස්වාධීනව පරීක්ෂා කළ හැකි වන පරිදි, පරිශීලක-හිතකාමී ආකෘතිවලින් යුත් මැතිවරණ මූල්‍ය තොරතුරු නියමිත වේලාවට මහජනතාවට ලබා ගැනීමට සැලැස්වීම ද එලෙසම වැදගත් වේ.

එබැවින්, ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ වියදම් මූල්‍ය ක්‍රමය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා නීතිමය අනුකූලතාවය පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවේ. ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී හඳුනාගත් හිඩැස් මඟහරවා ගැනීම සඳහා වන සංශෝධන, මැතිවරණ මූල්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් නිරීක්ෂණය සහ විමර්ශනය කිරීම සඳහා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට වැඩි ආයතනික බලතල පැවරීම, වැඩිදියුණු කළ ඩිජිටල් වාර්තාකරණ පද්ධති, වඩාත් පැහැදිලි වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා සහ උල්ලංඝනයන් සිදුවන අවස්ථාවලදී පැනවිය යුතු සමානුපාතික බලාත්මක කිරීමේ පියවර ඊට අවශ්‍ය වේ. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ මඟින් අනුකූලතාවය වැඩිදියුණු වනවා පමණක් නොව, මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ විශ්වසනීයත්වය කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය ද ඉහළ නැංවෙනු ඇත.

මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනතේ ඵලදායීතාවය අවසාන වශයෙන් රඳා පවතින්නේ මැතිවරණ මූල්‍ය වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම මත පමණක් නොව, අදාළ බලධාරීන් විසින් එහි ප්‍රතිපාදන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ බලාත්මක කිරීම මතය. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව නියමිත කාලසීමාව තුළ වාර්තාකරණ යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීමට සහ සැලකිය යුතු මූල්‍ය වාර්තා සංඛ්‍යාවක් භාරගැනීමට සමත්ව සිටියද, මෙම නීති පද්ධතියේ ප්‍රායෝගික බලපෑම රඳා පවතින්නේ එම හෙළිදරව් කිරීම් ක්‍රමානුකූලව පරීක්ෂාවට ලක් කරන්නේද සහ අනුකූල නොවීම් හඳුනාගත් අවස්ථාවලදී සුදුසු බලාත්මක කිරීමේ පියවර ගන්නේද යන්න මතය.

අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන වෙත, විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය සහ නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරී ඇති බලාත්මක කිරීමේ වගකීම් මෙහිදී සැලකිල්ලට ගත යුතු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රයකි. 2024 ජනාධිපතිවරණය සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය සඳහා අපේක්ෂකයින් 8,900 කට වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවක්

තරඟ වැදුණද, පනත යටතේ ඉදිරි නීතිමය පියවර සඳහා ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය විසින් ආරම්භ කරන ලද විමර්ශන, ආරම්භ කළ නඩු පැවරීම් හෝ නීතිපතිවරයා වෙත යොමු කරන ලද නඩු සංඛ්‍යාව පිළිබඳව මහජනතාවට විවෘතව පවතින තොරතුරු සීමිතය. එලෙසම, නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලද කිසිදු බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියක ප්‍රගතිය හෝ ප්‍රතිඵල පිළිබඳ මහජන තොරතුරු පවතින්නේ ඉතා අවම වශයෙනි.

නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලිව නිරීක්ෂණය කළ හැකි බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග සහ අනුකූලතා පියවර පිළිබඳ නිතිපතා සිදුවන මහජන සන්නිවේදනයක් නොමැති වීම හේතුවෙන්, නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති වන අතර, එය මැතිවරණ ප්‍රචාරණ මූල්‍ය නියාමන රාමුව කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය දුර්වල කිරීමට හේතු විය හැකිය. එය පනත යටතේ දැනට පවතින බලතල සම්පූර්ණයෙන්ම උපයෝගී කරගන්නේද යන්න පිළිබඳව ද ගැටලු මතු කරයි. ඵලදායී මැතිවරණ මූල්‍ය නියාමනයක් සඳහා මනා නීතිමය රාමුවක් පමණක් නොව, වගකිව යුතු සියලුම ආයතන විසින් නියමිත වේලාවට සිදු කරනු ලබන, විනිවිදභාවයෙන් යුත් සහ සමානුපාතික බලාත්මක කිරීමක් ද අවශ්‍ය වේ.

එබැවින්, අනුකූලතාවය සහ වගවීම පිළිබඳ ශක්තිමත් සංස්කෘතියක් ගොඩනැගීම සඳහා නිරීක්ෂණය, විමර්ශනය, බලාත්මක කිරීම සහ මහජන වාර්තාකරණය වෙනුවෙන් ඉහළ ආයතනික කැපවීමක් අවශ්‍ය වනු ඇත. මැතිවරණ මූල්‍ය නියාමනය මඟින් විනිවිදභාවය ඉහළ නැංවීමට, උල්ලංඝනය කිරීම් වැළැක්වීමට සහ ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය ශක්තිමත් කිරීමට නම්, නීතිය දෘශ්‍යමාන සහ අඛණ්ඩ අයුරින් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

මැතිවරණ වියදම් නියාමනය කිරීමේ පනත යනු අවසාන ගමනාන්තය නොව, විකාශනය වන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියක ආරම්භය ලෙස සැලකිය යුතුය. මෑත වසරවලදී රට තුළ සිදු වූ වැදගත්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ප්‍රතිසංස්කරණවලින් එකක් ලෙස, එහි අරමුණු සම්පූර්ණයෙන්ම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව, දේශපාලන පක්ෂ, අපේක්ෂකයින්, සිවිල් සමාජය, මාධ්‍ය සහ පුරවැසියන් යන සියලු පාර්ශවයන්ගෙන් අඛණ්ඩ කැපවීමක් දැන් අවශ්‍ය වේ.

එබැවින්, මැතිවරණ මූල්‍ය නියාමනය ක්‍රියාත්මක කිරීම ශක්තිමත් කිරීමටත්, මැතිවරණ මූල්‍යකරණයේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම පිළිබඳ සංස්කෘතියක් ප්‍රවර්ධනය කිරීමටත්, අනාගත මැතිවරණවල සදෘශ්‍යභාවය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය හා ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීමටත් සාමූහිකව කටයුතු කරන ලෙස අදාළ සියලුම පාර්ශවකරුවන්ගෙන් ඉල්ලා සිටිනු ලැබේ. මහජන විශ්වාසය ශක්තිමත් කිරීමේ සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාවලීන්හි විශ්වසනීයත්වය ආරක්ෂා කිරීමේ අපේක්ෂිත අරමුණ මැතිවරණ මූල්‍ය නියාමනය මඟින් ඉටු කරගත හැක්කේ අඛණ්ඩ වැඩිදියුණු කිරීම් සහ ඵලදායී අධීක්ෂණය තුළින් පමණි.

Transparency International Sri Lanka
366, Nawala Road, Nawala,
Rajagiriya,
Sri Lanka.

Phone: +94 11 4 369 781
Fax: +94 11 2 865 777
Email: tisl@tisrilanka.org
Web: www.tisrilanka.org

twitter.com/tisrilanka
lk.linkedin.com/company/tisrilanka
facebook.com/tisrilanka
instagram.com/transparency_sri_lanka
youtube.com/user/tisrilankatube